Arrone
(Castri Arroni)
1544

STATUTI
Mss.
27
BIBLIOTECA
DEL SENATO

Statuti Mss 27

Tabula primi libri [illegible] ...

Libri primi prologus seu prohemium	Cart.	Rca
Nomina [illegible] statutorum	c. i.	Rca
Abolitio veterum statutorum	c. i.	Rca
De modo et forma [illegible] officialibus Arronis	c. i.	R. 3
De iuramento Cam[erari]y [illegible] Arronis	c. 2	R.
De modo et forma [illegible] bussulis Cois Arronis	c. 2	R.
De officio [illegible] Cois Arronis	c. 2	Rca
De [illegible] curie oppidi Arronis	c. 3	Rca 8
De [illegible] vicarij et massariorum Cois Arronis	c. 3	Rca
De modo et ordine congregandi cons[ilium] Cois Arronis	c. 3	R.
De modo eligendi [illegible] eorum officio et salario	c. 3	Rca
Quod officiales [illegible] non possint uti patentibus superiorum	c. 4	Rca 12
Quod [illegible] Arronis synducentur	c. 4	Rca 13
[illegible] massarij et Cam[erari]s Arronis faciant [illegible]	c. 4	R.
Quod officiales Arronis non possint [illegible]	c. 4	R. 15
De ordine in consilijs faciendis observando per vic[arium]		Rca 16
De bussulis [illegible] factorum hospitalis Arronis		Rca
Quod vic[arius] et massarij debeant exigere introitus Cois	c. 5	Rca 18
Quod [illegible] habitantes [illegible] solvant [illegible] Arronis	c. 5	Rca 19
Quod [illegible] teneantur facere expensas potestati Arronis	c. 5	Rca 20
De salario potestatis Arronis	c. 5	R.
De salario Cancel[lari]y et officialium Arronis	c. [illegible]	R.
De divisione [illegible] inter Coe Arronis et officiales	c. [illegible]	R. 22
Quod vic[arius] Arronis non teneatur ad penam damnorum [illegible]	c. [illegible]	R.
De [illegible] vicarij et massariorum in expendendo de bonis cois	c. [illegible]	R.
Quod vic[arius] et massarij teneantur presentare [illegible]	c. [illegible]	Rca
Quod vic[arius] et massarij teneantur aliquid fabricare	c. [illegible]	R.
Quod officiales Arronis non sint [illegible]	c. [illegible]	R.
Quod officiales Arronis non possint consignare palatium [illegible]	c. [illegible]	Rca 29
Quod quicquid [illegible] in cons[ilio] valeat	c. [illegible]	R.
[illegible] vic[arij] et massariorum in expendendo de bonis [illegible] sti Io[hannis] bapt[iste] et [illegible]	c. 7	Rca
Quod officiales Arronis non possint servire [illegible]	c. [illegible]	R.
Quod nullus possit exercere officium defuncti		R.

BIBLIOTECA DEL SENATO

De salario laboratorum pro vel cum bestijs — c. 7 — Rca 34
Qui tenentur ad factiones Cois Arronis — c. 7 — Rca 35
De officio Cance[lla]rij Cois Arronis sine premio — c. 7 — Rca 36
Q[uod] vic[arius] teneatur ad certu[m] opus faciendu[m] p[ro] Coe Arronis — c. 8 — Rca 37
Qui no[n] tenentur venire ad cons[iliu]m nisi fuerint vocati — c. 8 — Rca 38
Q[uod] possessiones no[n] possint bandiri sine licentia vic[ari]j — c. 8 — Rca 39
Q[uod] officiales Arronis no[n] possint exigere penas finito eorum officio — c. 8 — Rca 40
Q[uod] offiales Arronis no[n] possint astringere aliquem de Arrone extra ter[ritoriu]m dicti oppidi Arronis — c. 8 — Rca 41
Quot homines et consiliarij faciant generale Cons[iliu]m et arenghum Cois Arronis — c. 8 — Rca 42
Q[uod] qui no[n] fuerit factiones Cois Arronis minime habeat aliquod officium Cois Arronis — c. 8 — Rca 43
Q[uod] no[n] soluant nisi medietatem qui no[n] coluerint eorum laboritia eo anno quo debent coli — c. 9 — Rca 44
Q[uod] pignora deponi debeant penes cam[erariu]m Cois Arronis — c. 9 — Rca 45
De fornacibus inceptis quo tempore debeant finiri — c. 9 — Rca 46
Q[uod] conductor alicuius prouentus Cois Arronis debeat cavere et prestare idoneam fideiussionem — c. 9 — Rca 47
De gradibus intelligendis in cosanguinitate et affinitate — c. 9 — Rca 48
Quanta debeat esse via ceminalis et vicinalis in terr[itori]o Arronis — c. 9 — Rca 49
De inquisitione facienda in damnis datis — c. 9 — Rca 50
De tempore possessionum banditarum — c. 9 — Rca 51

Tabula secundi libri: de causis ciuilibus.

De modo procedendi in causis ciuilibus — c. 10 — Rca 52
De iure sumario faciendo arronensibus et forensibus — c. 10 — Rca 53
Q[uod] prime cause ciuiles cognoscantur Arroni — c. 10 — Rca 54
Q[uod] in causis ciuilibus credatur relationibus bayuli — c. 10 — Rca 55
Q[uod] citatus possit agere contra actorem no[n] comparentem — c. 10 — Rca 56
De copia et termino petendo in causis ciuilibus — c. 10 — Rca 57
De appellationibus: et appellationum prosecutione — c. ij — Rca 58
De refectione expensarum in causis ciuilibus — c. ij — Rca 59
De termino dando ad probandum actori in causis ciuilibus — c. ij — Rca 60
De testibus minoribus no[n] admittendis in causis ciuilibus et alijs — c. ij — Rca 61

De compromisso faciendo inter coniunctos — c. 11. R. ca 62.
De mulieribus dotatis excludendis ab hereditate — c. 11. R. ca 63.
De salario curie in causis civilibus — c. 12. R. ca 64.
De consilio sapientis petendo in causis civilibus — c. 12. R. 65.
De mercede baiuli a citationibus faciendis pro forensibus — c. 12. R. 66.
Que non possint auferri a curia pro executione facienda — c. 12. R. 67.
De diebus feriatis in quibus non redditur ius civile — c. 12. R. 68.

Tabula tertij libri de maleficijs.

De modo et forma procedendi in maleficijs — c. 13 R. ca 69.
De arbitrio curie in causis criminalibus — c. 13. R. 70.
De testibus non admittendis in causis criminalibus — c. 13. R. 71.
De pena blasfemantis deum et alios sanctos celestis curie — c. 13. R. 72.
De pena committentis periurium et irritum iuramentum — c. 13. R. 73.
De pena cognoscentis carnaliter infideles et bruta animalia — c. 13. R. 74
De pena committentis sodomiam — c. 14. R. 75.
De pena cognoscentis carnaliter suos consanguineos et affines — c. 14. R. 76.
De pena committentis adulterium cum personis alienis — c. 14. R. 77.
De pena detrahentis alicui bonam famam — c. 14. R. 78.
De pena proferentis contra aliquem verba iniuriosa — c. 14. R. 79.
De pena obijcientis aliquod vituperium contra aliquam personam — c. 14. R. 80
De pena minantis et minas facientis contra aliquam personam — c. 15. R. 81.
De pena causantis aliquam rixam — c. 15. R. 82
De pena facientis insultum cum armis vel sine armis — c. 15. R. 83.
De pena percutientis aliquem cum armis — c. 15. R. 84.
De pena amputantis alicui aliquod membrum: vel occecantis: vel affascantis: vel mutilantis membrum — c. 15. R. 85.
De pena facientis cadere alicui dentem ex ore — c. 16. R. 86.
De pena decorticantis faciem alicui cum unguibus — c. 16 R. 87.
De pena percutientis aliquem manu vacua vel calcibus — c. 16. R. 88.
De pena capientis aliquem per capillos: seu barbam vel auriculas vel nasum — c. 16 R. 89.
De pena capientis aliquem per personam et impellentis — c. 16 [illegible]
De pena iaculantis arma vel lapides proijcientis contra aliquem — c. 16 [illegible]
De pena mordentis aliquem cum dentibus — [illegible]
De pena facientis contra aliquem machinationes

De pena facientis conventiculas et cohadunationes	c. 17. R. 95.
De pena facientis cadere aliquem de aliquo loco eminenti	c. 17. R. 96.
De pena depingentis seu deturpantis aliquam imaginem sanctorum	c. 17. R. 97.
De pena occupantis bona Cois Arronis	c. 17. R. 98.
De pena turbantis aliquem in sua possessione vel domo	c. 17. R. 99.
De pena sibiipsi ius dicentis	c. 18. R. 100.
De pena committentis furtum	c. 18. R. 101.
De pena committentis incendium	c. 18. R. 102.
De pena committentis fraudem contra Coe Arronis	c. 18. R. 103.
De pena se opponentis curie arronis	18. R. 104.
De pena discedentis de palatio sine licentia curie	18. R. 105.
De pena frangentis carcerem et inde exire	c. 19. R. 106.
De pena facientis usuram contra proximum	c. 19. R. 107.
De pena occupantis vel transmutantis terminos	c. 19. R. 108.
De pena rumpentis vel devastantis muros et portas arronis	c. 19. R. 109.
De pena facientis violentiam portinario terre Arronis	c. 19. R. 110
De pena alienantis laborita Cois arronis forensibus	c. 19. R. 111.
De pena forensium facientium executionem in terra arronis	c. 19. R. 112
De pena forensium se opponentium curie arronis	c. 20 R. 113
De pena provocantis aliquem ad rixam	c. 20. R. 114
De pena affigentis bullettinos seu carmina ad hostium alienum	c. 20. R. 115.
De pena non probantis accusationem	c. 20. R. 116
De pena rumpentis pacem vel indutias aut fidem	c. 20. R. 117.
De pena petentis debitum iam solutum	c. 20. R. 118.
De pena rumpentis hostia domus aliene	c. 20. R. 119.
De pena furantis seu devastantis alueolos apium	c. 20. R. 120.
De pena baiuli reportantis falsas citationes	c. 20. R. 121.
De pena non solventis copertum seu decimam cois arronis	c. 20. R. 122.
De pena dantis vel prestantis ampilium in smalto	c. 20. R. 123.
De pena facientis cesas seu focarias vel ligna pro fornacibus in	c. 20. R. 124.
silva malanoctis: et alias arbores incidentis	c. 20. R. 125.
De pena incidentis ligna in silva licineti	c. 21. R. 126.
De pena incidentis ligna intus arancatoria cois arronis.	c. 21. R. 127.
De pena incidentis ligna in silva rosmarini	c. 21. R. 128.
De pena incidentis ligna in silva scopuli corvarii	c. 21. R. 129.

De pena incidentis ligna in silua arancatoriorum vallicule c. 22. R.ca 130.
De pena incidentis ligna in silua macelli c. 22. R. 131
De pena dupplicantis in maleficijs c. 22. R. 132
Quod inter coniunctos non possit procedi in malefitijs sine querela c. 22. R. 133
Quod non teneatur ad penam qui aliquem coniunctum castigauerit per modum correctionis c. 22. R. 134.
De beneficio minorum soluentium penam in malefitijs c. 22. R. 135.
Quod siquis fuerit insultatus possit se tueri sine pena c. 22. R. 136.
De periurio faciendo in responsione alicuius processus. c. 22. R. 137.
De modo accusandi et retrahendi accusationem c. 22. R. 138.
De beneficio admittendo in maleficijs c. 22. R. 139.
De pena intrantis vel exeuntis aliunde quam per portam oppidi arronis c. 23. R. 140
De pena perturbantis cons.^m vel arenghum cois arronis c. 23. R. 141.
De pena intrantis domum alienam contra voluntatem dni. c. 23. R. 142.
De pena desigillantis domum sigillatam per curiam Arronis c. 23. R. 143.
De pena aliquem deridentis c. 23. R. 144.
De pena se opponentis baj.^o Cois Arronis c. 23. R. 145
De pena non comparentis ex mant.^o curie Arronis c. 23. R. 146.
De pena non acceptantis officium ad quod fuerit electus c. 23. R. 147.
De pena inducentis aquam in possessionem alienam c. 23. R. 148.
De pena metentis frumentum alienum c. 23. R. 149.
De pena libera ementis laborina Cois Arronis c. 23. R. 150.

Tabula quarti libri de extraord. et minoribus causis.

De Auctoritate Curie arronis in extraordinarijs et minoribus Causis. c. 24 R.ca 151.
De pena non custodientis festiuitates Sanctorum. c. 24 R. 152.
De pena ludentium ad ludum vetitum et prohibitum c. 24 R. 153.
De pena portantium Arma c. 24 R. 154.
De pena apponentis arma muris ecclesie c. 24 R. 155.
De pena impedientis presbiterum dum celebrat c. 24 R. 156
De pena vendentis carnes et salsamenta cum ponderibus falsis c. 24 R. 157.
De pena vendentis frumentum seu legumina cum mensuris falsis c. 25. R. 158
De pena non facientis custodias et opus cois Arronis c. 25. R. 159
De pena non venientis ad cons.^m cois Arronis c. 25. R. 160.
De pena consulentis et loquentis extra preposita c. 25. R. 161.
De pena discedentis a consilio seu arengho Cois Arronis c. 25. R. 162.
De pena aliquid vendentis pluris quam valeat c. 25. R. 163.
De pena exeuntis vel intrantis iuxta domum alienam c. 25. R. 164.
De pena saltantis vel ludentis in Ecc.^is Arronis c. 25. R. 165.
De pena occupantis Ecc.^as aliqua re inhonesta. c. 25. R. 166.

2v

3v

De pena deguastantis seu occecantis fontes. — c. 25. Rs: 167.
De pena impedientis vias communales et vicinales — c. 25. Rs: 168.
De pena facientis turpitudinem in draueno — c. 25. Rs: 169.
De pena aucupantis in silvis alienis — c. 26. Rs: 170.
De pena extrahentis aves de retibus alienis — c. 26. Rs: 171.
De pena elevantis martavellas et nassas alienas — c. 26. Rs: 172.
De pena mittentis rete in retario alieno — c. 26. Rs: 173.
De pena occidentis vel deguastantis bestias alienas — c. 26. Rs: 174.
De pena aucupantis et occidentis columbos et gallinas alienas — c. 26. Rs: 174.
De pena auferentis ova de nido alieno — c. 26. Rs: 175.
De pena proiicientis lapides per testa aliena — c. 26. Rs: 176.
De pena proiicientis lapides in possessionem alienam. — c. 26. Rs: 177.
De pena auferentis calcem et lapides alienos — c. 26. Rs: 178
De pena alicuius bestie occidentis aliam bestiam — c. 27. Rs: 180
De pena forensium lignantium in terr.º Arronis — c. 27. Rs: 181.
De pena ludentium ad ceturellam in suburbio Arronis — c. 27. Rs: 182.
Nota De pena molendinarij non continentis aquam in forma molendini — c. 27. Rs: 183
Nota De pena molendinarij non facientis bonam farinam — c. 27. Rs: 184.
Nota De pena amoventis aquam de forma molendini — c. 27. Rs: 185
Nota De pena fornarij non bene coquentis panem — c. 27. Rs: 186
De pena facientis ligna in silvis alienis — c. 27. Rs: 187
De pena facientis turpitudinem in forma molendini — c. 28. Rs: 188.
De p. facientis turpitudinem in fontibus infrascriptis — c. 28. Rs: 189.
De pena non verrentis viam in terminatoribus infrascriptis — c. 28. Rs: 190
De pena auferentis ligna aliena — c. 28. Rs: 191
De pena negantis nomen officialibus Arronis — c. 28. Rs: 192
De pena nolentis ire pro ambasiatore — c. 28. Rs: 193.
De pena nimium loquentis in Cons.º Arronis — c. 28. Rs: 193.
De pena vindemiantis ante tempus — c. 28. Rs: 194.
De pena cantantis ante domum alienam contra voluntatem domini — c. 28. Rs: 195
De pena divertentis aquam a possessione aliena — c. 29. Rs: 196.
De pena colligentium carmosinam forensium in terr.º Arronis. — c. 29. Rs: 197.
De pena incidentis olivas et vites alienas — c. 29. Rs: 198.
De pena incidentis arbores fructiferas alienas — c. 29. Rs: 199.
De pena inc. arbores domesticas alienas — c. 29. Rs: 200.

De pena exportantis plantas fructiferas alienas c. 29. Rs. 2
De pena exportantis plantas ulmorum seu topporum alienas c. 29. Rs. 20
De pena facientis viam malitiosam c. 29. Rs. 20
De pena exportantis munimen possessionis aliene c. 29. Rs. 20
De pena colligentis olivas alienas c. 30. Rs. 20
De pena dupplicantis in extraordinarijs et iniustis causis c. 30. Rs. 20
De pena tabernarij vendentis vinum cum mensuris non iustis c. 30. Rs. 20

Tabula quinti libri de damnis datis.

De modo procedendi in d. d. et audiatur officialis damnorum datorum. c. 30. Rs. 20
De modo et ordine faciendi iuratos damnorum datorum ptr. c. 30. Rs. 208
Quod officialis d. d. teneatur notificare imponentes damnorum datorum c. 30. Rs. 209
De pena damnum dantis in frumento et legumine alieno cum bestijs c. 31. Rs. 210
De pena damnum dantis ad metas alienas cum bestijs c. 31. Rs. 211
De pena damnum dantis in canepa aliena cum b. c. 31. Rs. 212
De pena mittentis bestias inter formas alienas c. 31. Rs. 213
De pena damnum dantis in hortis alienis cum b. c. 31. Rs. 214
De pena damnum dantis in vineis alienis cum b. c. 31. Rs. 215
De pena damnum dantis ad arbores fructiferas cum b. rodendo c. 32. Rs. 216
De pena pascentis bestias inter oleas alienas c. 32. Rs. 217
De pena d. d. in prato alieno cum bestijs c. 32. Rs. 218
De pena d. d. ad arbores domesticas cum b. rodendo. c. 32. Rs. 219
De pena d. d. ad rapa et radices alienas cum b. c. 32. Rs. 220
De pena d. d. cum bestijs ad fructus arborum. c. 32. Rs. 221
De pena transeuntis cum b. per possessionem seminatam c. 33. Rs. 222
De pena conturbantis seu inturbidantis fontes cum b. c. 33. Rs. 223
De pena damnum dantis cum b. ad palearia c. 33. Rs. 224
De pena damnum dantis cum b. in possessione bandita c. 33. Rs. 22
De pena d. d. cum porcis replendo formas et fossas c. 33. Rs. 22
De pena d. d. cum canibus ad uvas: vel frumentum et canepam alienam c. 33. Rs. 22
De pena d. d. cum gallinis ad fructus alienos. c. 33. Rs. 22
Quod bestia agitata ab asylo non teneatur ad penam c. 33. Rs. 22
Quod forenses laborantes in terr.o Arronis non possint lignare c. 33. Rs. 240
Forastieri De pena forensium pasculantium in terr.o Arronis cum b. c. 34. Rs. 241
De pena pasculantis in populis dum mota instat cum b. c. 34. Rs. 242
De pena damnum dantis cum bestijs minoribus c. 35. Rs. 24

Tabula sexti libelli de damnis datis ptr.

		ca
De pena damnum dantis p̄tr ad uvas vel agrestas alienas	c. 35.	Rs. 234.
De pena portantis uvam ultra numerū infrascriptū	c. 35.	Rs. 235.
De pena dānū dantis p̄tr ad fructus domesticos alienos	c. 35.	Rs. 236.
De pena dānū dantis p̄tr in horto alieno	c. 36.	Rs. 237.
De pena dānū dantis p̄tr in legumine alieno	c. 36.	Rs. 238
De pena · d · d · ad glandes et sorba aliena p̄tr	c. 36.	Rs. 239.
De pena · d · d · p̄tr ad radices et rapa aliena	c. 36.	Rs. 2[illegible]
De pena · d · d · p̄tr in prato alieno	c. 36.	Rs. 241.
De pena · d · d · p̄tr ad palearia aliena	c. 36.	Rs. 242
De pena · d · d · ad canepam vel linū alienū p̄tr	c. 36.	Rs. 243.
De pena facientis frondes in vitibus et ulmis alienis	c. 36.	Rs. 244
De pena facientis herba p̄tr in vineis alienis	c. 36.	Rs. 245
De pena dissolventis bestiam alienā	c. 36.	Rs. 245.
De pena ligantis bestiam ad aliquā arborē fructiferā	c. 37.	Rs. 24[illegible]
Qd cuilibet liceat accusare cum jur.^to	c. 37.	Rs. 249
De penis dupplicandis in dānis datis	c. 37.	Rs. 248
De testibus admittendis super inquisitionibus · d · d ·	c. 37.	Rs. 249
De pratis et alijs terris servatis pro herba nō custodiendis	c. 37.	Rs. 250.
De modo procedendi de similibus ad similia	c. 37.	Rs. 251.
Termina villarum terre Arronis ·	c. 37.	Rs. 252.
Confinia terre : villar. et territorij Arronis ·	c. 38.	Rs. 253

Libri primi De regimine prologus.

IN principio ille rerum summus opifex celum terramque creavit.
Et rudem illam confusionis molem quam chaos appellave-
runt, eiusque dirimens litem in quattuor distinxit elemen-
ta. Et videns mundum quem fabricaverat animantibus
vacuum quodammodo non esse bonum, variis atque diversis anima-
libus repleri mandavit. Et videns mundum etiam haud esse perfe-
ctum, quia adhuc sanctius deerat animal quod ceteris dominare-
tur animantibus, factus homo est. Qui primus auctor parens omni
scientia atque iustitia refertus paulatim suo humano semine orbem
pluribus in partibus decoravit. Et primo illo aureo (ut aiunt) se-
culo inter mortales iustitia sanctissime viguit, que omnes complectitur
virtutes, et vite consulit humane, ac fulget inter ceteras virtu-
tes ut lucifer inter reliquas stellas. Sed crescente mortalium multitu-
dine crevit et opes et opum fervida cupido, atque ipse [illegible]
sunt alimenta vitiis. Quocirca sensim vitiis et sceleribus felicis-
sima illa tempora inquinata fuere. Quod genus hominum [illegible]
sima iustitia abhorrens, ultima de signis illa reliquit humum. Quam-
vis ipsa ad despectos revocaretur mortales, primo civiles indicte
sunt institutiones et leges, quibus hominum flagitia coercerentur;
quoniam (ut inquit Flaccus) oderunt peccare mali formidine pene.
Sed quia nimis laboriosum esset et quasi sine fine [illegible]
stitutioni et legalium [illegible] et ipse pene legales sunt nimis [illegible]
acerbe. Hinc factum est ut queque civitas oppida seu terre et [illegible]
alia loca suas privatas et de per se habuerint municipales [illegible]
statuta; quorum penis mali homines flagitia [illegible] formidine
[illegible] boni autem suis moribus et virtutibus [illegible]
ecce videmus. Idcirco prudentes domini priores [illegible] ipsi
[illegible] et depositorum a generali consilio oppidi [illegible] ad
[illegible] ordinando et [illegible] et [illegible]
terre seu oppidi predicti. Ad laudem, gloriam, honorem et reverentiam omni-
potentis dei, eiusque intemerate matris semper virginis Marie, et [illegible]
sanctorum et sanctarum celestis curie. Ad honorem et exaltationem [illegible]
matris Ecclesie eiusque summi pontificis. Ad honorem et [illegible]
amplificationem communis populi et pro bono publico, pacifico [illegible]
et consolatione et [illegible] totius [illegible]
terre [illegible] fecimus, constituimus [illegible]
infrascripta statuta ac leges municipales [illegible]

districtus quibus subiacent ac coherent omnes et singuli homines di
cte terre eiusque districtus et comitatus: et tam forenses abitantes
in dicto oppido quam oriundi abitantes: et ab omnibus inviolabiliter obser
vari volumus et mandamus omni meliori modo

Nomina statuentium Infrascriptorum statutorum — Rubrica 2

Dei nomine. Christo Amen. Anno a nativitate domini nostri Iesu Christi
millesimo quingentesimo quadragesimo secundo: Inditione xiiij: tempore pontifica
tus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini pauli divina providentia
pape tertii ac de mense Ian dicti Anni. Hec infrascripta sunt sta
tuta ac leges municipales mediante editate et ordinate per nos ser co
stantinum Ioannis de mirabellis, ser iulium pauli de nobilibus, ser phebum
cherubini de bartholinis, Ioannem Antonium moriconi, fracassum neapolionis et Ioan
nem felicem Iodiledi statutarios electos et deputatos a Langelo silvestri vic.
Iacobo Iodonis de mirabellis, Antonio moriconi et rosato leonis massariis
oppidi Arronis habentibus auctoritatem et arbitrium a generali et publico consilio
comunis et hominum dicti oppidi arronis: ut patet manu egregij et nobi
lis viri ser hieronimi iolucidi de nobilibus de domo de spoleto in libro refor
mationum, tunc officialis et cancellarii dicti oppidi arronis: Assistente tunc
temporis in dicto Arengho domino Ioanne Antonio Arronio de spoleto

Abolitio veterum Statutorum — Rubrica 3

In primis Statuimus ordinamus volumus et mandamus nos prefa
ti Statutarij statutum vetus aboleri cassari et cancellari: et vigore et vi
rtute presentium novorum Statutorum omnia et singula capitula et or
dinamenta in eo contenta esse irrita, annullata cassata et cancel
lata haberi volumus et sancimus omni meliori modo

De modo et forma dandi iuramentum potestati et Alijs officialibus — Rubrica 4

Item Statuimus et ordinamus quod in tali forma et modo, qui sequitur debeat
deferri ac dari iuramentum domino potestati oppidi Arronis videlicet domino ... de magnifica et inc
lita civitate spoleti honorando potestati oppidi seu terre vel castri arronis eiusque
districtus et territorii pro uno anno electo ac deputato per potentes in seri
quis datas et emanatas ab magnificis ac potentibus consulibus spoleti in officio et ad
ministratione potestarie dicte terre Arronis pro uno anno ut supra, incipi
endo Calendis novembris instantis anni: et ut sequitur feliciter finiendo

Ad alteras calendas novembris proxime futur: Consignare hic corporaliter
gio viro. N. hon. vic. et spectabilibus viris N. massariis eiusdem ter
re vel oppidi arronis: et ad dilationem mei N. pub. not. Sempronius cor
poraliter tactis ad scta quatuor dei evangelia iurare iurando iurabis et
promittis manutenere augere et adiuvare omnia iura actiones iurisdi
ctiones et bona communalia predicti oppidi arronis ipso tuo posse. Item iur
abis et iurando promittis observare et observari facere omnia et singula
capitula presentis statuti et ordinamenta ac reformationes factas et faci
endas tempore tui officii. et alias bonas ac laudabiles veteres consuetudi
nes. Item iurabis et iurando promittes non fraudare nec modo aliquo conse
ntire defraudari comune arronis. Item iurabis et iurando promittes admi
nistrare ius et iustitiam equaliter unicuique sine personarum acceptatione et
maxime et in specie rebus piis et ecclesiasticis: viduis, pupillis et or
phanis: et aliis miserabilibus personis. Et ut tuum officium bono sit cum
principio meliori medio et optimo fine: sit et esse possit ad laudem
gloriam honorem et reverentiam omnipotentis dei eiusque gloriosissime matris semper
virginis marie [illegible] sanctorum et sanctarum celestis curie. Et pre
sertim et in specie sti Johannis bapt. et sti antonii abbatis protectorum et ad
vocatorum ac defensorum nostre comunitatis. Sit et esse possit ad honorem ma
gnificentia et manutentionem ste romane eccl. et sui summi pontificis
eiusque reverendissimorum fratrum cardinalium: ac [illegible] gubernatoris [illegible]
Sit et esse possit ad honorem [illegible] amplificationem et manutentionem
mag. et inclite civitatis spoleti eiusque civium. Sit et esse possit pro pacifi
co statu quiete tranquillitate et consolatione totius plebis et universitatis di
cti oppidi arronis eiusque territorii et districtus. Et demum iurabis et iuran
do promittis tuum officium bene fideliter ac legaliter absque dolo et fraude facere
exercere gerere et administrare abs te remotis amore timore [illegible] et susp
ectu odio precio et premio, ac omni humana gratia: quibus mentes hominum cor
rumpi possunt. Et simili modo ac forma debeat describi iuramentum vic. mass
ariis et camerarii seu officiali eiusdem oppidi qui pro tempore fuerint

De iur.to cam.rii Cois Arronis — Rca. 5

Item Statuimus et ordinamus quod camerarius cois debeat iurare [illegible]
in hunc quem sequitur modum vz. Constitutus per coram me N. not. [illegible]
ut pub. persona recipiente et stipulante nomine et vice [illegible]
Spectabilis vir N. camerarius cois arronis iurabis et [illegible]

officium facere et exercere legaliter sine fraude et dolo: et scribi facere in
vno libello dictos introitus et exitus prouenientes cois arroniis: qui peruene
rint ad tuas manus. et illos non expendas frustra absque vtilitate et neces
sitate dicti cois: nec sine commissione et voluntate vic.rij: et quod superesset
in tuis manibus in fine tui officij statim debeas consignare et deponere in man
ibus noui cam.rij. Necnon sigilla cois Arroniis bene et fideliter conseruabis et
eis non vti nisi in rebus necessarijs et spectantibus ad dictam comunitatem: ac cu(m) li
centia et commissione dicti vic.rij. Et catastrum extimorum comunalium arroniis
et alios libros et scripturas, qui essent ad tuas manus dicti cois bene tenere et con
seruare in loco tuto: nec in eo catastro aliquid annotari facere sine presentia
et commissione vic.rij et massariorum: nec ipsa sigilla et libros modo ali
quo amittere vel defraudare: sub pena decem librarum den. vice qualibet,
et pena periurij: ac ad penam refectionis damni et interesse tam cois
Arroniis quam particularium personarum. Necnon dictos den. et pecuniam cois ar
roniis, qui ad tuas manus peruenerint non expendere nec vti in alijs rebus
quam que considerationis vtilitatem dicti cois: et eos semper tenere paratos pro neces
sitate dicti cois: nec modo aliquo illos expendere pro tua vel alterius oportu
nitate, sub dicta pena: et ad penam dupli quod pro tua vtilitate expenderes,
aut modo aliquo defraudares. Et demum iurabis totum tuum officium bene lega
liter ac fideliter absque fraude et dolo aliquo facere gerere et exercere: remo
tis absque amore, metu, precio et pretio, odio, et omni humana gratia

De modo et forma faciendi bussuli regiminis cois. Rs ca 6

lib. regime c. 46 in quo modo quattuor vel sex debeant imbussulari
Item Statuimus et ordinamus quod pro regimine populi Arroniis fiat vnus bus
sulus: in quo imbussulentur, et scribantur nomina hominum in breuicellis: videlicet
quattuor vel sex vic.rij. cum quattuor massarijs pro quolibet vic. insimul.
Et de per se imbussulentur cam.rij singuli in singulis breuicellis. quorum
vicariorum et massariorum officium duret per vnum annum incipiendo calendis
nouembris et vt sequitur finiendo. Et officium camerariorum duret per sex mens
ses et non amplius. Adeo quod omni anno in dictis calendis extrahatur vna pa
lotta de dicto bussulo: vbi sit imbussulatus vnus vic. et quattuor massarij.
et similiter vna alia pallotta de per se: vbi sit vnus cam. imbussulatus: cu
ius officium duret vt supra. et finito suo officio, extrahatur alius cam. sim
ili modo de dicto bussulo. Adeo quod si fuerint imbussulati in bussulo sex
vic.rij debeant similiter imbussulari duodecim cam.rij in eodem bussulo

De officio Cam.rij Cois Arroniis. Rs ca 7

Item Statuimus et ordinamus quod cam. cois Arroniis qui pro tempore fuerit
publicatus ex bussulo antequam admittatur ad officium et iuret offici
um debeat dare et prestare idoneam fideiussorem de administrando

sui officij: et de reddendo bonu computu de bonis, introitib[us] et exitibus cois Ar
ronis: et de restituendo dco cōi quod defraudauerit dictu cōi. Et q dictus
cam[erarius] si fuerit filiusfamilias nō admittatur in officio: et si admitteretur nō
valeat ipso iure: nisi pro eo pater suus fideiusserit ut sup[ra]. Its volumus q si
dictus cam[erarius] nō possideret in bonis stabilib[us] valorem et summa centu florenorum
rum de marchia. Alias nō eligatur nec admittatur ad officiu cam[erari]atus et si
eligeretur et admitteretur nō valeat ipso iure. Et siquis eligerit et imbu
ssulaverit eum nō habente valorem ut sup[ra] condemnetur et puniatur in lb
don XX. Et siquis eu admitteret offo et daret ei iur[amen]ta puniatur in pena
predicta. Et si esset admissus officio nō valeat ipso iure et soluta pena.
Et volumus q omni tpe et ad requisitionem vic[ari]j dictus cam[erarius] possit co
gi et copelli ad reddendu computu introitus et exitus dcti cois et aliorum
rerum dcti cois et existens in officio dictus cam[erarius]. Et quotiescumque dictus cam[erarius] fu
erit requisitus et nollet q cogatur ut sup[ra] et nollit expendere dcti
et res cois quas haberet ad suas manus pro opportunitate dcti cois et ad
requisitionem dcti vic[ari]j condemnetur et puniatur in lb. don XXV. p
qualibet vice qua contrafecerit.

De Arbitrio curie oppidi Arronis

In Statuimus et ordinamus q potas et officiales oppidi Arronis in rebus ne
ardiis et pacis momenti habeant arbitriu puniendi et pena uniciumque in
iungendi in summa et quantitate XXXX sol don. In rebus aute magni pon
deris et momenti puta in criminalibus casib[us] et in mandando alicui q
nō faciat rixam et tumultum conturbationis pacifici status ac conturbationis consilij vel arrenghi et in constringendo inimicos ad inducias
seu tregua et in alijs rebus his similibus magni ponderis habeant arbitri
um pena imponendi in summa XXV lb dcti et nō ultrius. Et si aliter
p[re]sumpserint nō valeat ipso iure. Vic[ari]us aute possit mandare unicuique
iusti et honestis in summa duarum lb dcti. Que pene supradicte ...
essi possint exigi et debeantur ipso facto sine aliquo ...

De Auctoritate vic[ari]j et massariorum cois Arronis

In Statuimus et ordinamus q vic[ari]us et massarij oppidi Arronis habeant
auctoritatem et potestatem congregandi consiliu arringa et alios numeros

De Regimine

hominū terre seu oppidi Arronis pro bono pub^co et euidenti utilitate cōis Arronis. Et possint concedere forensibus licentias pascendi bestias vaccinas in terr^o Arronis ac et^t putandi dictio soluant debita mercede cōi Arronis. Hec nō possint eorū arbitrio eligere et creare extimatores viales et terminatores cōis. Itē cū licentia et deliberatione consiliū habeant Auctoritatem vendendi prouentus macelli carnis more solito et consueto: nec non pascua cōis Arronis aprica et opaca locandi cuilibet. Et possint de omnibus supradictis facere et fieri facere pub^m instrum^m emptori seu conductori dictorū prouentuū: et valeat instrum^m per eos factum ac si tota cōitas dicte terre p^ts interesset. Itē possint vendere et locare prout eis videbitur more solito sine alia cōis deliberatione. Et q^d respectiue honorentur ut alij magistratus et residentes in ciuitatibus terris et oppidis seu castris. Itē dictus vic^s habeat auctoritatem dandi concedendi et locandi laboritia cōis Arronis cuilibet primo petenti: et nō possit concedere nec dare seu locare dicta laboritia alijs, nisi eis qui primo petierint etc.

De modo et ordine congregandi Cons.^m cōis Arronis. — R^ca 10.

Item statuimus et ordinamus q^d de commissione et mand^to vic^rij Arronis hujus cōis Arronis in sero q^d die sequenti bandiatur et preconizetur cons^m in trenghū cōis Arronis p loca solita et consueta: ubi interesse debeat unus p quolibet focolare et teneatur tribus vicibus pulsare campanā magnā cōis: s^z semel in sero post sonū aue maria: secunda vice summo mane ante primā missā: et tertia vice finitis omnibus missis: deinde debeat pulsare dictā campanā ad toccos ad minus decē toccos: et finitis dictis toccis, officialis seu cam^s faciat requisitionē nō venientiū ad cons^m et eos denotabit ac mulctabit s^dm formā statuti. Hoc etiā Addito q^d in dicto cons^o nō possit interesse nisi qui fuerit ascriptus pro focolare et unus p quolibet focolare nec plures: et siquis vellet interesse in dicto consilio contra dictū ordinē incidat in penā triū lb. den. pro quolibet et vice qualibet etc.

De modo creandi viales et eorū officio et salario R^ca ij

Item statuimus et ordinamus q^d vic^s et massarij teneantur ~~xv~~ decē dies postquā intra fuerint publicati o bussolo facere et creare ac nominare duos idoneos vi

alios eximatores ac terminatores cois. Et si in hoc fuerint negligentes
nō faciendo dictos viales incidant in penā quinque lb. den. pro quolibet ipsorum
quorum vialium officium durat per unum annum: et credatur eorum eximationibus et ter
minationibus absque aliqua exceptione. Et si ambo nō poterint interesse eorum offi
cio: sufficiat unus ipsorum cum licentia sui collegæ seu socij: qui et viales nō
possint committere eorum officium exercendum alicui alij personæ: Et si committerent nō
valeat ipso iure. Et teneantur ad requisitionem cuiuslibet ire ad eximandum
terminandum et indicandum defectum viarum et litem possessionum et dominorum da
torum emendationem: sub pena lb. trium den. pro quolibet et vice qualibet.
possint petere et habere pro eorum mercede unum bolonenum pro quolibet milli
ario quo iverint ad dictum officium exercendum pro quolibet ipsorum a dño possessio
nis. Et si nō fuerint soluti seu pagati a requirente nō teneantur ire ad
dictum officium exercendum: nec incurrant aliqua pena. Volumus tamen
quod cum dns possessionis esset in facto ad metendum frumentum et posset in
dicto frumento illam aliquod dampnum et nō essent ibi dicti eximatores pos
sit ipse dns possessionis suo arbitrio vocare duos idoneos homines qui
habeant auctoritatem eximandi dampnum illam. Et credatur eorum eximatio
nibus ac si fuissent eximatores cois dummodo eximationem faciant cum iuramento:

Nota

Quod officiales arronis nō possint uti parentibus superiorum R. ca. 12

[Item] Statuimus et ordinamus quod potestates et officiales oppidi arronis qui pro
tempore fuerint nō possint nec debeant uti parentibus superiorum in
gravando et excarcerando (?) et
percipiendo hominibus de Arrone: nec in aggravando
nas stamus (?) arronis: Et si vellent uti: Coites seu particulares persone
de Arrone possint et debeant recurrere et se reclamare ad dictos su
periores eorum suppetias implorando

Quod officiales terre Arronis syndicentur. R. ca. 13

[Item] Statuimus et ordinamus quod potestas officiales vic. et massarij terre
Arronis statim deposito et finito eorum officio tribus diebus debeant stare ad sin
dicandum et reddendum rationem de administratione eorum officij coram sindicis
deputandis per cōe dicte terre. Et teneantur restituere quicquid indebite habue
rint dampnum passo. Et porrectas petitiones et querelas dicti sindici debeant

deferri ad mag.^cos d.nos priores civitatis Spolet.: qui d.ni priores proferant sententiam sup. dictis querelis: et si noluerint sententiare dicti syndici possint et debeant recurrere ad superiorem pro s.ntia ferenda sup. dictis petitionibus et querelis ~

Quod vic.^s massarij et cam.^s faciant co[m]putu[m] d[e] eor[um] officio. R[ubri]ca 14.

It[em] Statuimus et ordinamus q[uod] vic.^s massarij et cam.^s preteriti dicti oppidi Arronis debeant facere co[m]putum seu rationem de eor[um] officio, et de introitib[us] et exitibus bonor[um] co[mmun]is que pervenerunt ad eor[um] manus: et hoc infra ter.^m quindecim dier[um] post finitu[m] eor[um] officiu[m]: et in presentia officialis si manerent in dicta terra: et hoc sub pena dece[m] lb. den. pro quolibet ipsor[um]. Et in simili pena puniantur novi vic.^s et massarij si fuerint negligentes in faciendo reddere dictu[m] computu[m] ~

Quod officialis Arronis no[n] possit refirmari in officio R[ubri]ca 15

It[em] Statuimus et ordinamus q[uod] officialis rector et cam.^s terre Arronis no[n] possit refirmari in officio nisi modo infrascripto. Et siquis consuleret q[uod] refirmaretur, si no[n] esset propositu[m] in cons.^o per vic.^m more solito: incidat in pena(m) quinq[ue] lb. den. pro quolibet et qualibet vice. Et casu quo proponeretur de refirmatione cons.^m consultoris palluttetur in cons.^o et obtineatur per duas partes ut moris est.

De ordine in consilijs faciendis observando p[er] vic.^m R[ubri]ca 16.

It[em] Statuimus et ordinamus q[uod] vic.^s in primis faciat scribere propositas per cam.^m dicte terre: deinde faciat eas legere in cons.^o et ipsis lectis possit quilibet de cons.^o sup[er] o[mn]is consulere. Et factis ac redditis consultationib[us] sup[er] dictis propositis, dictus vic.^s et massarij capiant consultu[m] ac dictum consultoris quod ei[s] videbitur melius p[ro] utilitate co[mmun]is: et illud mittant ad partitu[m] ad bussulas et palluttas: et quod fuerit victu[m] et obtentu[m] p[er] duas partes hominu[m] in bussulis palluttis seu fabis valeat ipso iure et q[uod] cam.^s teneatur scribere et annotare in libro reformationu[m] o[mn]ia decreta et reforma

tionis sub pena decem lib. den. pro qualibet informatione quam non scri
bet: de suo salario retinendis in fine sui officii ~ f

De bussulo faciendo factorum hospitalis arronis. Rubrica 17.

Item Statuimus et ordinamus quod dum fit bussulum regiminis Arronis tunc
et fiat bussulum factorum seu curatorum hospitalis arronis: in quo bussulo
imbussulentur tot factores quot imbussulantur vicarii dicte terre: et cum
quolibet factore imbussuletur unus camerarius in eodem brevicello. qui camerarius
accipiat omnes introitus dicti hospitalis et nihil expendat de bonis hospi
talis sine commissione sui factoris. quorum factoris et camerarii officium
durent per unum annum et non ultra et in fine eorum officii reddant bonum
computum in manibus novi factoris intra tres dies sub pena decem
lib. den. pro quolibet contrafaciente ~ f

Quod vicarius et massarii debeant exigere introitus Communis. Rubrica 18.

Item Statuimus et ordinamus quod vicarius et massarii dicti oppidi teneantur
exigere copiam decimas, datias et omnes collectas communis arronis tam
veteres quam novas sub pena periurii et xxv lib. Et non factis deliberationibus
in consilio de huiusmodi rebus exigendis ~ f

Quod forenses habitantes Arroni solvant Communi Arronis Rubrica 19

Item Statuimus et ordinamus quod forenses habitantes et habitare volentes in
oppido arronis seu in aliis villis teneantur solvere communi Arronis tres
florenos de marchia annuatim ad requisitionem vicarii et massariorum.
et non solventes nec solvere volentes non possint modo aliquo laborare
nec pascuare nec ponere vel tenere in territorio Arronis: sub pena quin
que lib. den. pro quolibet et vice qualibet. et quotiescumque contrafecerint ut
supra et non solverint incidant in penam dupli dicte quantitatis.
et non possint tenere in dicto territorio et si solverint dicte pene [illegible]

Armentorios et domitos et bestias somarinas pro usu domus tantum et qui illic habitassent et habitabunt ultra decem annos teneantur et debeant facere dictas factiones comunis et solvere dicta gravamina, ut alii homines de dicto oppido Arronis.

Quod vic. teneatur facere expensas potestati Arronis — R.ca: 20.

Item Statuimus et ordinamus quod vic. dicte terre teneatur et debeat facere expensas potestati dicte terre quandocumque venerit ad suum officium exercendum suis sumptibus: et habeat pro comuni arronis pro dictis expensis faciendis et pro suo salario florenos octo de marchia: et si noluerit facere dictas expensas suis sumptibus: det et solvat dicto potestati florenos tres pro dictis expensis: et ipse vic. habeat pro suo salario tres similiter florenos et non amplius.

De salario potestatis Arronis — R.ca: 21.

Item Statuimus et ordinamus quod potestas dicte terre arronis habeat et habere debeat pro suo salario bononenum unum pro quolibet foculare de arrone. et non plus: et hoc circa finem sui officii.

De salario camerarii et officialis Arronis — R.ca: 22.

Item Statuimus et ordinamus quod camerarius et officialis dicte terre arronis habeat pro suo ordinario et consueto salario florenos novem de marchia pro quolibet semestri pro dicto comuni: et hoc de terratica intertiaria.

De divisione penarum inter comune et officiales Arronis. R.ca: 23.

Item Statuimus et ordinamus quod omnes et singule pene que solventur tam de malleficiis quam de non observantiis datiorum et extraordinariorum debeant dividi hoc modo videlicet: una pars applicetur Comuni arronis: altera potestati dicte terre: tertia vero pars camerario rectori et officiali dicti oppidi arronis. que pene prius debeant poni in manibus nostri camerarii: et inde rursus dividi.

De Regimine

Quod vic. Arronis no' teneatur ad penam danorum datorum — R.ca 24

JH Statuimus et ordinamus quod vic. dicte terre donec [illegible] suum
officium no' teneatur nec cogi possit ad solvendum penas aliquas da
norum datorum: sed solum copelli possit ad emendationem dampni illorum:
et hoc pro honore et premio sui officij &.

De Auctoritate vic.rij et massariorum in expendendo de bonis cois — R.ca 25.

JH Statuimus et ordinamus quod vic. et massarij dicti oppidi Arronis ha
beant auctoritatem expendi de bonis cois summam et quantitatem unius
floreni de marchia et no' ultra: et hoc intelligatur pro honore cois Ar
ronis faciendo alicui honorabili et mag.ce persone puta civibus Spo
letanis et alicui alij egregie et nobili persone: aut in muneribus
donandis hominibus bone mortis: aut in dandis elemosinis noie cois
aut in festis et locis caritatis privij: et in rebus alijs que reddant
in utilitatem et honorem cois Arronis. et si plus expenderent
sine deliberatione communitatis: eorum sumptibus expendatur. et vel
[illegible] hoc si secus facerent sine commissione et [illegible] incidant in
penam dupli quod expenderent ultra dictum florenum pro quoli
bet et vice qualibet &.

Quod vic. et massarij teneantur presentare priores Spoletij — R.ca 26.

JH Statuimus et ordinamus quod vic. et massarij Arronis debeant et
teneantur de introitibus cois Arronis presentare et munus dona
re valoris ad minus carolenorum trium mag.cis dnis prioribus Spo
leti: et pro quolibet prioratu. Alias incidant in penam sol. den.
XX: pro quolibet et vice qualibet: sine aliqua diminutione
et officialis debeat committere eis memoriam [illegible]
sub pena [illegible] iur.ti: et delinquentes punire [illegible]

Quod vic. et massarij teneatur aliquid fabricare — — Rs^ca 27.

JH Statuimus et ordinamus quod vic. et massarij dicte terre teneantur tempore eorum officij fabricare seu fabricari facere pro aliquam utilitate cois Arronis ad minus valoris decem florenorum: aut in operibus ecclesiarum dicte terre: ad penam quinque lb. den. pro quolibet ipsorum &c.

Quod offitiales Arronis non sint partiales —— Rs^ca: 28.

JH Statuimus et ordinamus quod potas et officialis dicti oppidi Arronis qui pro tempore fuerint: in penis solvendis non sint partiales: sed equaliter ius cuilibet administrent: ut si de eodem malefitio alicui facerent gratiam et remissionem in toto: et alios cogerent ad penam solvendam: illi qui cogerentur non teneantur nec cogi possint ad solvendam penam pro dicta curia, nisi similiter cogerentur ad solvendum eorum consortes et similes delinquentes in malefitio: et si fecerint gratiam alicui in toto ut supra intelligantur de eorum portione et et non de parte tangente cois Arronis &c.

Quod officiales Arronis non possint consignare palatium pro carcere — Rs^ca: 29.

JH Statuimus et ordinamus quod potas et officialis dicte terre astringendo vel mandando alicui personae pro aliquo debito seu penis solvendis in palatio cois: non possint ei consignare palatium loco carceris: et illud permittere ad penam fracti carceris: sed dumtaxat precipiant ei secundum formam statutorum et infra de tali casu loquentis &c.

Quod quicquid fuerit victum in cons.^o valeat. —— Rs^ca: 30.

JH. Statuimus et ordinamus quod quicquid fuerit victum et obtentum in consilijs generali aut in arengho valeat et teneat ipso iure: nec possit deprimi et revocari modo aliquo nisi per dictum consilium seu arenghum: et qui contrafecerit mandat in penam quinque lb. den. pro quolibet et vice qualibet &c.

De auct(ori)tate vic(ar)ij et massarior(um) in expendendo d(e) bonis co(mun)is in festo s(an)cti Joannis bapt(ist)e et s(an)cti franc(isci) — R(ubri)ca 31.

It(em) Statuimus et ordinamus q(uod) vic(arius) et massarij habeant auctoritatem et potestatem absq(ue) alia commissione co(mun)itatis expendendi de bonis et introitibus co(mun)is in festo s(an)cti franc(isci) de arrone in paschate pro cera et munere faciendo in dicto festo florenos tres de marchia. Et in festo s(an)cti Joannis bapt(ist)e de mense iunij pro cera et missis celebrandis in dicto festo florenos sex de marchia: Et si eis videbitur et placebit q(uod) bravijs seu palijs florenos duos. Et si plus expenderint sine decreto co(mun)itatis eorum expensis et sumptibus expendatur.

Q(uod) officiales Arronis no(n) possint servire p(er) substitutu(m) R(ubri)ca 32.

It(em) Statuimus et ordinamus q(uod) nec vic(arius) nec massarij nec cam(erarius) nec potestas et officialis oppidi arronis possint eor(um) officium exercere p(er) substitutum: nec substituere alium loco ipsor(um). Et si secus fecerint no(n) valeant ipso iure. Et substitutis nemo debeat in aliquo obedire.

Q(uod) nullus possit exercere officium defuncti — R(ubri)ca 33.

It(em) Statuimus et ordinamus q(uod) nullus possit habere nec exercere officium alicuius defuncti: qui defunctus fuisset ante mortem imbussulatus in aliquo officio regiminis dicti oppidi. Nec qui esset debitor co(mun)is arronis nisi prius solverit debitum in quo tenetur dicto co(mun)i. Et si admitteretur in officio no(n) soluto dicto debito no(n) valeat ipso iure.

De salario laborator(um) p(er) se vel cu(m) bestijs — R(ubri)ca 34.

Statuimus et ordinamus ac presenti statuto sancimus q(uod) a calendis Januarij usq(ue) ad calendas aprilis laboratores seu coloni p(er) se laborantes

8v – 10 – 11v

ze vendo et vangando terra putando vites: et alia negocia rusticana
faciendo: nō possint petere nec habere a dno possessionis plures quattuor
bononenis id est unum grossum. Et a calendis aprilis usq ad calendas
augusti nō possint habere plures sex bononenis. Sed metendo frumen
tum volumus q possint petere et habere a dno frumenti bononenos oc
to i. unum iulium. Et a calendis augusti usq ad calendas novembris de
beant habere unum grossum quecumq negocia fecerint. Et a calendis no
vembris usq ad calendas ian habeant tres bononenos: nec plus petere
et habere possint in dictis casibus supradictis. Femine autem possint pe
tere et habere dicti temporis dimidium precii quod habent mares. Colo
ni autem cum bobus colendo et arando terra cum uno pario boum i. cum
duobus bobus dicti tempore nō possint petere nec habere a dno possess
ionis plures quindecim bononenis et in dictis operibus supradictis et sin
gulis preciis intelligantur pro qualibet die qua laboraverint. Et semper cum expen
sis faciendis a dno seu conducentem. Laboratores autem cum equabus ad tri
turandum frumentum nō possint petere nec habere a dno frumenti plures
sex bononenis pro qualibet salma frumenti quam triturauerint: vel
de triginta minutis unā. Et hoc sit in arbitrio dni frumenti: an
velit solvere denarios an velit dare frumentum et triginta unā utrumque:
Et plus a dno frumenti consequi nō possint etc.

Qui teneantur Ad factiones Cois Arronis — R^ca: 35

J.H. Statuimus et ordinamus q maiores quindecim annorum teneantur et de
beant facere omnes factiones cois et possint asenbi capodecinis et ad
mittere ad custodias diurnas et nocturnas. Sones autem septuagenary sint
immunes et exempti ab dictis factionibus et oneribus comunalibus etc.

De officio camerarii cois arronis sine premio — R^ca: 36

J.H. Statuimus et ordinamus q officiales et camerarii cois arronis teneantur

Et debeat scribere omnes inquisitiones dicti domini particularium personarum terre arronis. Et omnes extimationes factas per extimatores communis et omnes informationes et alias litteras et scripturas spectantes et pertinentes ad commune arronis absque premio et mercede aliqua: volumus tamen quod a forensibus habere possit unum bononenum pro quolibet teste examinando super inquisitione dicti domini et pro extimatione relata damni dati 4.
habeat bononenos duos a dictis forensibus.

Quod vicarius teneatur ad certum opus faciendum per commune Arronis — Rubrica 37.

Item Statuimus et ordinamus quod vicarius Arronis tempore sui officij teneatur fieri facere unum opus communis a burgo arronis usque ad portam [illegible] dicti oppidi: ante quindecim dies septembris: et hoc tempore vindemiarum faciendarum. Et si in hoc fuerit negligens incidat in pena solidorum denariorum viginti. Et similiter unum aliud opus fieri faciat ab introitu dicti burghi per via publica versus molendinum scopuli ubicumque opus fuerit sub eadem pena.

Qui non teneantur venire ad consilium nisi fuerint vocati — Rubrica 38.

Item Statuimus et ordinamus quod qui habitant in villis extra oppidum arronis non teneantur venire ad consilium: nisi fuerint vocati et moniti per bajulum plebe vel domi in sero precedenti: preterquam diebus dominicis: in quibus et non moniti teneantur venire ad dictum consilium.

Quod possessiones non possint bandiri sine licentia vicarij — Rubrica 39.

Item Statuimus et ordinamus quod nullus possit facere bandire aliquam suam possessionem sine licentia et voluntate vicarij. Et si fuerit bandita sine dicta licentia non valeat nec teneat: nec possit de ea solvi aliqua pena. Et hoc adeo ut vicarius sit iudicaturus utrum dicta possessio sit bandienda pro damno dando: et quod dicta possessio bandita debeat scribi per cancellarium et publicari in consilio.

Quod officiales Arronis non possint exigere penas finito eorum officio — Rubrica 40.

Statuimus et ordinamus quod potestas et officiales arronis finito eorum officio et [illegible] non possint ulterius exigere aliquas penas: sed [illegible] non exacte [illegible]

De Regimine

tem ancani expingenda a formis de novis officialibus

Quod officiales Arronis non possint astringere aliquem de arrone extra terr.m dicti oppidi Arronis — Ref. ca. 41

It. Statuimus et ordinamus quod potes et alij officiales terre arronis non possint cogere nec astringere nec compellere aliquem de arrone pro causis civilibus aut criminalibus et alijs penis solvendis alibi quam arroni: que cause fuissent agitate arroni. et malefitia fuissent comissa in terr.a arronis: nec possint portare nec ducere executiones factas arroni extra terr.m arronis. et si secus fecerint non valeat nec teneat ipso iure.

Quot homines et consiliarij faciant generale cons.m et arenghum cois Arronis — Ref. ca. 42.

It. Statuimus et ordinamus quod sufficiens numerus hominum in cons.o seu arenghu arronis debeat esse ad minus quadraginta hominum. qui numerus hominum faciat et facere possit cons.m et arenghum generale cois arronis ad reformandum et obtinendum propositas et partita ac consultationes missas ad bussulas et pallottas. et quicquid fuerit reformatum et victum per duas partes dictorum hominum, valeat et teneat ipso iure: ac si pro inmesse (?) esset tota coitas et universitas dicte terre arronis

Quod qui non fecerit factiones cois minus habeat aliquod officium in coe Arronis — Ref. ca. 43.

It. Statuimus et ordinamus (quoniam equum est qui non patitur incomoda minus debere sentire comoda) quod qui non fecerit, nec facere velit factiones cois, puta operas expeditas et alia negocia cois: nec solverit nec solvere velit dictas collectas et granamina, que imponerentur coitas Arronis: minus possit habere aliquod officium in coe: et qui eum eligerit ad aliquod officium gerendum in coe puniatur de facto in [illegible] decem pro quolibet et qualibet vice. et minus possit [illegible] et [illegible] seu ambasciatore et qui eum eligeret incidat in dictam penam. et [illegible] [illegible] interesse cons. et si interesset non possit scribi neque admitti

eius dictum et qui scriberent et vic. et massarij qui administrarent incidant in eadem pena pro quolibet ipsorum et qui darent et recolligerent eius palludem puniantur simili pena vice qualibet etc.

Quod non solvant nisi medietatem coptimi qui non coluerint eorum laboreria eo anno quo debeant coli — R(ubric)a ca. 44.

Laurenti — Statuimus et ordinamus quoniam laboreria communis Arronis sunt nimis afficta et expensata et quisque habeat occasionem ea intermittendi ut unus reservant quod si aliquis non colerit eius laborerium dum debeat coli non teneatur respondere communi nisi pro medio coptimo quod teneretur si illud coluisset et ascriptum est sibi in catasto coptimorum etc.

Quod pignora deponi debeant penes camerarium communis Arronis — R(ubric)a ca. 45.

Statuimus et ordinamus quod omnia pignora que fient pro curia Arronis tam de civilibus quam de criminalibus et de aliis penis debeant deponi in manibus camerarii communis Arronis statim postquam fuerint facta pignora et contra qui non deponerent illa in manibus camerarii incidat in penam decem sol. den. vice qualibet et pro quolibet pignore etc.

De fornacibus inceptis quo tempore debeant finiri — R(ubric)a ca. 46.

Statuimus et ordinamus quod siquis inceperit aut designaverit aliquam fornacem pro calce et eam non finierit infra terminum duorum annorum liceat unicuique de [illegible] ibidem facere et fieri facere aliam fornacem et incidere ligna pro dicta fornace non vendendo fosso pro alio facto contra voluntatem domini et pro fornacibus faciendis in locis non vetitis pro forma predicti statuti liceat cuilibet incidere ligna absque aliqua licentia contrarii [illegible] Arronensibus tamen liceat. Et ubi esset incepta aut designata aliqua fornax nec vic. nec massarii possint concedere alicui alii pro causa sua fornacia facienda et si concederint vel concessionem alicui [illegible] non valeat ipso iure.

Quod conductor alicuius proventus communis Arronis debeat cavere et prestare idoneam fidejussionem.

De Regimine

Statuimus et ordinamus quod si quis cuiuscumque conditionis tam comunis quam spe-
cialis voluerit aliquem proventum comunis Arronis puta
passagia, proventus macelli carnis et alios minores et proventus com. Arronis: de-
beat prius cavere et ponere idoneam fideiussionem de solvendo id totum pretium
quod conduxit pro conductione supradictorum proventuum. Alias si secus factum fuerit
sua conductio sit nulla et nullius valoris et momenti. Et si vicarius et mas-
sarii vel alii pro comuni sine idonea fideiussione aliquem locaverint ali-
quem proventum [illegible] incidant in penam [illegible] ... et vice qualibet.

De gradibus intelligendis in Consanguinitate et Affinitate — Rubrica 48

Statuimus et ordinamus quod ubicumque in singulis locis presentis statuti ubi
fieret mentio de gradibus Consanguinitatis et affinitatis semper dicti gradus
intelligi et numerari secundum formam iuris canonici tam in Criminalibus
quam in civilibus et aliis mixtis causis debeant et non aliter.

Quanta debeat esse via Communalis et vicinalis in terr.º Arronis — Rubrica 49

Statuimus et ordinamus quod quelibet via communalis in territorio dicte terre
Arronis sit et esse debeat lata seu larga ad minus quinque pedum ad
mensuram sexdecim digitorum pro quolibet pede. Via autem regalis seu magistralis
ut est via sancta strata a furcella sancti andree confine arronis et montis
franchi usque ad furca luci confine arronis et pedislucii sit ad minus lata
sex pedum ad dictam mensuram. Via vero vicinalis ad minus esse debeat la-
ta quattuor pedum ad dictam mensuram. Vicus autem inter domos vicinorum esse de-
beat ad minus amplius duorum pedum ad dictam mensuram relaxandus comuniter a di-
ctis vicinis de eorum proprio. Et si quis edificaret aliquod edificium contiguum mu-
ro alieno sine licentia sui vicini non possit adherere muro dicti sui vi-
cini per unum pedem ad supradictam mensuram.

De inquisitione facienda in dannis datis — Rubrica 50

Statuimus et ordinamus quod quilibet de arrone qui aliunde voluerit
facere aliquam inquisitionem de dannis illatis in suis possessionibus: po-
ssit et debeat eam facere et fieri facere intra sex menses a die dicti d-
annificationis. Elapso vero dicto termino non possit amplius inquirere pro danno sibi illato.

De tempore possessionum banditarum — Rubrica 51

Statuimus et ordinamus quod possessio que banditur ad instantiam cu-
iuslibet persone non possit banditi nisi per sex mensibus tantum et non
amplius. Et si secus fieret non teneat ipso iure.

Liber Secundus de Civilibus

De modo procedendi in causis civilibus — Rs: ca 52

In primis Statuimus ordinamus et Sancimus q in causis civilib procedatur in hunc, qui sequitur, modu vz q ad instantia creditoris debitor citetur p publicu bay^n cois arronis dic seu sero precedenti pro mane sequenti: Et sufficiat una citatio si fuerit psl: si aut domi citetur bis no preco: que due citationes domi facte habeant eadem virtutem: qua habet psl facta: Et si secus fierit acta sint nulla. Et si debitor seu reus comparuerit in ter^o citationis et confessus fuerit debitu: a quantitas petita fuerit a vigint sol sup usq ad lb quinq deb per curia ponatur ter^s debitori quinq dier ad solvendum. Et si quantitas debiti fuerit a quinq lb sup usq in decē lb: detur ter^s debitori decē dier ad solvendu creditori: Et si quantitas fuerit a decē libris sup usq in omi suma debiti statuatur ter^s reo convicto quindecim dier ad solvendu creditori. Et elapsis dictis ter^{nis} fiet executio realr et psl contra debitor nō solvente ad libitu creditoris. Et si fiet realr in bonis mobilib fiat executio in duplu rei petite: in bonis aut stabilib fiat in triplum Et reus seu debitor possit solvere seu recolligere pignus vel tenuta infra ter^o decem dier. Et si in dco ter^o nō recollegerit p curia eligantur duo homines idonei ad extimandu dicts pignus vel tenuta. Et facta extimatione executio facta detur in solutu creditori. Et si plus valeret executio quam quantitas petita et expense legitime facte ia tenū plus quo fuerit extimatu restituatur debitori. Et si debitor fuerit citatus leg^e ut sup et nō coparuerit et fuerit contumax: procedatur ad executionē contra eu ad instantia creditoris ut sup: Sed creditor debeat liquidare suu creditu in omi casu ante lata sniam. Et si aliquis citatus ut s sup fuerit absens: possit allegari absentia p aliqua eius coniuncta persona. Et considerata absentia sit in arbitrio curie ter^m dandi ad coparendu: et nō coparente in ter^o dato procedatur ad executionē ut sup. Hoc tn addito q nō possit fieri executio aliqua nisi prius solvantur p creditore capita solidor cois: vz tres denarij pro qualibet libra: que capita sol ponimus sint cois sine aliqua exceptione

De iure sumario faciendo Arronensibus et forensibus — Rs ca 53

Item Statuimus et ordinamus q inter homines arronis et habitantes arroni fiat ius sumariu usq in XX sol: et forensib fiat ius sumariu usq ad ... lb.

Civilium

ad inde sup procedatur ut sup in capitulo precedenti

q̄ prime cause civiles cognoscantur Arroni — — — Rꝫ: ca 54.

SI Statuimus et ordinamus q̄ omnes prime cause civiles cognoscantur arroni.
et agitentur cora ordinario officiale arronis. et si aliud fieri nō valeat ipso iure &

q̄ in causis Civilibus Credatur relationi bayuli — — Rꝫ: ca 55.

SI Statuimus et ordinamus q̄ bay.s cōis arronis teneatur citare ad instantiam
cuiuslibet omēs et singulas psonas quas habuerit in mand.o et credatur eius relationi.
et si nō fecerit citationes quas habuerit in cōmissione incidat in penā viginti
sol p̄ qualibet citatione et vice qualibet —

q̄ Citatus possit agere contra Actorem nō Comparentem — — Rꝫ: ca 56

SI Statuimus et ordinamus q̄ si quis fecerit aliquē citare et nō comparuerit ad
[illegible] sū peticione cora curia: et Citatus cōparuerit et expectaverit donec
finiat hora iuris causarum civilium et actor nō cōpareret tūc ius citatus possit petere
et habere ab dicto actore p̄ suo interesse sol quinq. et fiat executio d. dictis
qnq sol sumarie sine alia citatione cōtra dictū actorē ad instantia dicti citati.

cōr copia et ter.no petendo in causis Civilibus — — Rꝫ: ca 57.

SI Statuimus et ordinamus q̄ citatus et reus in causis Civilibus possit petere
copia et ter.m ad respondendum: et curia pro primo ter.no assignet ei dilationem
temporis ad respondendum quatuor diei iuridicos. et si in d.co ter.no nō responderit alle-
gando licita causa impedimenti possit petere secunda dilationē: et curia ei
concedat ter.m duorum dieri iuridicor: et si in d.co ter.no nō cōparuerit impedi-
tus ut sup. possit petere tertia dilationē. et curia assignet ei una diem iuri-
dicu ad respondendū ut sup. et nō respondendo in dicto ultimo ter.no habeatur
pro cōfesso et procedatur contra ipsum ad sententiam cōdemnatoria et ad executio-
nem ut sup in primo cap.o d. civilibus. et si quis petierit ter.m ad producen-
dum interrogatoria articulos aut exceptiones. curia assignet sibi tres
dies iuridicos ad producendum p̄dicta. et si in dicto ter.no nō produxerit et allegaverit
[illegible] causa. curia possit et debeat sibi concedere secunda dilationē

duorum dierum et no ultra. Et si in dictis terminis no produxerit suspendatur exbim cumbentia: procedatur ad ulteriora ut iuris fuerit. Et si reus aut debitor peteret termi° aut copia in alijs rebus et actis civilib. aut criminalib. sit in arbitrio curie concedendi copia et termi°. Et q termi dandus reo nonen rrat in dieb feriatis et in honore dei reservatis.

De appellationibus et appellationum prosecutione. — — R.ca 58.

ij Statuimus et ordinamus q cuilibet liceat appellare et se reclamare ad superiorem post lata sniam tam in civilibus causis quam in criminalibus: dummodo appellaverit intra decem dies post lata sniam. Et no appellaverit in dcto termi° no possit ulterius appellare: sed ca sit et habeatur deserta. Et postquam appellaverit et recursum porrexerit ad superiorem et ad dnm alium iudicem competentem: et produxerit appellationem et inhibitoria in scriptis cora curia debeat infra quindecim dies post pdicta appellatione prosequi dicta appellationem. Et si in dcto termi° no prosecutus fuerit dicta appellationem: eius causa sit deserta et p deserta habeatur. Et q in dicta ca deserta no debeat nec possit ulterius appellari: nec admitti ulterius appellatio. Et q no possit aliquis appellare ante diffinitiva sniam.

De refectione expensarum in causis civilibus — — — R.ca 59

ij Statuimus et ordinamus q siquis fuerit condenatus contumax in causis civilibus dni ipse possit reficere expensas sententias se gravatum esse tota in parte. Et si in eadem causa prediose et sine licita occ.ne impedimenti fuerit iterum contumax no possit ulterius reficere expensas nec ulterius audiatur: sed procedatur contra eum ad executionem realem et ph ut sup in primo cap. de civilib.

De termi° dando ad pbandum Actori in causis Civilibus — R.ca 60

ij Statuimus et ordinamus q siquis citatus in civilib et et [illegible] ne gaverit cora curia: Actor possit in termi° trium dierum probari sine condemnatur

Civilium Liber 2us

inducere testes examinandos. Et si in dicto termino nõ possit inducere testes et probare propter iusta causa impeditus sit in arbitrio curie concedendi secunda et tertiam dilationem. Volumus et q creditor et debitor adinuicem possit facere pactum iuxta eorum arbitrio. Et causa sit contestata et decisa ac diffinita vi ... dicti iur.^ti^ Et officialis nõ possit propterea nec habet plusquã unius bononenis pro delato iur.^to^ in partibus faciendis.

De testibus minoribus nõ admittendis in causis civilibus — Rs. ca 61.
et alijs qui admittunt ad testificand in dictis cais

11 Statuimus et ordinamus q minores xiiij annorum nõ admittantur pro testibus in causis civilibus: et si admitterentur et examinarentur in dictis causis nõ valeat nec teneat eorum dictum ipso iure. Et q in causis civilibus possit testificari et probare frater pro fratre et alius propinque coniunctus dummodo nõ maneant in eos ad unum panem et ad unum vinum &c.

Nota fr. p fre pt testificari

De Compromisso faciendo inter Coniunctos — Rs. ca 62.

11 Statuimus et ordinamus q si litigarent invicem coniuncti usq in tertium gradum: Curia ...arionis possit et debeat eos compellere ad compromissum et ad terminandum cam. Et qui recusaret et nollet facere compromissum: et nollet obedire curie incurrat penam decem ... de facto pro quolibet et vice qualibet. Et nihilominus teneantur compromittere causam etiam soluta pena &c.

De mulieribus dotatis excludendis ab hereditate — Rs. ca 63.

11 Statuimus volumus et ordinamus q mulier dotata a patre aut patria fratre aut patruis et alijs suis consanguineis et coniunctis propinquis: stantibus et superstitibus maribus: ex fratribus aut descendentibus masculis a fratribus aut a patruis: nõ possit nec debeat succedere in hereditate et bonis patris et matris aut avi et avie fratris aut patrui: aut unius vel plurium eorum nec alicuius ipsorum. Et sufficiat q sit dotata ab uno prenominatorum: Ut femina dotata sit privata et exclusa penitus ab hereditate et bonis omnium prefatarum personarum. Et casu quo femine nõ essent dotate ab aliquo prenominatorum debeant in tali casu dotari ab alijs superstitibus dictarum personarum aut ab aliqua ipsarum in ...

Videm ... dictione ... Cant ...

Consuetudine suorum antiquorum. Et quod supradicte femine dotate vel dotande debeant stare et acquiescere dotibus eis constitutis: et plus non possint aliquo modo petere nec consequi et ex et occ^ne legitime, aut supplementi illius: quam reducimus virtute presentis statuti ad quantitatem dotis sibi constitute, et paraphernalium suorum seu mobilis (ut vulgo dicunt). Et si aliqua mulier aut filia, aut soror, aut neptis, aut alia coniuncta persona ab aliquo nuberet alicui et cum eo cui nupta esset non fecisset conventionem et nomen dotis: vir talis mulieris, aut alius pro ipso viro non possit nec debeat petere nec haberi pro dote plus quam quinquaginta florenos de marchia et pro paraphernalibus, seu mobili florenos viginti. Et si plus peteret non teneatur ei dari, quod peteretur: nec pro legitima nec pro eius supplemento: quam legitimam reducimus vigore presentis statuti ad dictam quantitatem lxx florenorum computatis paraphernalibus seu mobilibus.

Vide de forma[n]sa et adi[tion]e in fol. 90 [illegible]

De salario curie in causis civilibus

Rfa: 64.

Statuimus et ordinamus quod curia oppidi [illegible] habeat pro dicta petitione ad banchi cuius unum bononenum pro quolibet citato et plus petere non possit a bastone. Et pro dicta prestatione unum [illegible]: et pro dicto compromisso duos [illegible]: et pro dicto teste simplici examinato sine interrogatoriis et articulis duos [illegible]: et pro dicta sententia diffinitiva duos [illegible]: et pro dicto teste examinato cum interrogatoriis vel articulis tres [illegible]: quos duos solvat qui induxit testem et unum qui dat interrogatoria vel articulos pro quolibet teste: et citetur semper pars ad videndum iurare testes: et pro dicto alio acto ad bancum unius unum [illegible] et non plus. Et si secus fecerint dicta curia incidat in penam decem [illegible] pro quolibet acto et vice [illegible] de suo salario retinendi. Similiter volumus quod dicti officiales pro eorum executione quam fecerint contra quemlibet non possint petere nec habere a reo plusquam unum [illegible] pro quolibet floreno si executionem fecerint intus oppidi [illegible] seu in suburbio dicti oppidi: si vero fierent executiones extra muros dicti oppidi possint petere et habere a reo duos baiocchos et octo quatrenos pro quolibet floreno usque in quattuor florenos: abinde supra unum [illegible] pro quolibet floreno. Et si secus fecerint incidant in supradictam penam pro qualibet et vice qualibet. Et volumus et quod dicti officiales non possint petere nec habere sportulas in sententiis diffinitivis, ut solummodo superiori in anno [illegible].

de mercede Cancell[arii]

Executione [illegible]

De consilio sapientis petendo in causis civilibus

Rfa: 65.

Statuimus et ordinamus quod quilibet possit petere consilium sapientis [illegible]

Civilium liber 2.

civilibus quam in criminalibus et in d. d. et extraordinariis: et curia teneatur admittere sua petitione cum deliberatione temporis competentis. Et quod curia non possit compellere aliquem petentem consilium sapientis ad solvendum penam, nisi prius ad [illegible] consilium sapientis sumptibus petentis: nec etiam ad deponendum penam possit quem compellere nisi prius allatum fuerit consilium sapientis ut supra.

De mercede bayuli de citationibus faciendis pro forensibus — Rubrica capitulum 66.

Statuimus et ordinamus quod baiuli castri Arronis non possint petere nec habere a forensibus pro sua mercede plus quam duodecim denarios pro quolibet citato ad instantiam forensium si fuerit citatus intus oppidum Arronis aut in suburbio dicti oppidi: et si autem fuerit citatus in villis dicti oppidi habeat XXII denarios i. unum bolonenum pro quolibet citato: et si plus petierit incidat in penam decem solidorum pro quolibet citato et vice qualibet. — *denariorum declaratio*

Quod non possint auferri a curia pro executione facienda — Rubrica capitulum 67.

Statuimus et ordinamus quod officiales terre Arronis non possint auferre pannos mulierum nec arma offensibilia et defensibilia pro executione facienda. dummodo debitum non fuisset factum per ipsas mulieres: tunc liceat dictis officialibus auferre dictos pannos.

De diebus feriatis in quibus non redditur ius civile — Rubrica capitulum 68.

Statuimus et ordinamus quod per curiam Arronis non reddatur ius in causis civilibus in diebus dominicis in festo paschatis resurrectionis cum octo diebus precedentibus et octo sequentibus in festo pentecostes in festo ascensionis domini nostri in festo corporis christi. in festo nativitatis domini nostri iesu christi: cum octo diebus precedentibus et octo sequentibus in festo epiphanie. in festo circumcisionis domini nostri. in die veneris sancti. in omnibus diebus veneris de mense martii. in omnibus festivitatibus gloriosissime virginis marie. in festo sancti iohannis baptiste de mense iunii. in festivitatibus omnium apostolorum et quatuor evangelistarum. in festo omnium sanctorum. in festo [illegible] sancti laurentii. in festo sancti martini. sancti antonii abbatis. sancti calisti. sancti philippi [illegible] sancti [illegible] sancti [illegible] sancti [illegible]. sancti angeli de mense septembris. sancte crucis de mense maii. sancte catherine et sancte lucie. Et a nativitate sancti iohannis baptiste de mense iunii usque ad festum gloriosissime virginis marie de mense augusti.

Liber tertius De maleficiis

De modo et forma procedendi in maleficiis

Rubrica 69

[I]N primis volumus statuimus sancimus et ordinamus quod curia terre [illegible] pos-
sit procedere et prosequi in causis criminalibus omni tempore et diebus iuridicis et [illegible]
feriatis et in honore dei dicatis et aliis sive continuis. Et hoc ideo ut delinque-
ntes [illegible] et malefactores omni tempore timeant committere et puniant maleficia
et delicta. Et procedatur in hunc qui sequitur modum et formam. Item quod curia
committat baiulo ut citet et moneat delinquentem et inquisitum cum [illegible] ce-
dula inscriptis continente in se tenorem inquisitionis seu accusationis et quere-
le: et illam dictus baiulus ponat in manibus inquisiti si presentem invenerit sin autem
domi eius solite habitationis cum termino duorum dierum ad comparendum et se defendendum
Et si in dicto termino non comparuerit [illegible] simpliciter sine ce-
dula personaliter vel domi cum dicto termino ut supra. Et si in dicto ultimo termino dictus inquisitus
non comparuerit ponatur in banno in quantitate pene qua incurrerit et in quo
banno assignetur ei terminus quinque dierum ad comparendum et [illegible] suas defensiones fa-
ciendas. Et si in dicto termino non comparuerit dictus inquisitus procedatur ad sententiam
[illegible]. Ad quam sententiam audiendam citetur dictus inquisitus personaliter vel
domi et lata et promulgata dicta sententia notificetur dicto inquisito personaliter vel domi et
assignetur ei terminus decem dierum ad solvendum penam qua fuerit condemnatus. Et
si dictus inquisitus fuerit absens et [illegible] in patria et aliquis [illegible]
[illegible] et allegaret absentiam: curia considerata absentia et distantia con-
cedat ei terminum competentem ad comparendum ad rationem XX miliariorum pro quolibet
die distantie. Et si dictus inquisitus compareret in aliquo dictorum termi-
norum: et confiteretur delictum in parte vel in toto: aut negaret maleficium
in parte vel in toto per curiam admittatur sua comparitio. Data tamen prius idonea
cautione de parendo iuri et curie et solvendo omnem penam in qua de iure venerit
condemnandus: et citetur ad omnes actus faciendos in dicta inquisitione usque ad sententiam
inclusive. Et [illegible] pro singulis actibus et horis. Et solvat curie [illegible]
[illegible] pro sua responsione et data cautione etc.

De arbitrio Curie in causis criminalibus

[S]tatuimus et ordinamus quod potestas et officiales [illegible] possint pro-
cedere in causis criminalibus per inquisitionem denuntiationem accusationem
et querelam: et etiam ex officio [illegible] arbitrio et balia [illegible] et [illegible]
[illegible] per patres nostros [illegible] etc.

De testibus non admittendis in causis criminalibus

[S]tatuimus et ordinamus quod minores XV annorum non admittantur in testibus

Maleficiorum liber tertius

in malefitiis nec credatur eorum testificationibus: et si admitterentur et examinarentur, non valeat ipso iure: et nisi essent ad minus duo conformes et maiores XV annorum eorum testificatio non valeat nec teneat. Et feminae minores XII annorum in nullatenus admittantur et ad minus nisi sint tres conformes, non valeat ipsarum depositio ipso iure &c.

De pena blasfemantis deum et alios sanctos celestis curie — Rubrica 72

Blasfemantes

Statuimus et ordinamus (ut reprimatur serpentina lingua maledicorum et diabolicorum blasfematorum sororum et satellitum spiritus infernalium) quod nulla persona cuiuslibet status gradus conditionis et dignitatis existat audeat vel presumat blasfemare vel modo aliquo maledicere nomen omnipotentis dei ac domini nostri iesu christi, sive gloriosissime matris semper virginis marie: seu modo aliquo alio vituperose nominare eorum nomen: Et contrafaciens condemnetur et puniatur in libris denariorum XX pro quolibet et vice qualibet. Et si quis blasfemaverit et maledixerit ut supra nomen aliquorum aliorum sanctorum vel sanctarum celestis curie puniatur in libris denariorum decem pro quolibet et vice qualibet. Si quis vero iuraverit per corpus vel sanguinem dei vel immaculate virginis marie puniatur ipso facto in solidis denariorum XX. Si vero simili modo iuraverit per corpus et sanguinem aliorum sanctorum vel sanctarum puniatur ipso facto in solidis X denariorum. Et si quis una vice seu pluries blasfemaverit nomen dei et virginis vel aliorum sanctorum et sanctarum et plura ac diversa verba vituperosa protulerit contra aliquem ipsorum condemnetur et puniatur in duplo in quolibet casu dictarum penarum &c.

De pena committentis periurium et iurantis iniustum — Rubrica 73

Ut detur suffragium infortunate ac infelici anime iniqui et infidelis periuri hominis: Statuimus et ordinamus quod nulla persona tante temeritatis et bestialitatis audeat vel presumat facere vel inducere alios ad faciendum periurium et iniustum iuramentum iurando et testificando falsitatem coram curia dicte terre vel deponendo falsum: et qui contrafecerit condemnetur in libris denariorum quinquaginta pro quolibet et vice qualibet. Et si aliquem sua iniqua attestatione damnificaverit, ultra penam predictam teneatur ad refectionem damni et interesse patientis. Et si quis fecerit aut fieri fecerit falsos et iniquos contractus et instrumenta vel alias falsas scripturas condemnetur in libris denariorum centum pro quolibet et vice qualibet et teneatur ad interesse damnum passi ut supra &c.

con fieri facientes falsos contractus et scripturas

De pena cognoscentis carnaliter infideles et bruta animalia — Rubrica 74

Ut ne aliquis nec tamen occecentur et attrahantur a spurca et ferali libidine simili

Malleor liber tertius

Statuimus et ordinamus quod nulla persona tam obstinata a diabolica temptatione au-
deat vel presumat abuti et carnaliter cognoscere et peccare cum iudeis et aliis in-
fidelibus aut cum brutis animalibus. Et qui ceciderit in tam magnum scelus condempne-
tur et puniatur in libris den. CCC. pro quolibet et vice qualibet.

De pena committentis sodomiam — Rubrica 75.

Quoniam nullum est abhominabilius et pestilentius peccatum quam sodomiticum et
peccatum contra naturam et magis apud deum odiosum, ideirco statuimus et ordinamus
quod siquis a sexdecim annis infra usque in XIIII committeret peccatum sodomiticum
tam agens quam patiens si fuerint concordes in tali crimine condempnentur et pu-
niantur in libris den. L. pro quolibet et vice qualibet. Et siquis in simile pe-
ccatum ceciderit minor XIIII annorum et maior XII tam agens quam patiens ut supra
condempnetur in libris den. XXV pro quolibet et vice qualibet. Minores vero an-
norum XII similiter peccantes nullatenus teneantur ad penam aliquam. Siquis vero
maior XVI annorum et cuiuscumque etatis supra et perpetraretur tale horrendum crimen
tam agens quam patiens concordes ut supra condempnetur et puniatur in libris den. centum
pro quolibet et vice qualibet. Et siquis maior similiter peccatum committendo de-
gustaverit aut fregerit podicem alicuius pueri condempnetur et puniatur in libris
den. centum L. pro quolibet et vice qualibet. Volumus autem quod siquis inimi-
cus reperiretur in tali peccato non possit puniri aliqua pena a [illegible]

De pena cognoscentis carnaliter suos consanguineos et affines — Rubrica 76

Statuimus et ordinamus quod nulla persona tam dedita libidinose voluptati aud-
eat vel presumat carnaliter cognoscere et abuti matre patre aut filia tam
agens quam patiens si fuerint concordes et qui contrafecerit condempnetur in libris
den. CC. Siquis autem similiter peccaret cum sorore fratre nepotibus et neptibus car-
nalibus aut cum patruis amitis et materteris condempnetur in libris den. CL. Si-
quis vero similiter peccaret cum aliis suis consanguineis et coniunctis primis usque in
tertium gradum et cum compatre aut commatre vel personis religiosis condempnetur
in libris den. centum pro quolibet et vice qualibet. Et simili pena ut supra in libris den.
puniantur qui cognoverint carnaliter suos affines usque in tertium gradum ut supra.

De pena committentis adulterium cum personis alienis — Rubrica 77

Statuimus et ordinamus ut removeatur inhonesta libido et asperior sit re-
pressio libidinosis quod siquis tam vir quam femina a sexdecim annis supra com-
miserit adulterium cum muliere aliena condempnetur in libris den. LXX pro
quolibet et vice qualibet. Minores vero XVI annorum et maiores XIIII similiter
peccantes condempnentur in libris den. XXXX pro quolibet et vice qualibet.
Minores autem XIIII nullatenus teneantur ad penam. Et simili [illegible]

Biblioteca del Senato

aliqua per vim cogeretur ad committendum adulterium nulla pena puniatur. Et si quis interpellaverit aliquam mulierem de adulterio aut vim vellet ei inferre aut fecerit aliquod signum vituperii ut eam dehonestare vellet condempnetur in libris denariorum xxx° pro qualibet et vice qualibet si domi mulieris hoc fuerit. si autem alibi quam domi in libris denariorum xxv condempnetur. Si quis vero per vim exosculari per aliquam alienam mulierem in libris denariorum L° condempnetur vice qualibet. Et in omnibus adulteriis stupris et incestis curia arronis possit procedere per inquisitionem accusationem et querelam offensi et iniuriati.

De pena detrahentis alicui bonam famam — Rubrica 78

S[tatuimus] Statuimus et ordinamus (ut reprimatur diabolica et viperea lingua detractorum) quod si quis alicui detraheret aut denigraret suam bonam famam tam femine quam masculo: dicendo talis est leno: meretrix: latro: fur: aut alia verba inhonesta et enormia his similia: approbando ea certo et ex visu. Condempnetur et puniatur in libris denariorum xxv pro qualibet et vice qualibet. Et si in detractione mentitus fuerit teneatur confiteri se mentitum fuisse cum quo dixisset falsum. et pena duplicetur in falsa detractione. Et detractio talis detrahentis debeat probari legitime per duos testes.

De pena proferentis contra aliquem verba iniuriosa — Rubrica 79

S[tatuimus] Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque conditionis audeat vel presumat contra aliquem aliud dicere vel proferre cum sua maledica lingua aliqua verba iniuriosa: videlicet dicendo lenonem seu ruffianum: meretricem: proditorem: proditricem: falsarium et falsariam: cornutum et cornutam: furonem: stregam: gagliosfum et gagliosfam: latronem: assassinum et assassinam: predatorem et predatricem: manigoldum et manigoldam: maledictum et maledictam: farinchaginum et farinchaginam et alia verba iniuriosa his similia et dicentem mentiris per gulam. Et qui contra fecerit puniatur in libris decem denariorum pro qualibet et vice qualibet. Sed cum aliquem excommunicaverit dicendo verba contra eum excommunicatus non incurrat aliquam penam.

De pena obicientis aliquod vituperium contra aliquam personam — Rubrica 80

S[tatuimus] Statuimus et ordinamus quod nulla persona vestrum audeat vel presumat improperare et obicere alicui mortem violentam alicuius sui defuncti: aut aliquod vituperium et rem inhonestam. Et qui contrafecerit puniatur in libris denariorum decem pro qualibet et vice qualibet et quolibet verbo improperato.

De pena minantis et minas facientis contra aliquam personam — Rca. 81.

Item Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque gradus status et conditio-
nis audeat vel presumat minari et minas facere contra aliquem dicendo
ego volo te interficere [illegible] et qui contrafecerit puniatur in lib. den. quinque
ipso facto. et si diceret ego volo te verberare et vulnerare et dare [illegible]
tes et pugna colaphos et [illegible] alia verba minatoria his similia pu-
niatur de facto in lib. den. tribus. et si quis minaretur seu minas faceret
contra aliquem cum armis ferreis evaginatis puniatur in lib. den. decem. et
si minaretur cum fuste seu bastone et alio genere lignaminis, seu lapidibus
manu vacua et calcibus: puniatur ipso facto in lib. den. quinque pro
quolibet et vice qualibet et qualibet adminatione.

De pena causantis aliquam rixam — Rca. 82.

Item Statuimus et ordinamus quod qui causaverit et causam dederit alicuius rixe
aggressionis et rumoris puniatur in lib. den. X. pro quolibet et vice qualibet.

De pena facientis insultum cum armis vel sine — Rca. 83.

Item Ut pacifice vivatur et abhorreantur [illegible] et homines sanguinarii Sta-
tuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuslibet gradus status conditionis et
[illegible] existat audeat vel presumat insultum facere contra aliquem cum
armis evaginatis: puta ense pugione spata cultello. palo [illegible] ponere
et alijs armis his similibus. si fuerit ad domum propriam vel conductam vel ad
possessionem propriam vel conductam [illegible] de loco ad locum per [illegible]
suis: Et qui contrafecerit condemnetur et puniatur in lib. den. centum pro quoli-
bet et vice qualibet. Et si dictus insultus factus fuerit sine armis ad dictos
locos et supra insultans condemnetur in lib. den. XX. Et si quis insultaverit ali-
quem cum dictis armis alibi quam ad domum vel possessionem propriam condemnetur in lib.
den. XX. et si fuerit sine armis condemnetur in lib. den. X. Et si insul-
tus factus fuerit cum bastone aut alio genere lignaminis insultans puniatur
in lib. den. XXV. si fuerit domui vel possessioni et supra. si fuerit alibi si-
milis insultus puniatur in lib. den. X. pro quolibet et vice qualibet.

De pena percutientis aliquem cum armis — Rca. 84.

Item Ut obvietur odiosis et periculosis inimicitijs: que causant ruinas et [illegible]
ctiones hominum: Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuslibet gradus sta-
tus conditionis auctoritatis vel dignitatis seu nobilitatis existat audeat vel presumat
a diabolica temptatione commota percutere vel ferire aliquem cum armis ferreis [illegible]
lo. supra. et cum effusione sanguinis. et qui contrafecerit condemnetur puniatur

in lib. den. LXXX. Et si ex dicto vulnere remanserit perpetua cicatrix aut signum enorme et apparens vel fuerit cum fractura cranei condemnetur delinquens in lib. den. L. XXX. pro quolibet et qualibet vice et quolibet vulnere. Et si percussio seu vulnus fuerit sine sanguine et fractura cranei condemnetur delinquens in lib. den. XX. pro quolibet et vice qualibet et quolibet vulnere. Et si percussio seu vulnus illatum fuerit a collo infra cum effusione sanguinis percussionis condemnetur in lib. den. XXX. pro quolibet et vice qualibet et quolibet vulnere: et si fuerit sine sanguine condemnetur delinquens in lib. den. XV. pro qualibet percussione. Et si vulnera et percussiones fuerint facte cum bastone et alio genere lignaminis aut cum saxis a collo supra cum sanguine percutiens condemnetur in lib. den. XXX. Et si fuerit cum cicatrice apparenti aut cum fractura cranei delinquens condemnetur in lib. den. L. XXX. Et si fuerit a collo infra cum sanguine cum dictis armis puniatur delinquens in lib. den. XV. et si fuerit sine sanguine puniatur in lib. den. X. pro quolibet et vice qualibet et quolibet vulnere. Et si aliquis cum dictis armis ferreis vel non ferreis percutiens aliquem rumperet aliquod ossum cuiusque partis corporis condemnetur in lib. den. L. pro quolibet osso fracto. Et si percussus et vulneratus cum dictis armis remaneret manchus seu turpatus ex vulnere illato delinquens condemnetur in lib. den. centum pro quolibet et vice qualibet et quolibet turpio.

De pena amputantis alicui aliquod membrum vel occecantis vel afflascantis vel mutilantis membrum — CA. 85.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiusque conditionis gradus status et dignitatis existat audeat vel presumat cum armis ferreis aut sine ferro penitus amputare alicui aliquod membrum corporis puta crura brachia manus aut pedes et qui contrafecerit condemnetur et puniatur in lib. den. CC. pro quolibet membro amputato et vice qualibet. Et si quis penitus amputaret linguam alicuius condemnetur in lib. den. CCC. Et si quis penitus amputaverit nasum alicuius condemnetur in lib. den. CC. et si quis penitus amputaverit auriculam alicui condemnetur in lib. den. centum pro qualibet auricula amputata. Et si quis penitus amputaverit alicui digitos manus condemnetur in lib. den. L. pro quolibet digito amputato. et si quis amputaverit alicui digitos pedis condemnetur in lib. den. XXX. pro quolibet digito amputato. Et si quis occecaret aliquem cum armis vel sine condemnetur in lib. den. CC. pro quolibet oculo occecato. Et si quis cum armis vel sine fuerit causa

~~Malleus~~ liber tertius

ut aliquis amiserit genitalia idest signis afflascaverit aliquem condemnetur
[marginal note: et qualibet] in lb. den. centum pro testiculo deperdito seu afflascato. et si quis mutilaverit
alicui aliquod membrum corporis condemnetur in lb. den. xx. pro qualibet
membro mutilato et vice qualibet

De pena facientis cadere alicui dentem ex ore — Rubrica 86.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuslibet conditionis ut supra au
deat vel presumat percutere aliquem cum armis vel sine in facie. et ex tali
percussione percusso caderet aliquis dens ex ore puniatur contrafaciens
in lb. den. xxv. pro quolibet dente ex ore casso et evulso: ultra percus
sione seu vulnus in facie illatum.

De pena decorticantis faciem alicui cum unguibus — Rubrica 87.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra audeat vel presumat cum
unguibus decorticare seu raschiare faciem alicuius. et sanguis exiverit.
et qui contrafecerit puniatur in lb. den. x. et si sanguis non exiverit pu
niatur de facto in lb. den. quinque pro quolibet et qualibet vice.

De pena percutientis aliquem manu vacua vel calcibus — Rubrica 89.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra audeat vel presumat per
cutere aliquem a collo supra manu vacua per pugnos et colaphos seu calci
bus pedis cum sanguinis effusione et qui contrafecerit condemnetur in lb. den.
xx. pro qualibet percussione cum sanguine. et si sanguis non exiverit
puniatur in lb. den. x. pro quolibet et qualibet percussione. et si percus
sio talis fuerit a collo infra et sanguis exiverit percutiens puniatur
in lb. den. x. et si sanguis non exiverit puniatur percutiens in lb.
den. quinque pro qualibet percussione et vice qualibet.

De pena capientis aliquem per capillos seu barbam vel auriculas eiusdem — Rubrica 90.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra audeat vel presumat
capere aliquem per capillos seu barbam aut auriculas [above the line: malitiose] ipsum trahe
ndo et trahendo: et qui contrafecerit puniatur in lb. den. decem pro
quolibet et vice qualibet.

De pena capientis aliquem per personam et impellentis — Rubrica 91.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque conditionis existens
c

Malefo[rum] liber tertius

JJ Statuimus et ordinamus q[uod] nulla persona cuiuscu[m]q[ue] gradus status co
nditionis nobilitatis dignitatis auctoritatis et privilegij existat audeat
vel presumat machinari et machinationes facere vel proditiones et in
sidias parare contra statum romane ecclesiam sedis apostolicam et summi pon
tificem: et contra com[mun]e populi et com[mun]itatis: et qui contrafecerit con
dempnetur et puniatur in lib. den. CCCCC. et siquis machinaretur et in
sidiaretur alicui alij private persone condempnetur in lib. den. XXV. pro
quolibet et vice qualibet.

De pena facientis conventiculas et cohadunationes — Rub. ca. 95.

JJ Ut pacifice vivatur in terra [illegible] [illegible] eius tor. et districtu: et ne fiat
aliqua perturbatio pacifici status et quietis: Statuimus et ordinamus q[uod]
nulla persona cuiuslibet status gradus et conditionis ut sup[ra] audeat vel
presumat facere conventiculas et cohadunationes hominum in oppido [illegible]
[illegible] eiusq[ue] tor. que conventicule causarent perturbationem pacifici statu
dicte terre et qui contrafecerit condempnetur in lib. den. XXV. pro quoli
bet et vice qualibet. Volumus aut[em] q[uod] conventicula et hominum [illegible] in
[illegible] a [illegible] hominibus sup[ra].

De pena facientis cadere aliquem de aliquo loco eminenti — Rub. ca. 96.

JJ Statuimus et ordinamus q[uod] siquis cuiuscu[m]q[ue] conditionis ut sup[ra] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fecerit cadere aliquam personam de aliqua arbore vel de alio
alio eminenti loco: et si ex dicto casu seu lapsu cadentis sanguis exie
rit puniatur in libris den. XX. et si sanguis non exierit puniatur in
lib. den. X. p[ro] quolibet et vice qualibet et si ex dicto casu seu lapsu ca
dens frangeretur aliquod membrum corporis seu cranei capitis aut rema
neret manchus seu [illegible] et aliquo membro: aut amitteret aliquem
oculum: aut [illegible] et amitteret [illegible] [illegible] affiascharetur: Condempne
tur et puniatur in penis ut sup[ra] appositis de talibus casibus [illegible]
[illegible] p[ro] quolibet et vice qualibet et membro quolibet fracto seu mutilato.

De pena depingentis seu deturpantis aliquam imaginem sanctorum — Rub. ca. 97.

JJ Quoniam sepe ira ac furore aliquo commoti aliquam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut fit [illegible] [illegible] lusoribus: [illegible] et [illegible]
[illegible] hominis diabolico [illegible] [illegible] ad depingendum et deturpandum ima
gines sanctorum [illegible]. Ideirco statuimus et ordinamus q[uod] nulla per
sona tam scelerata et [illegible] existat audeat vel presumat in ali
quo depingere seu [illegible] [illegible] ac [illegible] aliquas figuras [illegible]
et [illegible] aliquorum sanctorum et sanctarum [illegible] [illegible] et [illegible]

Malef. Liber tertius

Condemnetur et puniatur in lb. den. centum pro quolibet et vice qualibet et
perpetuo habeatur et reputetur infamis apud homines. Et simili pena pu
niatur qui cum lapidibus percusserit dictas imagines et statuas —

De pena occupantis bona cois Arronis — Rca: 98.

Statuimus et ordinamus pro bono publico et utilitate ac decoro cois Arronis
quod nulla psona cuiuscumque gradus status conditionis nobilitatis dignitatis pri
vilegii et auctoritatis existat audeat vel presumat modo aliquo accipere
et occupare ac detinere bona et res cois Arronis intus portas dicte terre vz ac
cipiendo casalina spatia locorum impediendo vias seu stratas publicas et occupa
ndo alias res spectantes et pertinentes coitati Arronis. Et qui contrafecerit con
demnetur et puniatur in lb. den. l. Et siquis acciperet et occuparet portas
et muros oppidanos dicte terre seu turrem et turriones eiusdem condemnetur et
et puniatur in lb. den. cc. pro quolibet et vice qualibet. Et in dictis casi
bus predictis debeat amovere impedimentum aut edificium factum nisi forte
non fuerit concordans cum dicta coitate. Et siquis acciperet occuparet et detine
ret res et bona dicti cois extra dictum oppidum ubicumque invenirentur condemnetur et
puniatur in lb. den. xxv. pro quolibet et vice qualibet. Et nihilhominus
volumus quod debeat dimittere et relaxare res occupatas ut supra dicte coitati
quandocumque sibi fuerit notificatum et prohibitum per dictam coitatem seu curiam
dicte terre. Et casu quo non relaxaret et restitueret dicte coitati ut supra in ter
mino sibi assignato per coitatem seu per curiam ultra penam predictam incidat in pe
na x sol. pro quolibet die quo steterit in mora non relaxando dicta bo
na ut supra occupata. Volumus tamen quod siquis iuxta suum laboritium quod tene
ret accoptimani [?] cois Arronis acciperet aliquid modice quantitatis ultra suum
laboritium de bonis cois aut faceret aliqua focaciam iuxta et circa suum
laboritium non incurrat aliquam penam nec possit procedi contra eum per curiam
sine querela et accusatione vicarii et massariorum dicti oppidi Arronis. —

De pena turbantis aliquem in sua possessione vel domo — Rca: 99.

Ut obviemus insatiabili cupiditati et inexplebili avaritie et ut scandala
que possunt succedere removeantur. Statuimus et ordinamus quod nulla persona cu
iuslibet conditionis et auctoritatis ut supra existat audeat vel presumat turbare
seu modo aliquo molestare et inquietare aliquem in sua pacifica possessione aut
domo: fodiendo arando intrando tenendo et occupando et aliud faciendo
contra voluntatem domini. Et qui contrafecerit condemnetur et puniatur in lb.
den. l. pro quolibet et vice qualibet et debeat dimittere et relaxare res
et bona occupata vel turbata suo vero domino —

Maleficiorum liber tertius

De pena sibi ius dicentis — Rubrica : 100.

iij Ut formidine iustitie vivatur: et nequis alicui violentiam faciat: Statuimus
et ordinamus quod nulla persona tante audacie et arrogantie existat audeat vel
presumat sibi ipsi ius dicere et per vim auferre alicui suo debitori pallium seu
cappam birretum seu capitium denarios et alias res quas secum portaret: aut res
alias ex sua domo et possessione ut a se sibi ius dicat et faciat: et qui con
trafecerit condempnetur et puniatur in libr. den. L ta. pro quolibet et vice
qualibet: et restituat rem ablatam domino: quam per vim abstulerit —

De pena committentis furtum — Rubrica : 101

iij Ut inimicus humane nature ab oculis hominum amoveatur: qui stimolo con
scientie non pungerentur: Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiusque
conditionis existat audeat vel presumat furari et subtrahere rem ali
enam valoris quinque solidorum supra usque in X sol. et qui contrafecerit
puniatur ipso facto in libr. den. quinque. et siquis furatus fuerit rem ali
cuius valoris decem sol. sup. usque in XX sol. condempnetur in libr. den. X.
et siquis subtraxerit rem alienam valoris XX. sol. sup. usque in libr. quinque
condempnetur et puniatur in libr. den. XXV. et siquis furatus fuerit rem
alius valoris quinque libr. sup. usque ad summam X libr. condempnetur et puni
atur in libr. den. L ta. et siquis subtraxerit rem alterius valoris X libr.
usque in quantitatem XXV condempnetur et puniatur in libr. den. centum
pro quolibet et vice qualibet. et in dicto furto teneatur emendare dam
num domino in duplum. et siquis furatus fuerit et subtraxerit rem alie
nam valoris XXV libr. sup. in dicta quantitate. condempnetur et puniatur
per superiorem maiorem in pena legali: sicut et videbitur et placebit —

De pena committentis incendium — Rubrica : 102

iij Ut hominum temerariorum et malignorum ira ac impetus furiose bilis co
erceatur: Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuslibet gradus sta
tus et conditionis audeat vel presumat animo irato et dedita opera facere
nec fieri facere incendium vel arsuram in bonis alienis valoris quinque sol.
sup. usque in X. sol. et qui contrafecerit puniatur de facto in libr. den. quinque

Maleficior liber iij

Et siquis incendiu fecerit a valore X sol sup usq in XX sol condem
netur in lb den X et siquis incendiu fecerit ut sup a valore XX sol sup
usq in siliquas quinq lb condemnetur in lb XXV. Et siquis incendiu fecerit
a valore quinq lb sup usq in X lb condemnetur et puniatur in lb den
L. Et siquis incendiu fecerit ut sup a valore X lb sup usq in sum
ma XXV lb condemnetur et puniatur in lb den comunis pro quolibet
et vice qualibet: et damnu emendet patienti in duplu. Et siquis in
cendiu fecerit in bonis alicuius ut sup a valore XXV sup et pro dom qua
ntitate sup condemnetur et puniatur pena legali arbitrio maioris superio
ris. Volumus autem q siquis no studiose et data opera: sed casu fortui
to incendiu fecerit minime teneatur ad pena aliquam. Sed solum de
beat et teneatur emendare damnu patienti.

De pena committentis fraudem contra com. Arronis — Ref. ca. 103.

ij Statuimus et ordinamus q nulla psona cuiuscumq condictionis ut sup au
deat vel presumat facere vel committere fraude nec dolu aliquem contra
Comunem terrae dicte addendo precium frumentia et aliis rebus inobi
libus dicti comunis et qui contrafecerit condemnetur et puniatur in lb
den XXV. pro quolibet et vice qualibet: et debeat restituere dictam quan
titatem ipsi comuni sub pena dupli.

Nota

De pena se opponentis curie Arronis — Ref. ca. 104.

ij Statuimus et ordinamus q nulla psona cuiuslibet gradus status condic
tionis existat, subditi et incolae dicte terrae audeat vel presumat impe
dire et se opponere curie oppidi Arronis in executionibus iuste fa
ciendis aut se opponere vel se massariis in exigendis copiis datiis
et aliis introitibus dicte comunis: Et qui contrafecerit condemnetur in
lb den XXV. pro quolibet et vice qualibet.

De pena discedentis de palatio sine licentia curie — Ref. ca. 105

ij Statuimus et ordinamus q nulla psona ut sup data esset detenta in
palatio comunis Arronis occasione alicuius debiti vel pene solvendae q
nemo audeat vel presumat discedere e de palatio sine licentia di
cte curie et qui contrafecerit puniatur de facto in lb den de
cem pro quolibet et vice qualibet.

Vide reformationem in [illegible] in fo. 46. [illegible]

Require istud capitulum in fine cart. 40.

Maleficiorum liber tertius

De pena frangentis carcerem et inde exeuntis — R. S. ca. ·106·

In
Statuimus et ordinamus quod siquis cuiuscumque conditionis ut supra carceratus
set detentus in carcere communis Arrenis, puta in carcere turris seu tornoris eccl.
sancti Iohannis, aut in alio loco deputato et designato pro carcere captivorum et ma
lefactorum per commune Arrenis: audeat vel presumat rumpere dictum carcerem
et inde per vim et fortiam exire: et qui contrafecerit, condempnetur et puni
atur in libris denariorum L ta. pro quolibet et vice qualibet. Et simili pena
puniatur qui ei prestaret auxilium et favorem in rumpendo dicto carcere.

De facientis usuram contra proximum — R. S. ca. ·107·

In
Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra audeat vel presumat fenerari et
usuram facere contra proximum suum: et qui contrafecerit condempnetur et
puniatur in libris denariorum L ta. pro quolibet et vice qualibet. Et fenerator
restituere quicquid acceperit per usuram cui feneratus fuerit. Et in tali
casu contra feneratorem seu usurarium credatur quatuor personis quibus fe
neratus fuerit seu usuram fecerit.

De pena evellentis vel transmutantis terminos — R. S. ca. ·108·

In
Nota
Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque conditionis audeat vel
presumat modo aliquo evellere, amovere, vel transmutare de loco ad locum
terminos missos et defossos inter possessiones tam vicinales quam com
unales: et qui contrafecerit condempnetur et puniatur in libris denariorum L ta.
pro quolibet et vice qualibet.

De occupantis vel transmutantis vias et stratas — R. S. ca. ·109·

In
Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuslibet gradus status et
conditionis audeat vel presumat occupare, impedire vel transmutare
stratas publicas et vias tam vicinales quam comunales sine licentia
comitatis Arrenis: et qui contrafecerit condempnetur in libris denariorum ·XXV·
pro quolibet et vice qualibet.

De pena rumpentis vel devastantis muros et portas Arrenis — R. S. ca. ·110·

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque status gradus aut
conditionis, et undecumque existat audeat vel presumat modo aliquo [illegible]

vel [illegible] [illegible] oppidanos aut portas vel [illegible] seu [illegible] dicti oppidi
arronis: et qui contrafecerit condemnetur in lib. den. L.ta pro quolibet et vice qualibet.

De pena facientis violentiam portinario terre arronis — R. ca. iij.

iij Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra tante superbie et insolen
tie existat audeat vel presumat violentiam facere portinario portarum arro
nis et ei per vim auferre claves dictarum portarum et aperire dictas portas et in
de exire contra voluntatem dicti portinarii: et qui contrafecerit conde
mnetur in lib. den. XX. pro quolibet et vice qualibet.

De pena alienantis laboritia cois arronis fornacibus. R. ca. iij.

iij Cum cois arronis sit verus et manifestus dominus suorum bonorum et fornis
temporibus [illegible] vendiderit laboritia dicti cois facienda fornacibus pro ho
minibus dicte terre ad [illegible] [illegible] iura [illegible] et iurisdictiones. Statui
mus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque gradus [illegible] condemnationis
[illegible] et [illegible] existat audeat vel presumat modo aliquo vendere
nec impignorare [illegible] alienare laboritia que tenuerit et habuerit
conducta et accomodata a comuni arronis ut fornacibus et [illegible]
[illegible] arronis [illegible] [illegible] [illegible]: et qui contrafecerit condem
netur [illegible] in lib. centum den. pro quolibet et vice qualibet. Et
et simili pena condemnetur fornacii qui emerit aut [illegible] dicta
laboritia et non relaxaverit et dimiserit dicto coi arronis. Et siquis
[illegible] vendidisset dicta laboritia fornacibus debeat et teneatur
illa redimere et recuperare in termino quatuor mensium post publicatio
nem et [illegible] [illegible] [illegible] sub [illegible] pena. Et in tali casu
volumus quod teneantur patres pro filiis et filii pro patribus, fratres pro fra
tribus [illegible] defendendis qui vendidissent vel impignorassent dicta laboritia
ut supra dummodo [illegible] fuerint heredes venditorum. Et ul
tra hoc si in dicto termino non redimeretur dicta laboritia ut supra volum
us et [illegible] quod dicta laboritia sint et remaneant in manibus et posse di
cti cois arronis [illegible] dictorum venditorum [illegible] [illegible] di
ctis laboritiis. et [illegible] fornaciis emptores. Et si dicti emptores fornaces
fecerint [illegible] [illegible] in dictis [illegible] [illegible] et [illegible] dicta labo
ritia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in pena dupli. Et [illegible]
[illegible] [illegible] qui [illegible] laboraverint dicta laboritia [illegible]
[illegible] [illegible] intelligantur qui non sunt ascripti in fascicolario cassi
[illegible] [illegible] [illegible]

~~Malitiae~~ liber tertius

De pena forensium facientium executionem in terr.° arronis Rs. ca. 113.

In Statuimus et ordinamus quod nullus forensis seu externus tam officialis quam alia privata persona ex(tra)neus audeat vel presumat venire in territorium arronis ad faciendum aliquam executionem vel predam alicuius pecoris tam occ(asio)ne malefitiorum quam d. d. et mixtarum causarum sine expressa licentia maioris superioris: et qui contrafecerit condemnatur in lb. den. C. pro quolibet et vice qualibet.

De pena forensium se opponentium curie arronis — Rs. ca. 114.

In Statuimus et ordinamus quod nullus externus seu forensis audeat vel presumat se opponere et resistentiam facere curie arronis, non permittendo se pignorari et contra se executionem fieri: aut dicta curia iret rimando d. d. per terr.m arronis: et reperiret forenses d. d. in dicto terr.° et qui contrafecerit condemnetur et puniatur in lb. den. L.ta pro quolibet et vice qualibet.

negatione de pegno

De pena provocantis aliquem ad rixam — Rs. ca. 115.

In Statuimus et ordinamus quod siquis invitaret seu provocaret alium ad rixam et contentionem, si provocans fuerit armatus aliquo genere armorum: puniatur in lb. den. XX. si fuerit sine armis puniatur in lb. den. X. pro quolibet et vice qualibet.

Nota

De pena affigentis bullettinos vel cornua ad hostium alienum Rs. ca. 116.

In Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuslibet conditionis audeat vel presumat affigere vel apponere bullettinos seu schedulas famosas: aut cornua ad hostium alterius aut alibi denigrando sua fama: et qui contrafecerit condemnetur in lb. den. XXV. pro quolibet et vice qualibet.

De pena non probantis accusationem. Rs. ca. 117.

In Statuimus et ordinamus quod siquis cuiusque conditionis accusaverit aliquem coram curia arronis: et non probaverit accusationem seu accusam per eum factam in termino sibi dando per curiam condemnetur et puniatur in eadem pena in quam accusatus seu denuntiatus veniret condemnandus et malo sibi imputato.

De pena rumpentis pacem vel indutias aut fidem Rs. ca. 118.

In Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque gradus status conditionis et dignitatis audeat vel presumat rumpere seu violare pacem et indutias seu treguam quam haberet cum aliquo: et qui contrafecerit condemnetur in lb. den. XXV. pro quolibet et vice qualibet ultra penam conventionalem in paciis instrumento appositam. Et siquis violaverit fidem datam in manibus vic.rii et commissarii predictis terre comitatus arronis condemnetur in lb. den. C. pro quolibet et vice qualibet.

Malef. liber tertius.

De pena petentis debitum iam solutum — R[ubri]ca: 119.

Statuimus et ordinamus: quod nulla persona ut supra audeat vel presumat repetere debitum iam sibi solutum coram curia oppidi arronis et qui contrafecerit puniatur in libris denariorum .x. pro quolibet et vice qualibet.

De pena rumpentis hostia domus aliene — — R[ubri]ca: 120

Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra audeat vel presumat frangere seu rumpere hostia domus vel fenestre alterius animo irato. et qui contrafecerit puniatur in libris denariorum x. pro quolibet et vice qualibet.

De pena furantis seu deguastantis aluveolos apium — R[ubri]ca: 121.

Statuimus et ordinamus: quod nulla persona cuiuscumque auctoritatis audeat vel presumat furari aut deguastare seu scoppellare aluveolos seu cupellos apium alterius persone: et qui contrafecerit condemnetur in libris denariorum .xx. pro qualibet et vice qualibet.

De pena bayuli reportantis falsas citationes — R[ubri]ca: 122.

Statuimus et ordinamus: quod si bayulus communis arronis reportaret citationes falsas et non veras factas ut tenetur: aut committeret aliquam aliam fraudem in suo officio puniatur in libris denariorum .x. pro vice qualibet et qualibet citatione falsa.

De pena non solventis Coptimum seu decimam Communis arronis — R[ubri]ca: 123.

Statuimus et ordinamus: quod quisque coptimarius communis arronis tam oppidanus quam forensis ad requisitionem vicarii et massariorum oppidi arronis teneatur et debeat dare et cum effectu solvere coptimum seu decimam communis arronis quo tenetur vigore laborerii quod tenet conducta et accoptimata a dicto communi et hoc per totum mensem augusti. et qui contrafecerit condemnetur et puniatur in libris denariorum .xxv. pro quolibet et vice qualibet. et ultra hoc incidat in penam quinque solidorum pro quolibet die quo steterit in mora elapso dicto termino. Sed volumus quod in hoc capitulo per curiam dicti oppidi procedi non possit ad penam aliquam [illegible] seu accusatione vicarii et massariorum dicti oppidi arronis.

De pena dantis vel prestantis auxilium in malleficio — R[ubri]ca: 124.

Statuimus et ordinamus: quod siquis dederit vel prestiterit modo aliquo auxilium consilium vel favorem facto vel verbis alicui committenti malleficium vel delictum. condemnetur et puniatur in eadem pena: in qua veniret condemnandus delinquens de commisso malleficio: pro quolibet et vice qualibet.

De pena facientis cesas seu focatias vel ligna pro fornacibus in silva malanoctis. et alias arbores incidentis — R[ubri]ca: 125.

Pro bono publico ac decoro et occurrenti oportunitate communis arronis et in honorificentiam magnificorum dominorum priorum et aliorum civium magistratuum civitatis spoleti, pro nostro proprio ac municipali lege. Statuimus ordinamus et inviolabiliter observari mandamus: quod nulla persona tam de arrone quam aliunde cuiuscumque gradus status conditionis dignitatis et auctoritatis

Exister andeat vel presumat mo(do) aliquo lignari et ligna incidere in silva mala
noctis: v(idelicet) faciendo cesas seu focacias, vel incisionem seu tagliata arboris pro
fornace, vel aliqua alia magna tagliata arborum, a viginti arboribus magnis
sup(ra): et qui contrafecerit condemnetur et puniatur in lib(ris) den(ariorum) centum: pro quoli
bet et vice qualibet. Et siquis cuiusque conditionis ut sup(ra) faceret et incide
ret ligna p(ro) usu foculari puniatur in lib(ris) den(ariorum) .X. p(ro) quolibet, vice qualibet
et qualibet salma lignorum. Et siquis ut sup(ra) in dicta silva inciderit ali(qu)
nam arborem magnam puniatur ipso facto in lib(ris) den(ariorum) quinque pro qualibet arbore
et vice qualibet. Et siquis ut sup(ra) in d(ic)ta silva inciderit et fecerit aliquod
pedamentum seu forconem vel perticam: puniatur ipso facto in sol(idis) den(ariorum) .XX. pro quo
libet pedamento et qualibet p(er)tica et vice qualibet. Et siquis in d(ic)ta silva
inciderit aliquem ramum seu frascam viridem: puniatur ipso facto in sol(idis) .X.
pro quolibet ramo et frasca et vice qualibet. Et siquis in dicta silva fecerit pa
los: puniatur in sol(idis) quinque pro quolibet palo et vice qualibet. Et siquis ut
sup(ra) in arrangatoriis dicte silve inciserit aliquam arborem magnam: puniatur
in lib(ris) den(ariorum) .X. p(ro) qualibet, vice qualibet et qualibet arbore magna. Et
volumus q(uod) cuilibet probo et fide digno viro liceat accusare cum iur(amen)to et
credatur eius dicto: dummodo assignaverit certam diem in quo delinquens accusatus
peccaverit mo(do) aliquo ut sup(ra): et accusator semp(er) debeat accusare ut visum. Et
teneatur secretus si voluerit. Liceat tamen aucupatoribus et conductoribus au
cupationis dicte silve impune et sine pena in silva et arrangatoriis di
cte silve incidere vepres et aliquos sepites et ramulos seu frasculas occ(asio)ne ac
tandi et bonificandi aucupationem dicte silve. Cuius silve confinia hec di
cantur et sunt: v(idelicet) incipiendo a pede dicte silve ad exitum piscine seu pesch
rie: et eundo ut tendit silva sup(ra) dictam peschariam iux(ta) res heredum gentilis ar
rono et bona hospitalis usq(ue) ad viam malicomsilii: et a dicto loco eundo sursum con
tinue p(er) viam p(ubli)cam que tendit versus pedislaum usq(ue) ad locum qui vulgo dici
tur la frascinello: et ascendendo sursum p(er) medium dicti frascinelli usq(ue)
ad cesam olim gonelle: et a dicto loco usq(ue) ad vallem molendinariorum: et descen
dendo p(er) dictam vallem longe ab arrangatoriis collis viginti ulnis seu pa
sis usq(ue) ad viam que tendit in fabrianum salvis semp(er) ilicibus versus
dictum collem. Et a dicto loco descendendo inferius usq(ue) ad planitiam con
tinue iux(ta) et prope res heredum antonii ... de Arrono.

De pena incidentis ligna in silva licinensi

Ref(ormati)o ca(pitulo) 126

lij Simili modo statuimus et ordinamus q(uod) nulla p(erson)a tam arronensis quam
forensis cuiuscumque conditionis et status ut sup(ra) exister audeat vel presumat
et facere nec fieri facere cesas seu focatias vel incisione(m) seu tagli
tam arborum p(ro) fornace in silva licinensi: et qui contrafecerit condemne
tur et puniatur in lib(ris) den(ariorum) .L.ta p(ro) quolibet et vice qualibet. Volu
mus etiam q(uod) nullo mo(do) alicui p(er)s(on)e ut sup(ra) liceat incidere aliquas arbo
res iux(ta) collem dicti licinensis versus vallem fabriani utrimque p(er) viginti p(er)ticas

Maleficiorum liber tertius

et qui contrafecerit puniatur pena .x. lib. den. pro quolibet et vice qua
libet. Cuius autem silue confinia hec sint videlicet incipiendo ad plateolam
fabriani et ascendendo sursum per collem usque ad cacumen dicti montis bei
anni: et a dicto cacumine descendendo intra per collem versus ecclesiam sancti fran
cisci et aqua pendet usque ad sacellum sancte marie de scoppito. et a dicto
loco retrocedendo et continue includendo dictam siluam usque ad prefa
tam plateolam fabriani.

De pena incidentis ligna iuxta araneatoria Communis Arronis. — Rubrica 127.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuslibet gradus status et
condictionis audeat vel presumat incidere ligna aliqua viridia pro
pe araneatoria collis crucis et collis licini per viginti ulnas seu pa
sa utrinque: et qui contrafecerit puniatur in lib. den. x. pro quolibet
et vice qualibet: et siquis in dictis araneatoriis inciserit aliquam
arborem magnam puniatur pena decem lib. den. pro quolibet et qualibet
arbore: et siquis inciserit aliquem ramum dictarum arborum puniatur in
sol. xx. pro quolibet ramo. Et siquis inciserit aliqua ligna iuxta
araneatoria communis fosseris per x. pasa utrinque puniatur in lib. den.
x. et si inciserit aliquam arborem magnam in dictis araneatoriis di
cta pena puniatur: et si inciserit ramos puniatur in sol. xx.
pro quolibet ramo et vice qualibet.

De pena incidentis ligna in silua rosmarini — Rubrica 128.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque conditionis et an
[illegible] audeat vel presumat facere cesas seu focacias vel in
cisionem seu taglieri arbores pro fornace in silua rosmarini et qui con
trafecerit condemnetur et puniatur in lib. den. .L. pro quolibet et
vice qualibet. Cuius autem silue confinia hec sint videlicet incipiendo a
pede [illegible] iacobi [illegible] et ascendendo sursum per medium fossatum fo
sse [illegible] usque ad furcellam dicti rosmarini: et a dicto loco descenden
do a latere versus [illegible] et continue includendo siluam usque ad
[illegible] aquam scopuli cornarii et per colle rosmarini descendendo ut aqua pendet.

De pena incidentis ligna in silua scopuli cornarii — Rubrica 129.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuslibet status gradus
dignitatis et conditionis existat audeat vel presumat facere cesas
seu focatias in silua scopuli cornarii: et qui contrafecerit conde
mnetur et puniatur pena .L. lib. den. pro quolibet et vice qualibet.
Cuius autem silue confinia hec sint videlicet incipiendo a pede ulmi
[illegible] [illegible] et [illegible] versus arnuoltam

Et a dicto loco ascendendo sursum per dictum trascinellum usque ad viam superiorem: et a dicto loco eundo
ad culmen sepulchri cornarij: et a dicto loco descendendo per collem versus fontem vallis cupre ut
aqua pendet usque ad planitiem ad fonticulos seu fontanellas. Volumus etiam quod si quis
ut supra inciserit arbores pro fornace in dicta silua condemnetur supradicta pena libra
trium denariorum pro quolibet et vice qualibet.

De pena incidentis ligna in silua armentatoriorum vallicule — Rubrica 130.

Ih Statuimus et ordinamus: quod nulla persona ut supra audeat vel presumat facere cesas
seu focacias vel ligna pro fornace in silua armentatoriorum vallicule: et qui contrafecerit punniatur pena libra trium denariorum pro quolibet et vice qualibet. Et si quis inciserit li-
gna in dictis armentatorijs et a decem passis citra dicta armentatoria versus siluam
punniatur pena trium denariorum pro quolibet et vice qualibet. Confinia autem dicte silue
hec sunt videlicet incipiendo a latere versus carpetum iuxta res heredum cherubini de arrono, a ca-
pite iuxta res heredum evangeliste thome de colacius: ab alio latere versus vallicula iuxta la-
boritium heredum evangeliste petri de arrono, a pede iuxta bona ecclesie sancte marie de arrono etc.

De pena incidentis ligna in silua macelli — Rubrica 131.

Ih Statuimus et ordinamus: quod nulla persona cuiuscumque gradus, status, conditionis, dignitatis et
familiaritatis existat audeat vel presumat facere vel fieri facere, cesas seu focaciam
vel incidere ligna pro fornace: vel alia magna incisione seu tagliata arborum ma-
gnarum ab xx. magnis arboribus supra in silua macelli in uno solo spatio dicte sil-
ue: et qui contrafecerit condemnetur et punniatur pena centum trium denariorum pro
quolibet et vice qualibet. Et si quis capranus inciserit ligna viridia in dicta
silua per capras punniatur de facto in trium denariorum tribus. et capramus de arrono pro quo-
libet et vice qualibet. Et volumus quod si quis forensis vel alius lignaverit in dicta
silua punniatur de facto in libris denariorum x. pro quolibet et vice qualibet et pro qua-
libet arbore quam inciserit a pede seu pedicone, et pro qualibet salma lignorum tam
viridium quam siccorum. Et cuilibet de arrono liceat accusare delinquentes in dicto
et credatur eius dicto: et habeat quartam partem pene. et possit pignorare forenses
culpabiles repertos in dicta silua. et ducere eorum animalia ad arronem et consignare cu-
rie dicti loci. Cuius autem silue confinia hec sunt videlicet incipiendo a pede frascinelli
ultimi versus arcem rusciani: et ascendendo sursum continue per medium dicti frasci-
nelli usque ad cacumen confine plani caparanie: a dicto loco eundo per collem ut aqua
pendet usque ad furca melacis: et a dicta furca descendendo per fossam macelli usque
ad planitium subter rapelonem continue includendo intus dicta silua. Volumus insu-
per quod si quis cuiuscumque conditionis et eiusdem ut supra modo aliquo inciserit ligna tam
in hac silua quam in alijs siluis ut supra in alijs capitulis conservatis et reservatis in
eodem: et non procedatur nec cogantur ad penam propterea contra eum supra
causa alicuius privilegij: si quod haberet aut habere presumeret. Et contra arronis
nollet aut non possit ad penam procedi contra eos secundum formam predictorum capitulo-
rum presentis statuti: Iure et eo casu, cuilibet vero originali et naturali de
arrono, nec aliunde originem habenti quam ab arrono et habitanti arroni: pro ar-
bitrio suo liceat incidere ligna in dictis siluis reservatis ut supra impune et
sine pena aliqua. Et in preterita pro statutis de huiusmodi siluis loquentibus
nolumus aboleri: sed perpetuo duraturis volumus et in suo robore permanere.

De pena dupplicantis in maleficijs — Rubrica 132

Maleficio[rum] liber tertius

Statuimus et ordinamus q[uod] o[mn]es pene pecuniarie [illegible] in capitulis [illegible] in criminalib[us] duplicentur in casib[us] infrascriptis: si malefitia fuerint co[m]missa et facta in eccl[esi]a, in palatio co[mun]is, in platea [illegible], in [illegible] sacerdotis, in p[rese]ntia curie, in p[rese]ntia [illegible] [illegible] parentum, si ipsi parentes fecerint querela cora[m] curia. Sed volumus q[uod] pene n[on] possint duplicari nisi semel [illegible] si plures casus occurrerent in malefitio.

Q[uod] inter co[n]iunctos n[on] possit procedi in malefitijs sine querela — R[ubri]ca 133.

Statuimus et ordinamus q[uod] inter parentes et filios et fratres et sorores, patruos et nepotes et patruelis et alios co[n]iunctos [illegible] in [illegible] gradu, qui n[on] dum diviserint et starent ad unu[m] pane[m] et unu[m] vinu[m], in criminalib[us] n[on] possit procedi [illegible] absq[ue] querela et accusa[tione] persone [illegible] et si procederetur n[on] valeat ipso iure.

Q[uod] n[on] teneatur ad pena[m] q[ui] aliquem co[n]iunctu[m] castigaverit p[er] modu[m] correctionis R[ubri]ca 134

Statuimus et ordinamus q[uod] si quis castigaverit verbis vel [illegible] aliqua sita co[m]missa [illegible] aliquem [illegible] aliquem alumnu[m] [illegible] n[on] [illegible] p[er] modu[m] correctionis et n[on] [illegible] et [illegible]: minime teneatur ad pena[m] aliquam solvenda[m].

De beneficio minoru[m] solventiu[m] penam in malefitijs — R[ubri]ca 135

Statuimus et ordinamus q[uod] minores [illegible] annis et maiores duodecim [illegible] criminalibus n[on] teneantur solvere nisi mediam pena[m] [illegible] [illegible] minores duodecim et maiores septe[m] annis teneantur ad [illegible] [illegible] minores vero septem [illegible] teneantur ad pena[m] aliquam criminale[m].

Q[uod] siquis fuerit insultatus possit se tueri sine pena — R[ubri]ca 136

Statuimus et ordinamus q[uod] si quis fuerit insultatus ab aliquo et in dicto insultu [illegible] aliquod malefitium p[ro] sua defensione minime teneatur ad pena[m] aliqua[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[ro] aliquam pena[m] n[on] [illegible] contra eu[m] qui [illegible] [illegible] sed solu[m] liceat sibi impune se defendere in ipso insultu [illegible] [illegible] [illegible] impune [illegible] insultantem.

De piurio faciendo in responsione alicuius processus — R[ubri]ca 137

Statuimus et ordinamus q[uod] si quis inquisitus respondendo inquisitioni vel accuse contra se [illegible] [illegible] fecerit piurium: n[on] possit puniri pena [illegible] pro piurio.

De modo accusandi et retrahendi accusationem — R[ubri]ca 138

Statuimus et ord[inamus] q[uod] [illegible] fuerit iniuriatus ab alio post comissu[m] malefitium in ter[mi]no trin[a] dier[um] possit accusare delinquentem. Et parentes pro filijs et fratres [illegible] iniuriatis [illegible] in eos possint accusare. Et nisi in dicto ter[mi]no accusaverint n[on] possint amplius accusare. Et post facta accusa[tione] possint retrahere dicta[m] accusa[tionem] in ter[mi]no trin[a] aliorum dier[um] elapso dicto ter[mi]no n[on] possint amplius revocare dicta[m] accusa[tionem].

De [illegible] admittendo in malefitijs — R[ubri]ca 139

Statuimus et ord[inamus] q[uod] si quis inquisitus vel accusatus in criminalib[us] co[n]fessus fuerit delictum [illegible] diminuatur sibi quarta pars pene p[ro] sua co[n]fessione et si habuerit pacem [illegible] diminuatur alia quarta pars pene. Et si solverit pena[m] in ter[mi]no [illegible] [illegible] fuerit condemnatus diminuatur sibi alia quarta pars pene [illegible] [illegible] fuerit condemnatus. Sed talis diminutio debeat fieri hoc mo[do] [illegible] q[uod] semper diminuatur quarta pars de eo quod superest pari diminutione prime et secun[de] [illegible]

Maleficiorum liber tertius

De pena intrantis vel exeuntis aliunde quam per portas oppidi Arronis — Rubrica ·140·

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque conditionis ut supra audeat vel presumat intrare vel exire aliunde quam per portas sive [illegible] dicti oppidi Arronis: et qui contrafecerit puniatur pena X lib. den. pro quolibet et vice qualibet.

De pena perturbantis Consilium vel arenghum communis Arronis — Rubrica ·141·

Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra tam consiliarius quam [illegible] audeat vel presumat perturbare vel interrumpere vel modo aliquo commovere et [illegible] ad [illegible] seu numerum consilii vel arenghum generale communis Arronis vel populi [illegible] extra consilium dicti oppidi [illegible] puniatur in X [illegible] pro quolibet et vice qualibet.

De pena intrantis domum alienam contra voluntatem domini — Rubrica ·142·

Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra audeat vel presumat intrare vel ingredi domum alienam contra voluntatem domini: et qui contrafecerit puniatur pena L lib. den.; et quicumque [illegible] ad hostium extra domum alicuius ad [illegible] vel clauserit hostium domus contra voluntatem domini puniatur ipso facto pena quinque lib. den. pro quolibet et vice qualibet.

De pena desigillantis domum sigillatam per curiam Arronis — Rubrica

Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra audeat vel presumat desigillare et aperire hostium domus [illegible] que [illegible] sigillata per curiam Arronis sine licentia ipsius curie: et qui contrafecerit puniatur ipso facto pena quinque lib. den. pro quolibet et vice qualibet.

De pena aliquem deridentis

Statuimus et ordinamus quod nullus audeat deridere aliquem [illegible] manibus faciendo ficus et [illegible]: et [illegible] [illegible] lingua et alia delubria his similia. Et qui contrafecerit puniatur ipso facto pena XX sol. den. pro quolibet et qualibet vice.

De pena se opponentis bayulo communis Arronis — Rubrica ·145

Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuslibet conditionis et [illegible] audeat vel presumat in [illegible] se opponere bayulo: et [illegible] pignus: et contrafaciens incidat in penam XX sol. vice qualibet.

De pena non comparentis vocati ex mandato Curie Arronis — Rubrica [illegible]

Nota Statuimus et ordinamus quod si quis fuerit vocatus vel citatus per [illegible] ex commissione Curie: et non comparuerit in termino sibi assignato per dictum bayulum puniatur ipso facto in pena sol. XX pro quolibet et qualibet vice; sed citatio fiat [illegible] vel bis domi et [illegible]

27v

Malefitiorum liber tertius

Rub. ca. 147.

De pena nõ acceptantis officiũ ad quod fuerit electus

iij Statuimus et ordinamus: q̃ si quis fuerit extractus et publicatus de bussulo cois Arronis p aliquo officio gerendo tam vicariatus quam massariatus vel cam.ius vel esset creatus et electus vialis extimator et terminator cois: dũmodo fuerit idoneus et sufficiens, et nõ habuerit licitũ impedimentũ: et noluerit acceptare officiũ ad quod deputatus esset ut sup. condenetur in lb. xx. den.: pro quolibet et vice qualibet: et ultra dicta pena teneatur statim dare et solvere cõi Arronis florenos duos de marchia.

Rub. ca. 148.

De pena inducentis aquã in possessionẽ alienam

iij Statuimus et ordinamus: q̃ nulla p.na cuiuslibet gradus status et conditionis audeat vel presumat immittere et inducere aquam in possessionem alienã contra voluntatem dñi. et qui contrafecerit puniatur in lb. den. grossis pro quolibet et vice qualibet.

Rub. ca. 149

De pena metentis frumentũ alienum

iij Statuimus et ordinamus: q̃ nulla p.na ut sup. audeat metere et exportare frumentũ alienũ: et qui contrafecerit puniatur in lb. den. grossis p quolibet et vice qualibet et dãnũ emendet dño in duplũ.

Rub. ca. 150.

De pena libera ementis laboritia cois Arronis

iij Statuimus et ordinamus: q̃ nulla p.na cuiuscumq. conditionis ut sup. audeat vel presumat post aperturam et publicationem presentis statuti presumat emere et libera habere laboritia cois Arronis a quovis venditore: sed dumtaxat illa loco pignoris emere: adeo q̃ dñi temporis venditor seu eius heredes possint redimere dicta laboritia ut sup. alienata. et emptor qui secus fecerit puniatur pena xxv. lb. den.: pro quolibet et vice qualibet. et nihilhominus soluta et pena teneatur revendere laboritia coperata venditori seu eius heredibus ut sup.

Laboritia vendunt.

Liber quartus de extraordinarijs et mixtis causis

De auctoritate Curie Arronis in extraordinarijs et mixtis caus. Rubrica 151.

Ne alicuius error delicti et malleficium aliquod etiam in minoribus mini-
mis et mixtis causis remaneat impunitum et ut delinquens suis ter-
ratibus non gaudeat: et ne ulterius audacior fiat de sua mala vita:
volumus et presenti statuto sancimus: quod potestas et officialis terre Arronis
possint et valeant procedere et exequi in extraordinarijs et mixtis ca-
usis per inventionem accusationem et inquisitionem: et credatur eis
in eorum inventionibus absque aliqua exceptione.

De pena non custodientis festivitates sanctorum. Rubrica 152.

In primis statuimus et ordinamus quod dies festi et feriati in hon-
orem dei eiusque sanctorum a diebus feriatis cognoscantur: ita quod nulla perso-
na cuiuscumque gradus [illegible] nobilitatis et dignitatis existat
audeat [illegible] laborare nec facere nec fieri facere aliquod [illegible]
[illegible] et [illegible] pro se [illegible] pro alijs in festivitatibus
[illegible] in omnibus diebus dominicis:
in omnibus festis gloriose semper virginis marie: et in omnibus festis duodecim
apostolorum Christi: in nativitate domini nostri iesu christi: in festo sancti stephani: in
festo innocentium: in festo sancti silvestri: in festo circumcisionis domini nostri iesu
christi: in pascate epiphanie: in festo sancti ponciani martiris: in festo sancti
antonij abbatis: in omnibus diebus veneris de mense martij: in die ve-
neris sancti: in solemnitate paschalis resurrectionis cum duobus diebus sequen-
tibus: in festo sancti petri martiris: in festo sancti marci: in festo sancte crucis de men-
se maij: in solemnitate ascensionis domini nostri iesu christi: in festo sancti bernar-
dini senensis: in solemnitate pentecostes cum duobus sequentibus: in nativita-
te sancti iohannis baptiste: in festo sancti laurentij: in festo sancti [illegible]
[illegible]: in festo sancti francisci: in festo sancti callisti: in solemnitate omnium
sanctorum: in festo sancti martini: in festo sancte caterine [illegible] in festo sancte
lucie. Et qui contrafecerit incidat in penam sol. xx. pro quolibet [illegible]
[illegible]. Volumus autem quod cuilibet liceat [illegible]
ligna [illegible] trabes [illegible] et aliud simile opus [illegible]
[illegible] in ponendo [illegible] et [illegible]
[illegible] aliqua pena: sed [illegible]

De pena ludentium ad ludum vetitum et prohibitum. Rubrica [illegible]

Statuimus et ordinamus ut obvietur et [illegible]
[illegible] blasfemie et [illegible] inutile tempus quod ludendo amittitur quod nulla per-
sona cuiuscumque conditionis et etatis [illegible] ad penam [illegible]

ad aliquem ludu vetitu et prohibitu: vz ad cartas et alias seu ludu taxil
lor: et qui contrafecerit puniatur pena lb den trium p quolibet et
vice qualibet: et simili pena puniatur qui prestiterit cartas et alias:
et dns domus in qua luderetur: et de nocte pena duplicetur. et liceat offi
ciali auferre den: quos tenerent in ludo ipsi lusores. et simili etiã pena
puniatur qui prestiterit pecunias dictis lusorib: vel fecerit eos ludere pro se
in parte vel in toto. Liceat autem cuilibet ludere ad triumphos magnos
vel smergiatas impune sine blasfemia omni tpre. et volumus etiã q omni
tpre unicuiq liceat ludere ad dictos ludos vetitos pro uno scopto tantum valo
ris unius grossi p quolibet lusore: dumodo nõ ludant pecunia, et nõ blasfe
ment ipsi lusores. Its liceat cuilibet impune ludere ad omnes ludos in festo na
tivitatis dni nri iesu cristi cu octo diebus sequentib sine blasfemia ut sup:
et hoc pro gaudio ipsius nativitatis dni nostri. Necnõ liceat impune cuilibet
ludere ad omne ludu sine blasfemia p totu mense augusti cu licentia curie

De pena portantiu arma — Rs: ca 154.

l ij Statuimus et ordinamus: quoniam portatione armor facile comittuntur
scandala et alia: q nulla psona cuiuscuq conditionis et aetatis audeat
vel presumat portare aliquod gnus armor intus oppidu arronis et psuburbiu
dicti oppidi: nisi esset in procinctu et termino itineris eundo foras: et qui con
trafecerit puniatur de facto pena duar lb den pro quolibet et vice qua
libet. Siquis vero portaverit dicta arma in eccl. et in palatio cois puniatur de facto in lb den tribus: pro quolibet et vice qualibet: que arma ve
tita dicantur et intelligantur arma offensibilia et prohibita portantibus.

De pena apponentis arma muris eccl. — Rs: ca 155.

l ij Statuimus et ordinamus q nulla psona ut sup tam arronensis qua forenses
sis apponat arma muris eccl. du celebratur missa et alia divina officia: vz
partiscianas, pontones, gianettas, spadiottas, zagalias, verabula seu sbr
dos, et his similia: ad pena sol. xx. pro quolibet et vice qualibet

De pena impedientis presbiteru du celebrat — Rs: ca 156

Statuimus et ordinamus: q siquis cuiusq coditionis ut sup impediverit mo
d aliquo presbiteru du celebrat missa vel alia divina officia in eccla puniatur
de facto pena xx. sol den p quolibet et vice qualibet

De pena vendentis carnes et salsamenta cu ponderib falsis — Rs: ca 157.

l ij Statuimus et ordinamus: q siquis lanius seu macellarius et salsamentarius

Peso falso

seu pizicarolus aut aliquis alius vendidit carnes et salsamenta cum
ponderibus [illegible] et bilanciis falsis et non [illegible]
[illegible] carnis et salsamenti falsi et non [illegible] incidat in pena XX sol.
den. pro quolibet et vice qualibet [illegible]

De pena vendentis frumentum seu legumina cum mensuris falsis — R. ca. 158.

In. Statuimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque conditionis [illegible] an
[illegible] vel presumat vendere aliquod genus frumenti nec leguminis [illegible]
nec olium nec vinum et aceptum et alia his similia cum mensuris fal-
sis et non iustis. et qui contrafecerit puniatur de facto pena [illegible]
[illegible] den. pro quolibet et vice qualibet.

De pena non facientis custodias et opus Comunis — R. ca. 159.

custodia – opus Cois

In. Statuimus et ordinamus quod [illegible] dum opus fuerit
[illegible] et debeat facere custodias tam diurnas quam nocturnas. et opus
Cois ad penam X sol. pro quolibet et vice qualibet.

De pena non venientis ad consilium Comunis Arronis — R. ca. 160.

In. Statuimus et ordinamus quod unus homo de Arrone pro qualibet [illegible]
[illegible] venire et interesse cons. seu arengo Cois Arronis dum fue-
rit banditum [illegible] et qui contrafecerit incidat in pena X sol. [illegible]

De pena consulentis et loquentis extra proposita — R. ca. 161.

In. Statuimus et ordinamus quod qui interesset cons. seu arengo Cois Ar-
ronis et consuleret seu consuleret et loqueretur extra proposita sine
licentia [illegible] incidat in pena sol. XV. pro quolibet et vice qualibet.

De pena discedentis de consilio seu arengho Cois Arronis — R. ca. 162.

In. Statuimus et ordinamus quod si quis consiliarius discedent [illegible]
arengho Cois Arronis [illegible] consultatione et dicta consultatione
non fuerint misse ad partitum et palloctata [illegible] reformationes [illegible]
[illegible] in pena X sol. pro quolibet et vice qualibet.

De pena aliquid vendentis pluris quam valeat — R. ca. 163.

In. Statuimus et ordinamus quod si quis cuiusque conditionis vendiderit aliqua
[illegible] pluris quam valuerint et pluris quam [illegible] et [illegible]
[illegible] puniatur ipso facto pena [illegible] den. [illegible] si venderet homini
de Arrone [illegible] suo arrengo et cons. [illegible]
et si quis portaret aut [illegible] alicui [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] facere [illegible]

28 29v

Lodin. liber quartus

De pena egerentis vel mingentis iux domum alienam — Rs. ca. 164.

Nota

JH Statuimus et ordinamus: q nulla persona ut sup. audeat vel presumat egerere seu cacare vel mingere aut alia turpitudine facere ante et iux domum alienam. et qui contrafecerit puniatur pena xx sol. den. pro quolibet et vice qualibet.

De pena saltantis vel ludentis in eccl.is Arronis — Rs. ca. 165.

JH Statuimus et ordinamus: q siquis saltaverit vel ballaverit seu luserit ad aliquem ludum aut alia rem inhonesta fecerit in eccl.is dicti oppidi puniatur in lib. den. duab. pro quolibet et vice qualibet.

De pena occupantis eccl.as aliqua re inhonesta Rs. ca. 166.

JH Statuimus et ordinamus: q nulla persona cuiuscumque status gradus et conditionis et etatis audeat vel presumat facere aliquam turpitudinem in eccl.is dicte terre Arronis: et illas occupare aliquo genere lignaminis seu cum canipa feno lapidibus et alijs rebus non convenientibus et inhonestis: et qui contrafecerit puniatur pena xx sol. den. pro quolibet et vice qualibet. Et postquam fuerit sibi prohibitum per curiam seu plebanum eccl. et non amoverit dictas occupationes de dictis eccl.is incidat in penam quinque sol. pro quolibet die quo steterit in mora.

De pena deguastantis seu occecantis fontes Rs. ca. 167.

JH Statuimus et ordinamus: q nulla persona ut sup. audeat vel presumat deguastare et occecare fontes aptos ad colligendum aquam et potandum tam ab hominibus quam a bestijs: et qui contrafecerit puniatur pena trium lib. den. pro quolibet et vice qualibet.

De pena impedientis vias communales et vicinales Rs. ca. 168.

JH Statuimus et ordinamus: q nulla persona ut sup. audeat impedire vias publicas vel communales seu vicinales cum lapidibus sepibus vel lignaminibus aut aliquo alio impedimento: et qui contrafecerit puniatur pena xx sol. den. pro quolibet et vice qualibet.

De pena facientis turpitudinem in Arrengo — Rs. ca. 169.

JH Statuimus et ordinamus: q siquis exoneraverit corpus aut aliquam aliam turpitudinem fecerit in Arrengo dicti oppidi incidat in penam sol. den. xx pro quolibet et vice qualibet.

De pena ancupantis in siluis alienis — Ra. ca: 170

Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra audeat vel presumat ancupari in [illegible] aut siluis alienis cum [illegible] [illegible] de nocte sine licentia domini. et qui contrafecerit puniatur pena XX sol. den. pro quolibet et vice qualibet.

De pena extrahentis aues de [illegible] Alienis Ra. ca: 171.

Statuimus et ordinamus quod siquis extraxerit et abstulerit [illegible] vel foras aliquas de [illegible] vel [illegible] seu prediis alienis puniatur in sol. XX. pro quolibet et qualibet vice et qualibet aue seu fera: et teneatur emendare damnum [illegible] in duplum.

De pena leuantis martauella et nassas alienas — Ra. ca: 172.

Statuimus et ordinamus quod siquis leuauerit et extraxerit martauella seu nassas alienas ex aquis incidat in penam XX sol. den. pro quolibet et vice qualibet. et si furatus [illegible] predicta puniatur [illegible] ut supra de furtis loquitur.

De pena mittentis rete in vetario Alieno — Ra. ca: 173.

Statuimus et ordinamus quod siquis miserit rete seu [illegible] in vetario alieno contra voluntatem domini incidat in penam sol. den. X. pro quolibet et vice qualibet.

De pena occidentis vel deguastantis bestias alienas — Ra. ca: 174.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra [illegible] vel [illegible] [illegible] bestias alienas [illegible] bestias bouinas caballinas mulinas asininas et his similes puniatur pena contrafaciens [illegible] den. X. pro quolibet et vice qualibet et qualibet bestia. et teneatur emendare damnum passo in duplum. et siquis deguastauerit [illegible] bestias [illegible] [illegible] aliquod tempus [illegible] possit [illegible] [illegible] bestiis [illegible] negotiis puniatur pena [illegible] den.

29v
30v

Quartus liber ordinamentorum

Nota de pena occidentis bestias

et teneatur ad interesse dampnum passi. Et siquis occiderit bestias dimesticas alienas, videlicet bestias grandinas, caprinas, porcinas, caninas, et his similes puniatur ipso facto pena quinque librarum denariorum pro qualibet et vice qualibet et qualibet bestia: et emendet dampnum patienti in duplum.

De pena aucupantis et occidentis columbos et gallinas alienas — Rubrica 175.

In Christi nomine. Statuimus et ordinamus quod nulla persona, ut supra, audeat vel presumat aucupari ad columbos columbarie alicuius: modo vel aliquo capere et occidere dictos columbos, aut gallinas alienas et alias aves domesticas: et qui contrafecerit ipso facto puniatur pena trium librarum denariorum pro qualibet et qualibet vice: et quolibet columbo gallina, et alia ave ut supra.

De pena auferentis ova de nido alieno — Rubrica 176.

In Christi nomine. Statuimus et ordinamus quod siquis abstulerit ova gallinarum de nido alieno: puniatur pena decem solidorum pro quolibet, vice qualibet et quolibet ovo.

De pena proicientis lapides per tecta aliena — Rubrica 177.

In Christi nomine. Statuimus et ordinamus quod nullus audeat iacere lapides per tecta domus alterius: et contrafaciens incidat in penam decem solidorum qualibet vice et quolibet lapide quem iecerit in tectum. Et si fregerit tegulas dicti tecti puniatur pena decem solidorum denariorum pro qualibet tegula fracta: et emendet dampnum domino tegularum in duplum. Et siquis ascenderit alienum tectum contra voluntatem domini, eadem pena puniatur vice qualibet etc.

De pena proicientis lapides in possessione aliena — Rubrica 178.

In Christi nomine. Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra audeat vel presumat proicere lapides seu alia impedimenta in possessione aliena contra voluntatem domini: aut in viam publicam vel vicinalem adiacentem dicte possessioni: et qui contrafecerit puniatur ipso facto pena quinque librarum denariorum pro qualibet et vice qualibet: et teneatur amovere dictos lapides et impedimenta ad requisitionem domini possessionis vel curie, sub pena solidorum quinque pro quolibet die quo steterit in mora postquam sibi notificatum fuerit.

De pena auferentis calcem et lapides alienos — Rubrica 179.

In Christi nomine. Statuimus et ordinamus quod nulla persona ut supra audeat vel presumat auferre lapides vel calcem alicuius contra voluntatem domini: et qui contrafecerit

puniatur ipso facto pena quinque lb. den. pro qualibet et vice qualibet
et qualibet salma: et emendet damnum dicto in(?) ...

De pena alicuius bestie occidentis aliam bestiam — R. ca. 180

Statuimus et ordinamus: quod si defectu et culpa domini aliqua bestia
ipsius domini occiderit aliam bestiam alienam: dominus bestie occidentis pu
niatur pena XXX. sol. den. pro qualibet bestia occisa: et teneatur
ad emendam cum defectu ut sup. vel sine defectu. Et si deguastaverit aliquam
bestiam cum defectu ut sup. puniatur dominus bestie deguastantis in dimidia di
cte pene: et teneatur ad interesse cum defectu vel sine ut sup.

De pena forensium lignantium in terr.º Arronis — R. ca. 181

Statuimus et ordinamus: quod nullus forensis non habitans Arroni
... alibi andeat vel presumat sine licentia com. Arronis lignare
vel pascuare aut ponere nec venari in terr.º Arronis: et qui con
trafecerit puniatur ipso facto pena quinque lb. den. pro qualibet et
qualibet vice et qualibet salma: et cuilibet de Arrono liceat
accusare cum ... et credatur eius dicto. et possit ... bestias ad
Arronem et ... vel ... ... pena

De pena ludentium ad cucurella in suburbio Arronis — R. ca. 181

Statuimus et ordinamus: quod nulla persona ut sup. audeat vel presumat
ludere ad ludum turbinis seu cucurelle per suburbium Arronis incipi
endo a domibus heredis de Mirabellis et eundo usque in plateam
eccl. s. ... de Arrono et qui contrafecerit puniatur pena quinque
lb. den. pro qualibet et vice qualibet

De pena molendinarij non continentis aquam in forma molendini — R. ca. 182

Statuimus et ordinamus: quod molendinarij molendini scopuli te
neantur continere aquam in forma molendini usque ad dimi
diculum seu foratorium aque in voc.º Lutum; adeo quod dicta aqua
non possit exire e forma et fluere per viam: et molendinarius mo
lendini inferioris quod est in suburbio debeat continere aquam in for
ma ut sup. usque ad dictum molendinum scopuli: et qui contrafecerit
puniatur ipso facto pena trium librarum pro qualibet et vice
qualibet: ... ... pena tempore ... ...

Nota

Quartus Collateralis

De pena nō facientis molendinarij bonā farinā — R. ca. 183

In Statuimus et ordinamus: q molendinarius qui nō faceret bonā
et recipientis farinā: et si reciperet ultra debitū pro sua more
de ij: plus quā unā mensurā de triginta duabus mensuris: pu
niatur pena XXX. sol. p quolibet et qualibet vice et quali
bet mensura quā acciperet ultra dictū numerū: et teneatur ad
interesse dn̄i grani vel farine: et aliorū frumentorū

De pena amouentis aquā de forma molendini — R. ca. 184

In Statuimus et ordinamus: q siquis amoueret vel deuiaret mō
aliquo aquā de forma molendinorū contra voluntatē mole
ndinarij: puniatur pena lib. triū den. pro quolibet et qualibet
vice. volumus autē q cuilibet impune liceat accipere et amo
uere aliquantulū aque de dicta forma cā irrigandi hortos et
mittendi aquā in purgos campor: et hoc cū aliqua honestate
non impediendo dicta molendina

De pena fornarij nō bene coquentis panem — R. ca. 185

In Statuimus et ordinamus: q fornarij et fornarie teneantur et
debeant bene coquere panes: et si defectu eorū panis coctus care
ret aliqua bonitate et perfectione: incidat in pena XXX. sol
den. pro quolibet et vice qualibet. Et dicti fornarij seu forna
rie habeant et recipiant p eorū mercede unū panē pro qua
libet tabula: et si plus acciperent contra voluntatē dn̄i incidat
in supradicta pena: p quolibet et vice qualibet. possint etiā p
tere et habere unū fallone p qualibet fornata panis ia dn̄o panis

De pena facientis ligna in siluis alienis — R. ca. 186

In Statuimus et ordinamus: q nulla p̄sona ut sup̄ audeat facere
ligna in cesis seu foreseis et in siluis alienis proprijs vel cō
ductis: et qui contrafecerit puniatur pena triū lib. den. pro
quolibet et vice qualibet: et emendet dānū dn̄o in duplum

Exordium liber quartus

Rubrica 187
De pena facientis turpitudinem in forma molendini

JH Statuimus et ordinamus: quod nulla persona cuiuscumque conditionis et di-
gnitatis audeat vel presumat facere immunditias in forma mol-
endinorum lavando pannos et alia turpitudine faciendo in dicta for-
ma incipiendo ab officina iacobi fabri de mirabellis ubi colligitur
aqua potabilis, usque ad pedem prati heredum pauli boniaccursi in voc.° al
anredi · et qui contrafecerit puniatur pena · XXX · sol den pro quo
libet et vice qualibet · Et si in hoc capitulo curia non procederet
ad penam quoad contra dictos delinquentes: non possit procedere con
tra aliquem alium ad dictam penam ut supra ~

vide in additionibus a fol. ...

Rubrica 188.
De pena facientis turpitudinem in fontibus infrascriptis

JH Statuimus et ordinamus: quod nulla persona ut supra audeat vel presumat
lavare pannos nec aliam turpitudinem facere in fonte sancti sodris:
in fonte sambuci: in fonte murice: et in fonte scopulini: et qui co
trafecerit incidat in pena XX · sol: pro quolibet et vice qualibet ~

Vide additionem seu reformationem in fol. 40 ...

Rubrica 189
De pena non verrentis via in festivitatibus infrascriptis.

JH Statuimus et ordinamus: quod quisque habitans arconi et in suburbio
dicti oppidi teneatur verrere vias et stratas ante sua domum et inde
amovere immunditias et turpitudines omnem, in festo corporis cristi quan
te qua circumducatur corpus domini nostri iesu cristi per stratas more solito:
et in aliis solempnibus festis: dummodo in sero precedenti bandiantur per
bay.m cois, ex man.to et commissione curie dicti oppidi ~

Rubrica 190.
De pena auferentis ligna aliena

JH Statuimus et ordinamus: quod nulla persona cuiuslibet conditionis digni
tatis et aetatis audeat vel presumat auferre et exportare ligna
aliena facta pro usu focolari: et qui contrafecerit puniatur ipso
facto pena trium lib den: pro quolibet, vice qualibet et qualibet
salma: et siquis abstulerit trabes magnas alienas et laboratas
puniatur pena quinque lib den pro qualibet trabe quam abstulerit: Et
qui abstulerit planconcellos puniatur pena trium lib den pro quoli
bet planconcello: et qui abstulerit plancas, puniatur in sol den
X · pro qualibet planca: et qui abstulerit ligna seu decorrentes vel
alia frustra lignaminis laborata, puniatur pro quolibet ligno et frus
tro in sol: den · XX · et qui abstulerit furcones seu pedamenta pun
iatur pro quolibet pedamento in sol: quinque: et qui abstulerit palos

incidat in penam unius sol. pro quolibet palo et vice qualibet: et
qui abstulerit fasces lignorum puniatur pena .X. sol. den. pro quo
libet fasce et vice qualibet: et in omnibus casibus predictis em
endet damnum dno in duplum

De pena negantis nomen officialibus Arronis R. ca. 191.

IN Statuimus et ordinamus: quod si quis negaverit suum nomen vel eius pa
tris aut eius progeniei: officialibus Arronis in quibuscumque casibus: ipso fa
cto puniatur pena .XX. sol. pro quolibet et vice qualibet

De pena nolentis ire pro ambasiatore R. ca. 192.

IN Statuimus et ordinamus: quod si quis fuerit electus pro oratore
vel ambasiatore a con. vel vic. et massariis terre Arronis: et nolu
erit obedire nec iverit ad quod destinatus fuisset: dummodo non hab
uerit licitum impedimentum: et dummodo daretur sibi competens sa
larium et conveniens sue qualitati: puniatur pena ipso facto sol.
.XX. pro quolibet et vice qualibet

De pena nimium loquentis in cons. Arronis R. ca. 193.

IN Statuimus et ordinamus: quod si quis nimium loquetur in cons.
et fuerit sibi prohibitum et impositum silentium per con. seu vic.
dicte terre: et non tacuerit postquam sibi mandatum fuerit ut supra
puniatur ipso facto pena .XX. sol. pro quolibet et vice qualibet

De pena vindemiantis ante tempus R. ca. 194.

IN Statuimus et ordinamus: quod nulla persona cuiuslibet conditionis
status et dignitatis audeat vel presumat vindemiare uvas cu
iusque sortis ante festum sancti angeli de mense septembris: et sine
licentia vic.rii et massariorum: et qui contrafecerit puniatur
pena .XX. sol. pro quolibet et vice qualibet et qualibet salma uve.

De pena canentis ante domum alienam contra voluntatem dni R. ca. 195.

IN Statuimus et ordinamus: quod nulla persona ut supra audeat
vel presumat cantare vel sonare aliquod instrumentum an
te domum seu ad hostium domus aliene: contra voluntatem dni.
et qui contrafecerit puniatur in sol. .XX. pro quolibet et vice qualibet

Ordinarior[um] l. iiij

De pena divertentis aqua[m] a possessione aliena — R[ubrica] ca[pitulum] ·196·

jn Statuimus et ordinamus: q[uod] nulla p[erso]na, ut sup[ra] audeat vel presumat divertere vel removere aquam a pratis et hortis vel pergis campor[um] alienis contra voluntatem d[omi]ni: et qui contra fecerit puniatur in sol. xx. pro quolibet et vice qualibet.

De pena forensium colligentium carmosina[m] in ter[ritori]o Arronis — R[ubrica] ca[pitulum] ·197·

jn Statuimus et ordinamus: q[uod] nullus forensis audeat vel presumat colligere carmosina in ter[ritori]o arronis; sine licentia vic[ari]i et massarior[um] dicti oppidi arronis: que licentia dari non possit, nisi ipsi forenses solverint certu[m] quid co[mmun]i arronis: et qui contrafecerit puniatur et facto pena quinq[ue] lib. den. pro quolibet et vice qualibet. et cuilibet de arrono liceat cum iur[amen]to accusare: et credatur eius dicto: et habeat tertia[m] parte[m] pene: nec non liceat sibi et possit impune auferre carmosina[m], qua[m] portarent dicti forenses: et sit penitus sua. vic[arius] aut[em] oppidi arronis teneatur banniri facere per capitulu[m] in calendis mensis maij —

Vide in additionib[us] a ca. 40 R[ubrica] qua

De pena incidentis oleas et vites alienas — R[ubrica] ca[pitulum] ·198·

jn Statuimus et ordinamus q[uod] nulla p[erso]na cuiuslibet conditionis et qualitatis audeat vel presumat studiose incidere a stirpe oleas seu plantones, et vites alienas: et qui contrafecerit puniatur et facto pena quinq[ue] lib. den. p[ro] quolibet, vice qualibet, et qualibet olea vel vite incisa: et siquis inciserit ramos dictar[um] olivar[um] seu vitiu[m] incidat in pena[m] xx. sol. pro quolibet ramo et vice qualibet: et emendet damnu[m] patienti in duplum —

De pena incidentis arbores fructiferas alienas — R[ubrica] ca[pitulum] ·199·

jn Statuimus et ordinamus: q[uod] nulla p[erso]na, ut sup[ra] audeat vel presumat incidere a stirpe seu pede, ficos malos, cerasos, nuces, persicos et alias arbores fructiferas: et qui contrafecerit puniatur in lib. den. tribus pro qualibet arbore incisa ut sup[ra] et qualibet vice. et siquis inciserit ramos dictar[um] arbor[um] incidat in pena[m] x. sol. pro quolibet ramo inciso: et damnu[m] emendet d[omi]no in duplum —

De pena incidentis arbores domesticas alienas — Rubrica 200.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona vel sua audeat vel presumat incidere a pede quercus ulmos salices populos et alias arbores his similes alienas: et qui contrafecerit puniatur de facto pena trium lib. den. pro qualibet arbore incisa et pro qualibet. Et si inciserit ramos dictarum arborum incidere in pena .xx. sol. pro qualibet ramo inciso: et emendet damnum domino arboris in duplum.

De pena exportantis plantas fructiferas alienas — Rubrica 201.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona vel sua audeat carpere et exportare plantas olivarum alienas contra voluntatem domini: et qui contrafecerit puniatur pena trium lib. den. pro qualibet planta. Et qui effoderit et exportaverit propagines vitis alienas puniatur pena .xx. sol. pro qualibet propagine. Et qui carpserit et exportaverit alias plantas alienas arborum fructiferarum puniatur pena .xx. sol. pro qualibet planta: et damnum emendet domino in duplum.

De pena exportantis plantas ulmorum seu tosponorum alienas — Rubrica 202.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona vel sua audeat vel presumat carpere et exportare plantas ulmorum seu tosponorum et alias his similes alienas: et qui contrafecerit puniatur pena sol. .xx. den. pro qualibet planta: et damnum emendet domino in duplum.

De pena facientis viam malitiosam — Rubrica 203.

Statuimus et ordinamus quod nullus audeat transire per possessionem alienam banditam contra voluntatem domini vel per ea facere viam malitiosam ad penam .x. sol. pro qualibet et vice qualibet.

De pena exportantis munimen possessionis aliene — Rubrica 204.

Statuimus et ordinamus quod si quis contra voluntatem domini exportaverit munimina seu apparatum possessionis aliene puniatur in .iii. den. duabus: et qui destruxerit seu paraverit dicte possessionis et inde exportaverit munimina puniatur pena .x. sol. pro qualibet et vice qualibet.

Extraord. L. iiij

De pena colligentis olivas alienas — R. ca. 205.

jn — Statuimus et ordinamus: quod nulla persona, ut supra, audeat vel pre-
sumat colligere vel bacchiare olivas alienas sine licentia domini:
Nota penam de colligen. olivas — et qui contrafecerit puniatur ipso facto pena .lx. den. quorumque
pro quolibet et vice qualibet: et damnum emendet domino in duplum:
et liceat domino olivarum impune auferre olivas collectas in sua
possessione colligenti dictas olivas.

De pena dupplicantis in extraordinariis et minus causis — R. ca. 206.

jn — Statuimus et ordinamus: quod omnes pene scripte et annotate in
hoc presenti libro extraordinariorum: duplicentur et duplicari debe-
ant in persona forensium et non habitantium arroni. Sed cives
habitantes in civitate spoleti: et homines de montefrancho: et homi-
nes de Clavis: et homines castri boniacquisti: et homines castri polini in
huiusmodi dupplicationibus non tractentur pro forensibus: nec forenses
habitantes arroni: et in eius terr. et districtu. Dummodo in locis supra
dictis vel quolibet ipsorum homines de arrono non tractabuntur pro fo-
rensibus: et si tamquam forenses tractabuntur in huiusmodi penis si-
militer tractentur in arrone dicti forenses prefatorum locorum.

De pena tabernarii vendentis vinum cum mensuris non iustis — R. ca. 207

jn — Statuimus et ordinamus: quod nullus hospes vel tabernarius aut
aliqua alia persona cuiuscumque gradus status et conditionis aude-
Nota penam vendenti sine — at vel presumat vendere vinum alicui cum mensuris falsis
iusta mensura — et non iustis: et qui contrafecerit incidat in penam .xxx.
sol. pro quolibet et qualibet vice et qualibet mensura non iusta.
et teneatur venditor vini implere mensuras usque ad signum
sub dicta pena: et cuilibet liceat accusare cum iuramento et uno
teste de visu: et credatur eius dicto.

Liber quintus dannorum datorum.

De modo procedendi in d.d. et de auctoritate offitialis d.d. Pº ca 207.

In primis ut homines corripiantur formidine pene et ne dannificent
proximum ꝑ[illegible] vel cum bestiis: propter quod possent exoriri scandala et
questiones et rixe inter ipsos homines. Statuimus et ordinamus
quod vicarius et officialis dannorum datorum oppidi arronis habeat omnimodam
auctoritatem procedendi in d.d. per inventionem, accusationem, denunti
ationem et inquisitionem per alios homines facienda. Et credatur indu
bitanter eius inventionibus et prinstationibus d.d. sine teste aliquo.

De modo et ordine faciendi iuratos d.d. [illegible] — Pº ca 208.

In Statuimus et ordinamus quod vicarius et massarii terre arro
nis qui pro tempore erunt teneantur et debeant ad penam sol.
XX. pro quolibet ipsorum: tenentur ante quindecim dies men
sis augusti creare facere et nominare ad minus octo
iuratos vel secretos accusatores d.d. [illegible] ad omnes fructus de
putatos: et scribi facere per officialem dicte terre. qui
iurati habeant auctoritatem arbitrium et potestatem accusan
di et denuntiandi curie arronis omnes illos qui dannum
dederint [illegible] ad omnes fructus, presertim ad uvas. Sed pri
us dicti secreti delatores debeant iurare eorum offitium be
ne, legaliter et fideliter facere gerere et exercere absque do
lo et fraude aliqua. qui iurati et delatores teneantur
secreti: et credatur eorum delationibus seu accusationibus.
Et eorum officium durare et durare debeat ab die quo in
traverint eorum officium usque ad initium vindemiarum uvarum
et non ulterius. et si secus fieret non valeat ipso iure.

Quod officialis d.d. teneantur notificare inventiones d.d. Pº ca 209.

In Statuimus et ordinamus quod officialis d.d. oppidi arro
nis teneatur et debeat vinculo iuramenti post factam inven
tionem d.d. in termino trium dierum denuntiare et notificare
vel notificari facere inventionem d.d. domino animalium

gue damnum dederint vel eum granarie pignus ipsi faciendo. et si secus fecerint, inuentio sit nulla ~

De pena damnum dantis in frumento et leguminibus alieno cum b. R. ca. 210.

Statuimus et ordinamus: quod siquis damnum dederit in grano, hordeo, et alio frumento. fabis et aliis leguminibus alienis cum b. bouinis, caballinis, mulinis, asininis, et his similibus vel cum porcis: a die quo fuerint seminata dicta frumenta et legumina, usque ad calendas martij: incidat in penam trium sol. den. pro qualibet bestia, et vice qualibet. et a calendis martij usque et donec fuerint messa dicta frumenta: et eruta dicta legumina incidat in penam duo bestiarum, sex sol. den. pro qualibet bestia, et vice qualibet. et siquis damnum dederit in dicto frumento et leguminibus cum b. minutis: videlicet pecudibus, capris et his similibus de dicto tempore; incidat in dimidiam penam qua incurrerit b. grossa ut supra. pro qualibet b. minuta et vice qualibet: et damnum emendet domino in duplum ~

De pena damnum dantis ad metas alienas cum b. R. ca. 211.

Statuimus et ordinamus: quod siquis damnum dederit cum b. grossis: videlicet bo. cab. mul. asi. et por. ad metas vel mucchias frumenti et leguminis alieni: incidat in penam octo sol. den. pro qualibet bestia et vice qualibet. et siquis damnum dederit cum b. minutis ad dictas metas seu mucchias: incidat in penam duorum sol. den. pro qualibet bestia minuta et qualibet vice. et in omnibus casibus predictis damnum emendet domino in duplum.

De pena damnum dantis in canepa aliena cum b. R. ca. 212.

Statuimus et ordinamus: quod siquis damnum dederit cum bestijs grossis: videlicet bo. mul. cab. asi. et por. ad canepam seu linum alienum: incidat in penam X. sol. den. pro qualibet bestia et vice qualibet. et siquis damnum dederit in predictis cum b. minutis: incidat in penam trium sol. den. pro qualibet bestia minuta.

Et vice qualibet: et dann(um) emendet d(omi)no in duplu(m)

De p(o)ena mittentis bestias inter formas alienas R(ubrica) ca. 213.

In. Statuimus et ordinamus: q(uod) siquis mitteret vel teneret b(estias) grossas v(idelicet) bo(ves) cab(allos) mul(os) asi(nos): et his similes vel por(cos) inuenti inter formas alienas dum possessiones peterent seminari fr(u)mento, leguminibus, canapa, vel lino, seu oleribus: incidat in p(o)enam quinque sol(idorum) den(ariorum) p(ro) qualibet b(estia) grossa. Et pro qualibet b(estia) minuta incidat in p(o)enam duor(um) sol(idorum) den(ariorum) et vice qualibet.

De p(o)ena dann(um) dantis in hortis alienis cu(m) bestijs R(ubrica) ca. 214.

In. Statuimus et ordinamus: q(uod) si quis dann(um) dederit cu(m) b(estiis) magnis v(idelicet) bo(vibus) cab(allis) mul(is) asi(nis): et caprinis: in hortis alienis vbi essent olera cuiuscunque generis vel allia et cepe incidat in p(o)enam .X. sol(idorum) den(ariorum) p(ro) qualibet b(estia) et vice qualibet: si vero d(annum) d(ederit) cu(m) b(estiis) porcinis in dictis hortis: incidat in p(o)enam sol(idorum) .XV. pro qualibet b(estia) por(cina): et qualibet vice. Si vero dann(um) dederit in dictis hortis cu(m) b(estiis) pecudinis: incidat in p(o)enam trium sol(idorum) den(ariorum) p(ro) qualibet b(estia) pec(udina): et vice qualibet. Et si quis dann(um) dederit cu(m) b(estiis) grossis v(idelicet) bo(vibus) cab(allis) mul(is) asi(nis) et his similibus: in hortis croci: incidat in p(o)enam .XV. sol(idorum) p(ro) qualibet b(estia) grossa. Et si dann(um) dederit in huiusmodi hortis cu(m) b(estiis) porc(inis): incidat in p(o)enam .XX. sol(idorum) p(ro) qualibet b(estia) porcina. Et vice qualibet. Et siquis dann(um) dederit in dictis hortis croci cu(m) b(estiis) minutis: incidat in p(o)enam trium sol(idorum) den(ariorum) p(ro) qualibet b(estia) minuta et qualibet vice: et in omnibus casibus p(re)dictis, dann(um) emendet d(omi)no in duplum

De p(o)ena dann(um) dantis in vineis alienis cu(m) b(estiis) R(ubrica) ca. 215.

In. Statuimus et ordinamus: q(uod) siquis dann(um) dederit cu(m) b(estiis) grossis v(idelicet) bo(vibus) cab(allis) asi(nis) mul(is): et his similib(us) in vineis seu pergulatis et alijs vitib(us) alienis: dum inest agresta vel vua: incidat in p(o)enam .XV. sol(idorum) den(ariorum) p(ro) qualibet b(estia) grossa:

Et qui dam. dederit in dictis vitib; ut sup. cu. b. porcinis incidat in pena sol. XX. pro qualibet b. porc: et qualibet vice: qui dam. dederit in dictis vitib; cu. b. minutis incid at in pena qnq. sol. p qualibet b. minuta: et qualibet vice. et qui dam. dederit in dictis vitibus cu. dictis b. gro ssis: et porcinis: et caprinis a calendis martij usq; ad calen das iunias incidat in pena X. sol. pro qualibet bestia et qualibet vice: et cum b. pecudinis incidat in pena triu sol. p qualibet b. pecudina. et qui dam. dederit in dictis vitibus cu. dictis b. grossis: et pasculando inter dictas vites postqua fuerint vinde[miate] usq; ad calendas martias in cidat in pena sol. X. p qualibet b. grossa. et qui in dicto tpr. dam. dederit in dictis vitib; cu. b. minutis, inci dat in pena triu sol. p qualibet b. minuta. et vice qua libet. et in omnib; casib; pdictis dam. emendet dno in duplum.

De pena d. d. ad arbores fructiferas cu. b. rodendo Rca. 216

In Statuimus et ordinamus: q sigis dam. dederit cum b. grossis vz b. bo: cab: mul: asi: cap: et his similib; ad fi cos, malos, cerasos, psicos, prunos, et alias arbores fructi feras, alienas rodendo dictas arbores incidat in pena sol. qnq. pro qualibet b. et vice qualibet. et dannum emendet dno in duplu.

De pena pascentis b. inter oleas alienas Rca. 217

Statuimus et ordinamus: q sigis mitteret seu te nueret pascentes b. grossas vz b. bo: cab: mul: asi: por: et cap: inter oleas seu plantones alienos a calendis nouembris, usq; ad calendas aprilis incidat in pena X. sol. den. p qualibet b. grossa et qualibet vice. et qui in dco tpr pasceret b. por: inter dictas oleas inci dat in pena triu sol. p qualibet b. por: et qui pasc eret b. grossas inter dictas oleas a calendis aprilis usq;

ad calendas novembris incidat in penam quinque sol. dam.
pro qualibet b. grossa: pro qualibet b. minuta incidat
in penam sol. 2: pro qualibet vice. et porcus et ca
pra semper in hoc casu connumerentur inter b. grossas.

Ⅽ De pena d. d. in prato alieno cum bestijs Ref. ca. 218.

Statuimus et ordinamus: quod siquis damnum dederit in
prato alieno aut in alia possessione signata et serra
ta ad herbas fenandas seu fenum a calendis mensis ma
rtij usque ad medium mensem iunij: cum b. grossis ut b.
b. cab. mul. asi. et por. incidat in penam quinque sol.
pro qualibet b. grossa: et qualibet vice: si vero da
mnum dederit cum b. minutis incidat in penam sol. duo
rum: pro qualibet b. minuta: et damnum emendet domino in duplum.

Ⅽ De pena d. d. ad arbores domesticas cum b. rodendo Ref. ca. 219.

Statuimus et ordinamus quod siquis damnum dederit cum
b. grossis ut b. bo. cab. mul. asi. et cap. ad ulmos, qui
rcus, salices, populos et alias arbores domesticas alie
nas: incidat in penam sol. trium pro qualibet b. et vice qualibet.

Ⅽ De pena d. d. ad rapa et radices alienas cum b. Ref. ca. 220.

Statuimus et ordinamus: quod siquis damnum dederit
cum b. grossis et por. ad rapa et radices alienas: in
cidat in penam trium sol. pro qualibet b. et vice qua
libet. et damnum emendet domino in duplum.

Ⅽ De pena d. d. cum bestijs ad fructus arbores Ref. ca. 221.

Statuimus et ordinamus: quod siquis damnum dederit
ad mala, pira, nuces, glandes, et alios fructus arbores
domesticos iacentes in terra vel existentes in arboribus cum
b. grossis: ut bo. cab. mul. asi. et por. incidat in penam X. sol. pro
qualibet b. pro qualibet b. minuta incidat in penam trium sol.

De pena transeuntis cum b. per possessionem seminatam R. ca. 222.

In Statuimus et ordinamus: quod si quis transiverit per possessiones alienas seminatas aliquo genere frumentorum vel leguminum vel canape et his similibus: incidat in pena .v. sol. pro qualibet .b. grossa: et pro qualibet .b. minuta incidat in pena unius sol. domino (?) si fecerit mora transeundo per dictas possessiones.

De pena conturbantis seu interbitantis fontes cum b. R. ca. 223

In Statuimus et ordinamus: quod si quis cum bestiis presertim cum porcis conturbaverit seu interbitaverit fontes aptos ad potandum incidat in pena .x. sol. pro qualibet .b. et vice qualibet.

De pena damni dantis cum b. ad palearia R. ca. 224.

In Statuimus et ordinamus: quod si quis damnum dederit cum .b. grossis ad palearia feni vel palearum alicuius incidat in pena .v. sol. pro qualibet vero .b. minuta incidat in pena unius sol. et vice qualibet: et damnum emendet domino in duplum.

De pena damni dantis cum b. in possessione bandita R. ca. 225.

In Statuimus et ordinamus: quod si quis posuerit vel miserit seu d. d. cum b. in possessione bandita aliena incidat in pena .x. sol. pro qualibet .b. grossa: et pro qualibet .b. minuta incidat in pena trium sol. et vice qualibet.

De pena d. d. cum porcis replendo formas et fossas R. ca. 226.

In Statuimus et ordinamus: quod si quis d. d. cum porcis replendo formas seu fossas alienas: incidat in pena .x. sol. pro qualibet porco et vice

qualibet. Et si essodierit possessiones alienas in
cidat in penam quinque sol. pro qualibet porco et vice qualibet.

De pena dantis damnum cum canibus ad uvas alienas, vel frumentum: et canepam. Rub. ca: 227.

Statuimus et ordinamus: quod siquis d. d. cum
canibus ad uvas alienas: vel ad frumentum et ca
nepas faciendo fraccias et cohacceios: incidat in
penam quinque sol. pro quolibet cane et vice quali
bet: et damnum emendet domino in duplum.

De pena d. d. cum gallinis ad fructus alienos Rub. ca: 228.

Statuimus et ordinamus: quod siquis d. d. cum galli
nis ad frumenta seu legumina vel ad uvas ali
enas, aut ad alios fructus domesticos vel ad hortos, in
cidat in penam unius sol. pro qualibet gallina.

Quod bestia agitata ab asylo non teneatur ad penam Rub. ca: 229.

Statuimus et ordinamus: quod bestia agitata ab
asylo, aut fugiendo ex manibus domini: minime
teneatur ad aliquam penam, fugiendo vel arsil
lando per possessionem alienam.

Quod forenses laborantes in terr. Arronis non possint lignare Rub. ca: 230.

Statuimus et ordinamus: quod forenses qui labo
raverint seu coluerint in terr. Arronis tam po
ssessiones suas quam particularium personarum
tam etiam laboritia cois Arronis: non possint modo
aliquo in dicto terr. lignare, neque incidere aliquas
arbores sine licentia cois Arronis, tam in po
ssessionibus particularium personarum, quam in bonis
communalibus, et in laboritijs que tenerent ad la
borandum a qualibet particulari persona, sine licen
tia domini laboritij: et qui contrafecerit puni

pura et pasceret bestias in stipulis alienis dum mecta sunt mucha instat ta frumenti quam leguminis: incidat in pena quatuor sol. pro qualibet bestia grossa: pro qualibet vero b. minuta incidat in pena 2 sol. et pro qualibet vice

De pena d. d. cum bestijs minoribus Rf. ca. 233.

in Statuimus et ordinamus: q. bestie magne seu grosse etatis unius anni et maiores sex mensium no teneantur nisi ad media pena et media emenda: qua tenentur bestie maiores unius anni. Et dicte bestie grosse minores sex mensium no teneantur ad pena aliqua neq. ad emendam. Et bestie minute ut b. porc. pec. et cap. minores quatuor mensium et maiores duorum mensium teneantur ad media pena et media emenda: qua tenentur b. minute maiores. Et b. minute ut sup. minores duorum mensium no teneantur ad penam aliqua neq. ad emenda. Volumus etiam q. quatuor b. minute quoad emendam computentur pro una b. grossa: excepto porco: qui semp connumeretur inter b. grossas, quoad emendam dani illati [illegible] q. dicte b. quatuor minute [illegible] grosse [illegible] d. d. [illegible] emendam [illegible] d. d. [illegible] grosse

38v

Libellus sextus de dannis dantis ꝑ[sonas]

De pena danni dantis ꝑ[er] ad vias vel agrestas alienas R[ubrica] ca: 234

S imiliter statuimus et ordinamus: q[uod] nulla persona cuiuslibet status gradus et conditionis exemtie et imunitatis audeat vel presumat dan ni dare ꝑ[er] ad agrestā vel viam alienā: et qui contrafecerit puniatur ꝑ[er] facto pena .xx. sol: den pro quolibet et vice qualibet et dānū emendet in duplū.

De pena portantis vuā ultra numerū infrascriptū R[ubrica] ca: 234

S tatuimus et ordinamus: q[uod] nulla p[er]sona vi sup[er] pandeat secū ferre plures tribus racemis vue: et plures duobus racemis agreste. etiā si collegisset in sua possessione: et qui contrafecerit incidat in penam quinq[ue] sol: pro quolibet racemo: quem por taverit ultra dictū numerū. volumus autem q[uod] li ceat cuilibet portare foras ad agros quinq[ue] race mos vue sine pena aliqua dummodo collegerit in sua possessione: de quo stetur suo iur[amen]to nisi aliud p[ro]baretur in cōtrariū. et si ultra dictū nume rum quinq[ue] racemos portaret incidat in penā pre dictam ꝑ[ro] quolibet racemo et vice qualibet. Et si quis nō permiserit se requiri ab officiale an po rtaret ultra dictū numerū: puniatur ipso facto pe na triū lb. den: ꝑ[ro] quolibet et vice qualibet.

De pena danni dantis ꝑ[er] ad fructus domesticos alienos R[ubrica] ca: 235

S tatuimus et ordinamus: q[uod] nulla p[er]sona vi sup[er] pandeat dannū dare ad ficos, persica, mala, nuces, pruna, pira, et ad alios fructus domesticos absq[ue] licen tia dni possessionis: et qui contrafecerit incidat in pena .x. sol: pro quolibet et vice qualibet.

De pena ·d·d· p̄t̄r in horto Alieno — Rsca ·236·

S ij Statuimus et ordinamus: q siquis dam̄ dederit in horto alieno: colligendo allia cepas citrumulos, caulos, lactucas, spinacia, et alia olera, et res comestibiles existentes in dicto horto: puniatur pena ipso facto ·XX· sol. den: et siquis ·d·d· in horto croci p̄t̄r colligendo flores croci, et ipsu croci puniatur ipso facto pena ·XXX· sol. den: pro quolibet et vice qualibet: et damnu emendet dn̄o in duplum.

De pena ·d·d· p̄t̄r in legumine Alieno — Rsca ·237·

S ij Statuimus et ordinamus: q siquis p̄t̄r ·d·d· in fasoleis fasellis ciceribus, lentibus et alijs leguminibus alienis incidat in pena ·X· sol: pro quolibet et vice qualibet et damnu emendet dn̄o in duplū.

De pena ·d·d· Ad glandes et sorba aliena p̄t̄r — Rsca ·238·

S ij Statuimus et ordinamus: q siquis ·d·d· p̄t̄r ad glandes et sorba aliena incidat in pena ·X· sol. pro quolibet et vice qualibet: et damnu emendet in duplū.

De pena ·d·d· p̄t̄r Ad radices et rapa aliena — Rsca ·239·

S ij Statuimus et ordinamus: q siquis ·d·d· p̄t̄r in raphanis seu radicibus et rapis: incidat in pena qnq sol: pro quolibet et vice qualibet.

De pena damni dantis p̄t̄r in prato Alieno — Rsca ·240·

S ij Statuimus et ordinamus: q siquis ·d·d· in prato alieno p̄t̄r faciendo herbā vel in possessione servata seu signata ad herbā: incidat in pena ·X· sol: et ·d· emendet dn̄o in duplum.

De pena damni dantis p̄t̄r Ad palearia aliena — Rsca ·241·

d. d. d.

Statuimus et ordinamus: q siquis d.d. pte ad pa
gliaria aliena ta paleę qua feni: incidat in pe
na .X. sol. p qlibet et vice qualibet. et d. emendet in duplu.

De pena dampni dantis ad canepa vel linu pte — R(ubri)ca 242.

Statuimus et ordinamus: q siquis pte d.d. ad ca
nepa vel linu alienu. transeundo et cu pedibus
conculcando dicte canepa et linu: incidat in pe
na .X. sol. p quolibet et vice qualibet. si vero ex
portaverit dicte canepa et linu, puniatur pena
furti ut in cap° furtorum: pro quolibet et vice qua
libet: et damnu emendet patienti in duplum.

De pena pte facientis frondes in vitibus et ulmis alienis — R(ubri)ca 243.

Statuimus et ordinamus: q siquis pte d.d. in
vitibus et ulmis alienis, faciendo frondes: in
cidat in pena .X. sol. p quolibet et vice qualibet.

De pena facientis herba pte in vineis alienis — R(ubri)ca 244.

Statuimus et ordinamus: q siquis fecerit her
bam in vinea, et arbibus seu pergulatis alie
nis du uva manserit in dictis vineis, incidat
in pena .X. sol. p quolibet et vice qualibet.

De pena dissolventis bestiam alienam — R(ubri)ca 245.

Statuimus et ordinamus. q siquis studiose dis
solverit bestia aliena ligata alibi qua in poss
essione sua: et illa sic dissoluta damnu dederit
in possessione aliena: teneatur ad s(upra)d(ic)ta pena:
qua tenerentur dns bestie dissolute et similiter ad
emenda. Sed si fuerit ligata in sua possessio
ne: et sibi no placeret: tunc et eo casu possit
illa dissolvere sine pena et emenda aliqua.

d. d.

De pena ligantis bestiā ad aliquā arborē fructiferā　R^{ca}:246.

ſſ Statuimus et ordinamus: q̄ siquis ligaverit aliquā bestiā ad aliquam arborem fructiferā alienā contra voluntatem dñi incidat in penā sol: quinque pro qualibet et vice qualibet.

Q̄ cuilibet liceat accusare cū iur^{to}　R^{ca}:247.

Nota　ſſ Statuimus et ordinamus: q̄ cuilibet liceat accusare cū iur^{to} omnes et singulas psonas d.d. in sua possessione p^{tr} vel cū .6. et credatur eius dicto cū iur^{to} ut sup. usq̄ in sūma .xxx. sol: et tantu possit petere pro emenda. si tantu sibi dānū illatū fuerit. et cū uno teste possit accusare usq̄ in dcā quantitatem: et credatur eius dicto cū iur^{to} et dicto teste et ad penā et emendam in dcā sūma et quantitate.　accusare cū iuram^{to} — vide add(itione)s fol. 64

De penis dupplicandis in dānis datis　R^{ca}:248.

ſſ Statuimus et ordinamus: q̄ dicte pene .d.d. tam p^{tr} quam cū bestijs inferende dupplicentur et dupplicari debeant noctis tempore: et in persona forensium. volumus autē q̄ homines de monteftancho: de c̄llacis: de c̄ poltri: et de benvacquisto nō habeantur forenses: nec tractentur p forensibus in tali casu. dū modo homines de arrono nō tractabantur pro forensibus in supradictis locis in d.d. solvendis. Sed si secus fuerit. idemmodem tractentur et ipsi forenses a dictis locis: adeo q̄ in hoc casu par pari referre debeāt adinvicē et vicissim. Nec cives habitantes in civitate spoleti in hoc casu habeantur pro forensibus

De testibus nō admittendis sup inquisitionibus .d.d.　R^{ca}:249.

ſſ Statuimus et ordinamus: q̄ minores decem annor̄ nō admittantur nec admitti possint in testes et p testibus examinandis sup inquisitionibus faciendis. et maiores decē annor̄ usq̄ ad
Nota　etatem quatuordecim annor̄ debeant esse ad minus duo c̄cordes in testimonio perhibendo: aliās eor̄ dicto nō credatur nec fides adhibeatur. Sed in maioribus quatuordecim annor̄ sufficiat unus testis. et credatur eius dicto cū iur^{to} ac si duo c̄cordes fuissent.

d. d.

De pratis et alijs terris seruatis p(ro) herba no(n) custodiendis — R(ubrica) ca(pitulum) 250.

[I]tem Statuimus et ordinamus: q(uod) prata et alie terre seruate et signate ad herbas ferendas a natiuitate s(an)cti Joh(ann)is bap(tis)te usq(ue) ad calendas martias no(n) debeant custodiri pro herba ferenda: nec possint alijs p(ro)hiberi q(ui)n minus possint pasci cu(m) bestijs.

De modo procedendi et similibus ad similia — R(ubrica) ca(pitulum) 251.

[I]tem Statuimus et ordinamus: q(uod) si in volumine presentiu(m) statutor(um) no(n) fieret mentio d(e) aliquo alio casu ta(m) in mallijs (?) q(uam) in ord(inariis) et extraordinarijs ac alijs minoris causis: ut delicta et errores aliqui no(n) remaneant impunitj: Curia terre arronis possit et valeat procedere et exequi de similib(us) ad similia: du(m)modo fieri possit recta comparatio de similib(us) ad similia etc.

Nomina villarum terre Arronis — R(ubrica) ca(pitulum) 252.

Villa Castiglionorum.

Villa bassani.

Villa pisciarellj.

Villa fontanelle.

Villa Collis vrij

Villa fontanarum rusciani.

Villa Campor(um) rusciani.

Villa vallis cupe.

Villa alanorij.

Villa sancti calisti.

Villa vallis amoris

Confinia terre, villarum et terrij Arronis

Rsca f. 253

Ut omnis persona tam arronensis quam aliunde sit conscia
et bene capax confinium et terrij terre arronis eiusque comitatus et
districtus: ne propter ignorantiam veritatis inter oppidanos arronis et fi
nitimos et convicinos exoriri valeant contentiones lites et scan
dala aliqua super confiniis sciendum. In hoc presenti nostro statuto men
tionem facimus et palam declaramus territorium et confinia terre ar
ronis: tamquam homines bene capaces et informati de eis: tum per
scripturas antiquas et autenticas seu modernas: tum per antiquam
et inveteratam ac perpetuam possessionem usum et consuetudinem. Et in
primis, nos prefati statuentes dicimus, asserimus, et pro veritate affirma
mus: confinia terre arronis. incipere in medio platee ecclesie sancti franc.
de arrono: confine dicte terre arronis et capitilacus. Et a dicto loco sur
sum ascendendo per directum usque ad culmen moriconi. Et a dicto mori
cono eundo per collem fabriani, ut aqua pendet, usque (ut vulgo dicitur)
ad cimam montis. Et a dicto loco eundo per colle, ut aqua pendet, usque
ad casam nicolai magistri alegrutij de capitilacus. Et a dicto loco declinando
per via usque ad furca luci, confine arronis et podisluci. Et a dicta fu
rca ascendendo sursum per via usque ad culmen montis luci. Et a dicto lo
co eundo sursum per medium colle ut aqua pendet, usque ad furcilla su
pra fontem rognole in capite laborerij unicatis thome de arrono, confi
ne et arronis et podisluci. Et a dicta furcilla eundo sursum per
medium colle et quandoque per via, ut passim adiacent termini lapidei,
usque ad culmen montis piri, confine arronis et boniacquisti. Et a dicto pi
ro eundo per collem et per via usque ad furcilla boniacquisti ut vulgo di
citur. Et a dicta furcilla eundo continue per viam, que tendit pro
pe et supra fontem corni seu crognalis, usque ad furcillam sancte cristine
de arrono: confine arronis et boniacquisti. Et a dicta furcilla eundo
sursum prope valle macerarum. Et a dicto loco eundo sursum per medium
collem et per via, usque ad media furca melacis: confine arronis, mela
cis et castri polini. Et a dicta furca descendendo per fossatum usque ad fon
tem macelli. Et a dicta fonte et descendendo per fossatum rapelonis usque
ad cesam planam ad prata pub. que tendit versus locomissa ad quercetum

heredum antonij marchomini et pelini. Cofine arronis et dicti ca
pitoli pelini. Et a dicto loco transeundo dicta via in aprica ascenden
do sursu per costam traglioni et eundo per directu sursu usque ad
viam que tendit per caput campi varghi: Confine arronis et
capiti petrani. Et a dicto loco eundo continue per dicta viam
usque ad furcas ville carpij, et eundo per mediu altare ecclesie sancti silu
estri de dicta villa et per frontem retro dicti altare: Cofine ar
ronis et capiti casariosi. Et a dicto loco ascendendo sursu per
directu usque ad culmen montis civitelle. Et a dicto culmine desc
endendo usque ad pinas rubeas: Cofine arronis et capiti precepti
abatis ferentilli. Et a dicto loco descendendo inferius per directu
usque ad ponticellu in planitie: Et a dicto ponticello eundo per dir
ectum per planitie usque ad ripam fluminis. Cofine arronis et di
cti precepti. Et a dicta ripa veniendo per mediu flumen con
tinue usque ad pontem arronis supra dictum flumen: Cofine arronis
et capiti montis franchi. Et a dicto ponte continue eundo per
viam usque ad magestatem montis franchi. Et a dicto loco divertendo si
nistrorsu continue per via vallis pontani usque ad furcellas sancti an
dree. Et a dicta furcella divertendo sinistrorsu per viam usque ad
varconem: Cofine arronis montis franchi, collis spadis, et capiti
lacus. Et a dicto loco revertendo et veniendo per caput casprani
que ad colle collis porri. Et inde veniendo et descendendo per
mediu dictu colle et per via ut aqua pendet usque ad locu qui vo
catur le macine ad portam fluminis. Et a dicto loco eundo per
directu per planitiem et per media formam molendini usque ad
mediu platee ecclesie sancti franc. Cofine arronis et capiti lacus ut
supra. Intus que omnia et singula confinia dicimus et pro
veritate allegamus esse et consistere territoriu et dominium
terre arronis antiquissime habita et pacifice possessa per comune
et homines dicte terre arronis per annos centu et ducentos et ultra
absque aliqua controversia. Quare instanter et instantissime petimus
predicta cofinia approbari et confirmari per nostros superiores ut
alia capitula petiis fuerunt omni meliori modo.

li medesimi confini si dechiara il catasto della terra
di spoleti si come si puo veder nella copia a
carte 100.

imp.º monen
vox.m ... et
... arronis

Meditatu scriptu editu et publicatu fuit pns suprapta sta
tutum per me Constantium Arronium de mirabellis
de arrono: pub: Aplica et imperiali Actitate not.n ac iud.
ordinariu: necnon not.m et scriba huiusmodi statuti ad
hoc specialr electus assumptus et deputatu ab universitate
dicti oppidi Arronis: sub ano dni 1542

Priores Populi
Civitatis Spoleti

Praeinserta statuta castri Arroni noviter rescripta et innovata per communitatem et
homines dicti castri, tamq equa et rationabilia et bonum et pacificu vivere eiusdem
castri concernentia, Dummodo contra ecclesiasticam libertatem non existant, et
Iura Civitatis Spoleti ac civiu eiusdem et officialiu ac antiquas et laudabiles con
suetudines eiusdem castri non tangant, ex consulto dni Sebastiani Syllani ad
vocati nri coi et per eu revisa, aucte nra confirmamus approbamus et inviolabili
in omni eoru parte servari debere mandamus, omni meliori modo etc. In quorum
fidem etc. Dat. Spoleti ex nro populari Palatio die xxvj Aprilis
M D xxxxiiij

Ant[illegible]llas

42v

Priores pp[li] civitatis Spoleti

Retroscriptam confirmationem et approbationem presentis voluminis statutorum c[astri] Arronis ex causis animum nostrum moventibus ac de [illegible] Universitatis dicti castri ex decreto generalis sp[oleti] consilii. Revocamus et annullamus ac si non fuisset facta et supradictis statutis mandamus non uti ad penam indignationis seu sp[oleti]. Contrariis non obstantibus quibuscumque. In cuius fidem [illegible]. Dat[um] Spoleti in nostro pp[li] Palatio die vij. Junij. [illegible] xliij.

Vide de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sergio

Aurelius [illegible]

In dei nomine Amen. Anno 1550. die [illegible] mensis Januarii [illegible]

Nos Jo[hannes] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] castri Arronis [illegible] [illegible] Fulvio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jacobo Joannis Jo[illegible] et [illegible] [illegible] domi[illegible] [illegible]

limitatione, correctione, revisione, diminutione et additione partis supra
scripti totius statuti. Et primo contrario qua fungimur, abolemus, cassa
mus, irritamus et cancellamus totum capitulum et statutum loquens de
non respondendo nisi mediante copia: que non fuerint culta, eo ipso
quo coli debent laborentia comunis arroni: quod capitulum positum est in
primo statuto ad cartas 9 rubrica 44 in libro regiminis: per nos cancel
latum et cruciatum. Et ideo factum est damnificationi comunis arroni de
suis introitibus

§ Item corrigimus verba, que lineata et per nos cruciata sunt in primo capitulo
de civilibus ad cartas 10: rubrica 52: incipientia et si in dicto termino non re
colligerit usque et si debitor fuerit citatus loquitur ut supra ita sta
tuimus, emendamus, et corrigimus, videlicet, et si in dicto termino dictis dierum
non recolligerit tenuta vel pignus facta contra dictas res, fiant
bandimenta diversis diebus facienda de venditione dicte tenute vel
pignoris in quibus terminis bandimentorum plus offerenti vendatur: si offeratur
licitetur justa et communi existimatione judicij. Alias et dicto creditori
detur pro quantitate debita et expensis factis et expensis, ipso
maxime faciendo de dicta tenuta, et justo pretio per duos ex vicinis rei stabilis
vel mobilis et nihilhominus hoc facto dictus reus seu debitor possit intra
viginti alios dies recolligere dictas tenutas vel pignus ab ipso creditore
in solutum adjudicatum dicto creditori et hoc addimus et corrigendum est juxta for
mam et tenorem statuti civitatis spoleti in civilibus de tali materia loquentis

§ Item statuimus et addimus capitulo et statuto de mulieribus dotandis in libro de civilibus
ad cartas 11 rubrica 67 quod tale capitulum et statutum habeat locum tam in preteritis quam
in futuris mulieribus dotatis vel dotandis, ac quolibet legato

§ Item statuimus et corrigimus ac limitamus penam in capitulo libri maleficiorum ad cartas
18: rubrica 105: videlicet de pena discedentis de palatio sine licentia
reducimus et limitamus ad penam quinque librarum denariorum pro qualibet
hoc tamen addimus quod curia civitatis arroni non possit in dictis

precipere cuilibet sub dicta pena ut discedat de palatio

Item statuimus et corrigimus capitulum positum in libro extraordinariorum loquens
de pena facientis turpitudinem in forma molendini ad cart. 28: rubrica 157:
quod nos lineavimus et cruciavimus videlicet dicimus et volumus quod non incipiat ab offi
cina Iacobi tedris: sed ex domo Iohannis Ianutii sita in suburbio castri Arro
nis usque ad locum prout in statuto

Item statuimus et addimus capitulo scripto in libro extraordinariorum ad
cart. 29: rubrica 157: quod nos lineato et cruciato videlicet de pena forensium colli
gentium carmosina in territorio Arronis: dicimus, statuimus, et volumus quod fore
nses colligentes manna in arboribus existentibus in territorio Arronis eadem
pena puniantur qua puniuntur qui colligerent carmosina: et cuilibet
de Arrone liceat auferre manna

Priores Populi
Civitatis Spoleti

[illegible] Statuta castri Arronis noviter rescripta innovata et emen
data ex deliberatione generalis Arenghe dicti castri tamquam equa et
rationabilia et firmam et pacificam manutentionem eiusdem castri concernentia
[illegible] contra [illegible] libertatem non existunt et iura Civitatis Spoleti ac commu
[illegible] et officialium ac antiquas laudabiles consuetudines eiusdem castri et
[illegible] non tangunt, et capitulum quod loquitur quod cives Arronis non possint dare
[illegible] ad laborandum et simile capitulum quod [illegible] omni tempore
tenere pro bene publico dicti castri non intelligentium illo pacto [illegible]
[illegible] prius a Generali Arengha dicti castri nomine [illegible]
[illegible] approbatum que duo capitula in dicta Arengha [illegible] de
[illegible] confirmamus approbamus et [illegible]
[illegible] parte servari debere mandamus omni meliori modo
[illegible] Spoleti [illegible] populari [illegible] xxj Ianuarij

Aurelius Colut. [illegible]

Copia [illegible] concessionis cuiusdam [illegible] per [illegible] Cardinalem [illegible] pro [illegible] de [illegible] super [illegible] ac [illegible] tempore .22

Guido Ascanius Sfortia miseratione divina S. Eustachii Diaconus Cardinalis de Sancta Flora [illegible] Dilectis nobis in Christo [illegible] castri [illegible] salutem in Domino sempiternam. Exponi [illegible] nobis [illegible] quod nos [illegible] publice utilitati [illegible] in [illegible] successu [illegible] ad [illegible] quae [illegible] solent [illegible] providere ac quieti et commoditati publicae consulere. Per [illegible] consilium seu arengum [illegible] statuta et ordinamenta [illegible] Publica [illegible] arengha seu consilio [illegible] hominum [illegible] in Palatio [illegible] publicam [illegible] celebrari [illegible] commissione [illegible] publice [illegible] per loca solita et consueta [illegible] quidem arengha [illegible] et [illegible] providere statuere ordinare et reformare super [illegible] dotandis [illegible] successive [illegible] materia. Providus [illegible] [illegible] arengo [illegible] audita super [illegible] solitum et consuetum [illegible] [illegible] salubriter [illegible] divino suffragio [illegible] che per la [illegible] della [illegible] tutte le donne dotate [illegible] del suo [illegible] mancassero senza [illegible] ad [illegible] della [illegible] o supplemento de essa, ma debbia [illegible] de la dote quale havesse recepute [illegible] promessa o [illegible] dalla [illegible] quella se [illegible] la dote [illegible] e supplemento [illegible] alla qualità della quale dote per la [illegible] reformatione se [illegible] più [illegible] possano le predicte donne [illegible] delli beni [illegible] sopradette [illegible] di quella [illegible] successione [illegible] legitima o supplemento di essa, ma debbia haver [illegible] legitima e supplemento [illegible] la [illegible] legitima o supplemento [illegible] alla qualità de [illegible] fiorini [illegible] ancora [illegible] alla qualità di cinquecento fiorini [illegible] debbia haver [illegible] quello [illegible] cento fiorini [illegible] passasse li detti cinquecento fiorini, [illegible] di cento fiorini [illegible] se reduca la [illegible] legitima e supplemento [illegible] a fiorini cinquecento e de più [illegible] possa domandare [illegible] per [illegible] di detta legitima e supplemento [illegible] questo [illegible] se reducano le predicte legitime [illegible] beni [illegible] questa reformatione habbia loco tanto nel passato quanto nel presente [illegible] futuro [illegible] Plebes [illegible] ascendens [illegible] quando [illegible] una [illegible] alla [illegible] se [illegible] da applicare [illegible] alla [illegible] del [illegible] Castello [illegible] [illegible] domandasse [illegible] legitima o supplemento di essa [illegible] forma [illegible] [illegible] ad [illegible] solitum et consuetum [illegible] Plebem [illegible] ad [illegible] ad [illegible] consilio [illegible] Plebem [illegible] cum additione [illegible] Plebis [illegible] [illegible] obtineri ac reformari [illegible] et [illegible]

44v

In bussula alba no obstan fabis seu pallottis rubeis in bussula rubea in contrariu assistentis et recep
Et ego Jo(ann)es Consiotti de terra S.ti gemini pub.s Imperiali et ap.ca auctoritate not.s et ad p(raese)ns ordinarius et
officialis et Cancellarius dicti castri arronj p(rae)dictis omnibus et singulis dum sic ut p(rae)mittit(ur) agerent et
fierent interfui et p(rae)s(en)s fui ideo rogatus scribere scripsi et publicavi et ad fidem et robur p(rae)missor(um)
me subscripsi et solito meo signo signavi, locus signi, Et quoniam sicut pro parte
v(est)ra exhibita siquidem in eadem Cam(er)a petitio subiungebat desiderat(is) p(rae)insertum statutum seu
reformationem et in eis contenta, quecumq(ue) per nos et Cam(er)am ap(osto)licam confirmari propt(er)ea nobis humilit(er) sup
plicastis ut vobis in hac parte iustis petitionibus annuere dignaremur. Nos quorum precipue cura
est ut quies et tranquillitas inter S.R.E. subditos oriat(ur) et vigeat huiusmodi supplicationibus
inclinati de mandato S.mi D.N. pp. vive vocis oraculo super hoc nobis facto et auct(oritat)e nri
Camerariatus officij p(rae)insertum statutum seu reformationem et in eis contenta quecumq(ue) ...
... confirmamus et approbamus ac perpetue firmitatis robur adiicimus in ... et ... eiusdem
Cam(er)e auctoritatem interponimus p(rae)sentium per tenorem. Mandantes p(rae)p(ter)ea Universis et singulis
quibuscumq(ue) Civitatum terrar(um) et locor(um) S.R.E. mediate vel immediate subiecti Gubernatoribus
et Iudicibus quibuscumq(ue) p(rae)sentibus sub excommunicationis et quingentorum aur(eorum) due(?) Camere ap(osto)lice applicand(orum) penis
p(rae)insertum statutum seu reformationem et in eis contenta quecumq(ue) vobis observent et faciant
ab ... observari In contrarium facien(tibus) non obstan(tibus) quibuscumq(ue) Datum Rome in Cam(er)a ap(osto)lica die
vigesima octava mensis martij MDxlviij Pont(ificatus) S.mi in Xpo p(at)ris et d(omi)ni n(ost)ri d(omi)ni Pauli
pp. tertij Anno quartodecimo

Visa ... Porcellan(us) Cam(er)e ap(osto)lice clericus

Cum ... pendenti sigillo cu(m) cordula rubea

Jo. P. Grimaldus ...

In Dei noie. Amen. Anno Dni millmo quingmo quinquagmo nono
indictione 2da vacante sede apca per morte Pauli quarti
die decima nona mensis 9bris dicti Anni

Congregata et choadunata publica et gnali Arengha et consilio coitis et hominum castri Arronj districtus Magce civitatis Spoleti in Palatio dicti castri in vallido et sufficienti numero de comissione jo. benardini q. simonis honoradi vicarij et Massariorum dicti castri pro hac die et hora bannita et preconizata per loca solita et consueta eiusdem castri per Capuanum q. Dietallevi publicum bajulum et juratum nuntium dicti coitis prout mihi canco et officiali infrascripto retulit —
In qua quidem Arengha ego Eusebius bonth. canc. et officialis de comissione vicarij et Massariorum feci proposui et legi infrascriptam propositam omissis aliis propositis vz.

3a Attento quod multi homines et persone de dco castro a longo tempore petant eorum credita a communitate dicti castri de quibus forsan fuerunt soluti et propter intervallum temporis non recordat si videtur prefati arenghe pro utilitate communitatis aliquid provideri et reformari

Providus vir ser gostantinus de mirabellis de dco castro unus ex hominibus in dca Arengha existens, surgens et ad solitum consulendi locum accedens divino prius invocato numine dixit sup 3a proposita ei videri quod [illegible] debet aliqd habere a communitate dicti castri debeat petere intra terminum unius anni et suum creditum faciat scribere in dco tempore in libro speciali dce communitatis et elapso dco tempore et in dco libro non fuerit scriptum seu in aliquo alio modo solutum ipso facto perdat suum creditum et non liceat ipsi sub quo vis quesito colore predicte communitati ullo unquam tempore petere et duret in eternum et vicar. et Massarij debeant per cancellarium facere annotare et scribere in Statuto dce communitatis et per Magcos dnos Priores civitatis Spoleti confirmari dummodo non melius —

Providus vir ser Phebus cherobini de dco castro alter ex hominibus in dca Arengha existens, surgens et ad solitum consulendi locum accedens divino prius implorato subsidio confirmavit dictum sup. redditum [illegible] alias dummodo non melius —

Quod consultum misso solenni partito ad bussulas et Palluctas fuit [illegible] obtentum et reformatum per palluctas quadraginta novem non obstante una in contrarium

In quorum omnium et singulorum fidem robur et testimonium ego [illegible] bonth. de Spoleto ad presens canc. et officialis castri predicti signum nomen meum et nomen apposui consuetum rogatus et requisitus

Signum mei Eusebii notarij et cancellarij supradicti.

48v

IN Dej noie Amen. Anno dnj millmo. quingmo sexto indiction
tertia tempore pontificatus s(anctissi)mi in xpo. patris dnj. nrj dnj. Pij
divina providentia pape quartj anno eius primo die vero ultima
mensis marcij dicti anni.

Congregata et chiadunata publica et generali Arengha et consilio com(unis)
et hominum castrj Arronj districtus mag(nifi)ce civitatis sp(ole)ti in Palatio
dicti castrj in vallido et sufficienti numero de commissione Io. ben(edic)ti
q. Simonis hon(orabi)lis vic(ari)j et Massariorum dicti castrj. Pro hac die et
hora bannita et preconizata per loca solita et consueta eiusdem castrj
per Capuanum q. Dictallevij publicum bay(ulu)m et juratum nuntium dicti com(unis)
prout mihi canc(ellari)o et officiali infrascripto retulit.

In qua quidem Arengha dominus Eusebius bartholomei de Sp(ole)to canc(ellariu)s et officialis
pro(de)i? et de commissione supradictorum vic(ari)j et Mass(ario)rum feci proposuj et legi
infrascriptam propositam omissis alijs propositis videlicet.

2do. Attento quod vic(ariu)s et Massarij multum molestentur a varijs hominibus et
personis eiusdem castrj pro laboritijs dicte communitatis ponendis in car(ta)
aso? potentium? b. lanij? continetur in capitulo dicti statutj de auctoritate
vic(ari)j et Mass(ario)rum communis Arronj sub ca. q. si videtur predicti arenghe ord(in)are
et reformare quod qui vult laboritia communitatis in commune et
generali Arengha et non vic(ariu)s et Massarius petat.

Providus vir ser Phebus q. Marobrij? de dicto c(astr)o unus ex hominibus in
dicta arengha existens surgens et ad solitum consultandi locum accedens
divino prius implorato subsidio dixit super 2da proposita quod si videtur
quod ille qui in futurum voluerit laboritia communitatis debeat petere
communitatj et in generali Arengha et ex? predicte? arenghe deliberationi?
bit? id totum vic(ariu)s et mass(ari)j debeant super id exequi et exequutioni mandare
et annullet et puniti? de statuto contrario? capitulo statutj in quo continetur
quod vic(ariu)s et mass(ari)j habeant auctoritatem ponendi laboritia communitati
prima petentj.

Providus vir thomas Pau(lucci?) alter ex hominibus in dicta Arengha ex-
stans surgens et ad solitum consulendi locum accedens et divino prius im-
ploratum nomine dixit et confirmavit idem alterius.

Eiusdem consultationem misso? partito ad bussulas et pallottas fuit
obtentum et reformatum per palluttas viginta supra? non obstantibus
octo in contrarium.

In quorum omnium et singulorum fidem robur et testimonium ego eius? Eusebius
bortholi? de sp(ole)to ad presens canc(ellariu)s et officialis castrj supradicti signum nominis
meum de more apposuj consuetum rogatus et requisitus.

Signum mei ... officialis? nec? et canc(ellari)j supradicti

Priores Populi Civitatis Spoleti

Antescriptas reformationes tamquam publicam utilitatem dicti castri concernentes auctoritate qua fungimur in premissis confirmamus et approbamus in quorum fidem etc. Datum ex nostro solito Residentie palatio die XV octobris M.D.LX

Priores Cydoncani [illegible]

In Dei nomine Amen. Anno Domini nostri Iesu Christi Millesimo quingentesimo sexagesimo secundo Indictione quinta tempore Pont. Sanctissimi in Christo patris et Domini nostri D. Pij divina providentia pape quarti die vero decima septima mensis Augusti dicti Anni.

Publica et generali Arengha comunis et hominum Castri Arronis in validae et sufficienti numero in palatio dicti Castri congregata et coadunata pro hac die et hora per Massarium dicti Castri de commissione Angeli Petri q. Baitti Vicarij et Massariorum dicti Castri per loca solita et consueta eiusdem Castri bannita et preconizata prout mihi cancellario et officiali infrascripto retulit etc. In qua quidem Arengha Ego Ioannes Simus de Spoleto Cancellarius et officialis castri predicti de commissione supradictorum vicarij et Massariorum feci proponi et legi infrascriptam propositam omissis Alijs propositis etc.

Primo si placet presenti Arenghe pro evidenti utilitate dicti Castri statuere et firmare quod nemo tam terrigena quam forensis et aliqua alia persona [illegible] extrahere extra territorium Castri Arronis aliquod genus grassie [illegible] agta ad comburendum [illegible] letamen [illegible] palos et [illegible]

queuis pertinentia ad abbundantiam et utile publicum dicti castri attenta temporis
caristate et sterilitate. ~ et reformatio confirmetur per superiores
Dat. etc. ~

Prudens et excellens doctor ll. D. Iulius Aspiratus ex dicto Consilio unus ex
hominibus in dicta Arenga existens surgens et ad solitum consulendi locum
accedens divino prius invocato suffragio dixit et consuluit super ea
de evidenti utilitate, quod attenta penuria ciborum necessariorum ad victum hu-
manum et cuiuscumque generis grassie in territorio Castri Arronis et attenta et modica
fertilitate eius territorii maxime moderni temporis quia terre multo
minus reddunt quam solerent ex quo terre sunt deteriorate et silue
extirpate. quod pro publica et evidenti utilitate et pro bono publico dicti
Castri Arrone presentis Arenge fiat reformatio statutum et ordinamentum
perpetuis futuris temporibus valiturum et inviolabiliter observari et in volumine
Statutorum dicti Castri redigendum postquam per magnificum dominum locumtenentem et DD. Priores
Magnifice Civitatis Spoleti fuerit confirmatum in forma solita. Quod non possit
nec debeat per aliquam personam cuiuscumque status gradus conditionis sexus
et etatis existat tam terrigenam quam forense et habitantes Castri Arronis extra
vel extra territorium Castri Arronis seu tentari de extrahendo aliquod genus
grassie lato sumpto vocabulo nec et pinguedinem terre stimum seu letamen
ligna apta ad comburendum ligamina alia lapides ex lapidicinis per edi-
ficiis plantas spagines et alia queuis ad grassiam et abbundantiam
Castri predicti pertinentia sub penis infrascriptis applicandis pro uno quarto Accusa-
tori seu inventori alio quarto civitati Castri Arronis alio potestati qui pro tempo-
re fuerint, et alio quarto officiali dicti castri videlicet de rebus infrascriptis videlicet vino
oleo tritico canepa, et aliis bladis et leguminibus. Et quod nullus de dicto
castro possit aliquas de dictis rebus prohibitis ac supra vendere forensibus
verisimiliter illas extrahere volentibus sub infrascriptis penis declarandis quod
teneantur ad penam. Et quod si quis repertus fuerit in itinere in actu
extrahendi seu quod verisimiliter extrahere vellet incidat in dictam penam
videlicet pro qualibet salma lignorum florenorum unius pro qualibet salma lapidum
floreni unius et pro qualibet salma letaminis seu stimi floreni unius
et pro qualibet planta et spagine iulii unius et qui pro vice possit

et exceptis

emptor – venditor

procedi contra delinquentes p accusa(tionem) s inquisitione(m) incendio(rum) et q stetur iur(amen)to accusatoris cu(m) uno teste fidedigno, et possit eti(am) p(ro)cedi oi alio m(od)o m(elius) q(uo) po(tes)t

S(er) Stefanus Cherubini alter ex dic(tis) Arengh(ato)ribus existens surgens ad rostra consulendo accedens divino implorato auxilio sup(er) p(ro)posita confirmatione consulendo redd(itu)m p d(omi)num Fulviu(m) cu(m) hac additione q denuo accedat ad Consiliu(m) alior(um) doctor(um) ad effectu(m) ut reformatio fiat iuridice, et Confirmet

Io(annes) Ber(nardu)s simonis de dic(tis) alter ex dictis Arengh(ato)ribus existens surgens invocato divino auxilio sup(er) p(ro)posita Confirmatione consulendo redditum p d(omi)num fulvium cu(m) confirmatione pr(ed)icti

Q(uo)d Consiliu(m) misso solemni partito ad bussulas et pallucteas fuit obtentu(m) et reformatu(m) p pallucteas triginta sex no(n) obstantibus quinque in contrariu(m)

In quor(um) om(n)ium et singulor(um) comissor(um) fidem testimoniu(m) et robur ego Silen Ioannes Pinus de Sp(oleto) pub(licus) ap(osto)l(ic)a auctoritate not(arius) et ad p(rese)ns Canc(ellari)us et officialis C(omunitatis) p(re)dicte, ea scripsi sub scripsi, et signavi signo meo solito et consueto d(e)n(o)m(inatio)ne tabellio n(atu)s rogat(us) et requisitus etc. et quia in scribendo errore reliqui quatuor illas dictiones v(idelicet) et exceptis, emptor et Venditor ideo remisi in margine errore calami ceteru(m) no(n) vitio

Die 5 8bris 1562

sequens Reformatio in sequenti folio scripta et a supradictis [illegible] [illegible] mata fuit publicata et promulgata sub dicta die [illegible] [illegible] folio [illegible] co[illegible] Jo: benedictus bar[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicti [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pat mihi Jo: officiali dicti [illegible] [illegible] et [illegible] et me

Idem ego [illegible] off [illegible]

48

In Xri noie Am. Anno ab eius salutifera natate Millmo quingmo sexagmo secudo Indictione quinta die vero sexta septembris sede te sto quarto pontifice maximo —

Congregata et Coradunata publica et generali Arengha et consilio cois et hoium C. Arronis districtus Magce Civitatis Spoleti in palatio dicti Castri in valido et sufficienti numero, de Com.ne Agneli C. Vicarij et massarioz Collegaz pro hac die et hora bannita et preconizzata p loca solita et consueta eiusd C. p Capuanu decallenij pub.m bajulu et Jurati nuntiu d.i Cois put mihi Canc.rio et officiali in dicto retulit —

In qua quidem Arengha ego Joannes Simus Canc.s et officialis dci C. de com missione Vicarij et massarioz feci et proposui infrascriptam propositionem = omissis alijs propositis v3

Imprimis q cuilibet liceat consulere sup evidenti utilitate dicti Castri —

Sup qrotib —

Prudens et eccelles U.I. doctor dnus fulvius Respiratus de Arrono unus ex hoib in dicta Arengha existentib surgens et ad solitu consulendi locum accedens divino nuie invocato dixit et consuluit v3

Sup p.a proposita sup evidenti utilitate attento q a quodam abhinc annis Cita ppr inundationes et continuas pluies terre et maxime ter.rii Castri Arronis detegate et relavate et effecte steriliores reguntur, et q pro effodiendis lapidib no modicu dannu resultet quia torrentes et fovee replentur in dies, attento et q silue p maiori parte sunt extirpate, Idcirco pro bono publico dicti castri et abundantiori et maiori comoditate ... et habitantiu in dicto ter.rio q auctoritate p.ntis Arenghe fiat reformatio ac statutu ppetuo duraturu et inviolabiliter observan Quod nulla psona cuiuscu gradus, status conditionis sexus et etatis exstat tam terrigena q forensis seu q habitet in castro seu ter.rio Arronis sine expressa licentia Arenghe eiusd C. in scriptis concedenda Audeat seu presumat p se et aliu seu alios extrahere seu extrahi facere aut temptare de extrahendo aliquam quantitate fimi seu letaminis ad stercorandu seu impinguandum terras aptu, et lignamina, et q solu inserviunt ad comburend, plantas arborz quorucunq, propagines lapides ex ... effodiend ... et ut sup extra ... reperiuntur sub pena pro qualt salma lignaminis lapidum fimi seu letaminis unius floreni

48v

uero planta et propagine unius Iulij Applican accusatori seu Inventori, Civitati, et
et officiali dicti Castri ejus portionib. quib. penis et subiaceat ille qui aliquas de
dictis rebus venderet, concederet, daret seu donaret forensib. verisimiliter illas e
here volentib. declaran. q emptor et venditor ad dictas penas teneat. ut sup. applican
Et q con. delinquentes hmoi et in quolibet casum pdictorum p curiam dicti Castri possit
Accusationem, Inquisitionem et Inventionem pcedi et q stet iuramento accusatoris seu Inventoris
cum uno teste fidedigno, et q psens reformatio et statutum vim et effectum habeat quam
primum p ill. D. Lentem et Mag.cos Dños Priores Civit. Spoleti fuerit Confirmatum ut mor.
Io. Berardinus Simonis de Arrono alter in dicta Arengha existens surgens facta
catione ... Confirmavit in oib. et p oia Consulta prudenter reddita ...
fuliviu respiratu
Misso solemni partito sup dicta Consultatione ad bussulas et palluctas fuit obte
in p pall. quinquaginta et unum nulla in contrarium
In quorum oium et singulorum fidem testimonium et robur ego Idem Ioannes ... de ...
ad psens Concellarius et officialis p.tus signum nomenq. meum apposui solitum
et consuetum, Rogatus et requisitus —

Priores Populi
Civitatis Spoleti

Preinsertam reformationem Coram nobis exhibitam et pntatam de Consilio D. Emilij Leti Advocati
Communis quatenus nõ Comprehendat vel procedat respectu Civium Spoleti auctoritate qua fungimur in
premissis Confirmamus et observari mandamus Contrarijs nõ obstan. quibuscumque. In quorum fidem
Dat. Spoleti ex nro Populari Palatio. Die 3.a Mensis Octobris M. D. Lxij

B. Leoncillus Canc.

Sebastianus Rutilonius I. V. Doc.
In Gub.o Spoletano
Preinsertam reformationem dummodo nõ concernat preiud.m Cam.e et Cune
generalis ... Spoleti et Statuta Civitatis Spoleti approbam. confirmam.
et fieri et observari mandamus nõ obstan. ... In quorum fidem
Dat. ... die 8.a 8bris ...

Ant. Canc.

Priores Popul[i]
Civitatis Spoleti

Statuimus et ordinamus ex Decreto Numero super Gubernio Castroz [illegible] sub Diebus xvij Decembris 1562 et x^a Februarij 1563 legitime Congreg[ati] [illegible] Vicarij et Massarij Castri Arroni pro tempore in renovatione Bussuli Vicario[rum] [illegible] rioz et Cancellarioz dci Castri debeant servare formã Statutoz et publice Camerarijs ex[illegible] bantur in quolz semestre quod Bussulum fiat in palatio cois dci Castri cum assistentia [illegible] pro tempore sub pena Decem scutor ultra penã Statutariã pro quolz Vicario seu Massario Contrafaciente applican prout infra. Itz qd deum Bussulum teneatur et Conservetur In sacrestia Ecclie dci Castri In Cassa cum duabus Clauibus Clausa tenen per Vicarium et Camerarium loci et nemo Valeat mutuari Clauem socio sub pena Viginti quinqz scutoz applica prout infra. Itz q. in extractione officioz Interueniant Cancellarius Vicarius, Massarij pro tempore et decem homines eiusdem Castri sub pena decem scutoz pro quolibet Contrafaciente [illegible] ad Vicarium et massarios applican pro medietate Mag^ce Coitati Spoleti et pro alia medietate [illegible] Castri et potestatibus pro tempore existen. In quoz fidem etc Datz Spoleti ex nro Publico Palatio Die xxvi Martij M. D. lxiij.

B. Leoncillus Canc.

In Dei Noie amen : Anno Dni nri iesu xpi ab eius salutifera Natiuitate Millmo quingent.o Sexagesimo
octavo indictione undecima sedente pio quinto pontifice maximo die uero uigesimaquinta mensis
ianry dicti anni :

Congregata et Cohadunata publica et generali arenga Vniuersitatis et hoinum Castri Arroni di-
strictus spoleti in sala magna palatij dicti Castri siti in ditto Castro iuxta sua notissima latera
in ualido et sufficienti numero heri pro hac die bandita et preconizata per fabianum publicum
baiulum et iuratum nuncium dicti cois de gne et mandato gentilangeli pasquini Vicarij : mil. mi
berardini : Iohis iomdominici Iomattei fracassi : et romuli mancini massariorum cois dicti castri
ac mei andree Transarici ad presens Canc. et officialis dicti Castri : In qua quidem arenga
ego Canc.s et officialis antedictus de gne et Mandato prefatorum Vicarij et Massariorum Legi
et feci infram propositam omissis no ullis aliis :

Cum maxima et intolerabilia damna fiant per bestias minutas pecudinas et caprinas per Totum
territorium Castri arroni sine aliquo respectu damnum dando cum dictis bestiis ad granum qua
etia ad arbores fructiferas deguastando dictum granum et corrodendo dictas arbores in
maximum preiudicium et damnum cois et particularium personarum de arrono :
Si uidetur pnti arenge deliberare et decretare quod dictis bestiis fieri debeant confinia per
petuis futuris temporibus duratura : que minime Transgredi possint per dictas bestias :
nec non placeat pnti arenge similiter deliberare et decretare in perpetuum : quod dictas
bestias minutas pecudinas et caprinas nemo de ditto castro in eius terrio : tenere audeat
et possit nisi ad certum et prefixum numerum dictarum bestiarum : super quibus &.

Lelius mauri dnica de arrono unus in ditto Consilio existens uir morigeratus et prudens
surgens ad recte et salubriter consulendi accedens ad solitum consulendi locum
diuina prius facta inuocatione super dicta proposita dixit et consuluit : quod Vicarius
et massarij dicti Castri eligant et faciant quatuor homines qui una cum ipsis
omnimodam habeant authoritatem et facultatem quam habet tota pns arenga
regulandi et faciendi dictis bestiis minutis confinia In teritorio Castri arroni
perpetuo duratura : et regulandi terminandi et prefigendi numerum dictis bestiis mi-
nutes : quem numerum hoies de ditto Castro transgredere et ultra dictum numerum
tenere dictas bestias in territorio dicti castri non ualeant in perpetuum sub penis impo-
nendis et declarandis per Vicarium et massarios et dictos quatuor homines : et
illud quod regulatum terminatum et declaratum fuerit per ipsos pleno iure ualeat
in perpetuum : et Confirmetur per Mag.cos dnos priores spolet.

Maricomus Thosi de arrono alter in dicto Consilio existens surgens et ad solitum
consulendi locum accedens celesti numine inuocato super dicta proposita consulendo
dixit et confirmauit consultum supra redditum per Lelium consultorem pdictum
in oibus et per omnia :

Cesar bein.s alter in dicto Consilio Existens surgens et ad solitum rengandi locum
accedens diuino implorato subsidio super dicta proposita consulendo dixit
et confirmauit consultum supra redditum per Lelium consultorem predictum in
oibus et per omnia :

Misso igitur solemni partito ad bussulas et palluctas super consulto reddito per ...
magri dnici super dicta proposita una cum confirmationibus mariconi et cesaris
unde datis et recollectis fabis per fabianu publicum baiulum dicti castri ...
obtentu et reformatu fuit per fabas quatraginta sex in bussula alba repertis
sententia dicti consultoris approbantibus : nõ obstantibus fabis tribus in bussula rubea
repertis in contrarium restitutis:

Dicta die

Prelibati dni vicarius et massarij in unu congregati et cohadunati in sala magna
palatij dicti castri vacantes et incumbentes circa expeditionem et ... ipsis data
a generali arenga eos predicti eligendi et faciendi quatuor homines causa exe-
quendi deliberationem supradicte arenge: Unde visa aucte: et facultate eis con-
cessa et attributa elegerunt et nominaverunt infros homines:

Hieronimum francisci
... magri dnici } de arrono
Lucangelum blasij
Jo: antonium antonij

Die vigesima octava men ... 1508

... des in unum congregati et cohadunati in sala magna palatij ...
... super declaratione confinium bestiarum ...
vacantes et incumbentes super declaratione confinium ...
ac super numero declarando tenendi dictas bestias pecudinas et ...
visa aucte et facultate eis concessa et attributa a generali arenga dicti castri
una cum vicario et massariis habito inter ipsos maturo colloquio et deliberatione
declaraverunt prout infra: videlicet

In prima diceme et dechiarame li confini de ... incomenzar allo praticello ... he-
redi de cherubino seguitando per lo fossato dello megolo sino al campo de ciocci
... de questi de mattio ... gentile
seguitando per lo fossato in su sino alla ceresola de questi de mattio ... gentile
+ Seguitando per lo fossato in su sino alla ceresola ... pionano de arrone seguitando
seguitando in su sino a pede de quello de dõ mariotto ... tirando per dritto
dritto in fora sino in capo de quello de tullio de fracasso, tirando per dritto
sino in capo de quello de lucangelo de biascio seguitando tra lucangelo predetto
et leonangelo spica daspoleti, seguitando dritto in gio sino alla viola ...
de quello de minicangelo, seguitando per detta viola sino alla valle ...
seguitando per detta valle sino alla ceresola de questi de mattio, tirando per
la viola fora sino alla forcelletta della fonte dello poggio, seguitando per quello
de fracasso fora sino alla forcelletta in capo de quello de ...

Per la sermma del colle in gio sino allo fossato della vallicula; tirando
per lo fossato in gio sino alla viola de sopr' alla ara de iulio de io: antico
seguitando per detta viola sino allo colle de cerrito, tirando per lo colle gio
sino alla cergua in capo de quello de ferritto de domenico, tirando dritto in
gio per la valle sino alla macea che sta tra gentilangelo et li heredi de Mesul-
lio, tirando dritto in gio per lo basso sino alla fonte della ampolla, Ti-
rando per lo fossato della agua sancta sino al predetto praticello :-

Ancora dicemo et dechiaramo per la aut.^ta^ dataci come de sopra : li cõfini
della costa de colle lungo : comenzando nel fossato della vallicula segtando
per lo colle in su tra antonio de chiechie et ser Febo, seguitando per detto colle
tra argento et angelo petro sino al colle delli puzachi, tirando per lo colle sino
alla ara delli puzacchi, tirando per detto colle sino quanto tiene lo lavoriccio
fo gia de io: maria de ioannuccio, revoltando in gio verso lo fossato de valle cuppa
seguitando per detto fossato sino alla fonte delli lupacchini, seguitando per detto
fossato sino allo passo de conversitto revoltando per la via fora sino alla cergua
de ser phebo, revoltando dritto in su per la vallicella che fu de alexandro sino in
capo de detta vallicella; revoltando a dritto sino allo limite de antonio de chiechie
tirando dritto fora per quello de fabiano sino allo schioppitto: seguitando a
dritto fora sino a piede della ara de iulio de io: antico, seguitando per lo
fossato su sino a piede del predetto colle principiato dove fu detto cõfine,
Item addicendose le bestie minute alla ara de iulio de io: antico possano
passare per detto fossato per andar nel pian de campagna senza pena:

Ancora dicemo et dechiaramo per la aut.^ta^ dataci come de sopra li cõfini
del Traghione, comenzando alla ara de mastro marcello seguitando per
lo fossato in su sino alla via da petomo de Spoleti confine de orrone,
et de petano, revoltando per detta via sino alla forcella de carpio, seguitando
per la via fora sino alla pedacchia de sancto martino, seguitando per
lo colle sino alla forcella piglando sino a meza forcella venendo in gio
per quello de cioccio in gio sino alla campetta de gentilangelo, seguitando
per lo fossatello in gio sino alla agua, revoltando per la strata publica
sino a casa delli heredi de Io: maria, seguitando sino alla ara predicta

Ancora dicemo et dechiaramo per la aut.^ta^ dataci come di sopra li confini
de sannichi, comenzando alla lena della grotte, seguitando per la
via che va alla forca de sancto angelo, seguitando per la via in su
sino alla fonte de sancto Lorenzo tirando per pede delle mura de sancto
Lorenzo, tirando et seguitando per [illegible] sino in capo delle ragnatore
del Casale della croce, seguitando per dritto fora sino in capo del fossato
che va in gio verso casa de [illegible], seguitando per detto fossato sino

sino alla via che va verso sanmicchi tirando per detta via verso sanmichi sino
a quello de rosato descendendo dritto ingio sino alla acqua che viene verso arrone
seguitando per detta acqua sino alla lena della grotte principio de detti cõfini

Ancora dicemo et dechiaramo per la aut.ta datici come de sopra li Confini de fabriano
comenzando alla pischiera seguitando come tira la acqua sino alle gorgora de +
questi de cherubino et evangelista: seguitando per pede dello licinetto sino a s.ta
maria dello schioppitto, seguitando per detta via sino a San franc.o de arrone
seguitando in su per li Confini tra arrone et castel delago sino alla cima
dello moricone, seguitando per la serima del colle sino alla via della fonte
de fabriano, tirando per detta via sino a Casa de ciocio, seguitando per dritto
in fora sino allo strasomello del malanotte, seguitando in gio per detto strasomello
sino alla via publica, seguitando per detta via sino in pede dello malanotte
sino alla peschiera principio de detti Confini:

Ancora dicemo et dechiaramo per la aut.ta datici come de sopra li Confini de bassano
comenzando tra quello della chiesa et quello de martino de s.to seguitando dritto in su
sino alla via publica seguitando per detta via sino alla formelletta tra quello de
io: paulo et de ser ioseppe descendendo sino allo fossato, seguitando per detto
fossato in gio per sino allo tiscino de bassano, seguitando per detto tiscino sino
alla intrata predetta:

Ancora dicemo et dechiaramo per la aut.ta datici come de sopra li Confini delli
castiglioni comenzando alla casa de lelio de mastro domenico tirando per lo fossato
sino in Capo de quello de lelio, revoltando per Capo de quello de lelio per la via
sino alli piantoni de s.to de thomaso, seguitando in su sino in Capo de
quello de fulgenzio che fo de io: ant.o tirando a dritto in fora verso la fornochia
de fulgentio, seguitando per la via sino alla [illegible] delli hebeci revol-
tando per le ragnatore over serima del colle delle fosse sino a casa de
salvatore de foligniano da polino, seguitando in gio come va la penna
grande che sta tra antonio de chiecchie et lo Comuno sino alla
Casa delle tiscino de bassano, seguitando per detto tiscino sino alla
casa de lelio: Nelli quali confini et lochi reservati per le bestie vaccine
da pascerese communmente et perpetuamente nõ possano intrare bestie
minute cioe Capre et pecora sotto pena de bolognini sei per Ciascheduna
bestia minuta et per Ciascheduna volta et trovandose bestie minute
forestiere caschi in pena de bolognini dodici

314

Item dicemo et ordinamo et dechiaramo per la aut.^ta et voi datoci come de sopra
che sia licito ad ogni persona con un testimonio accusar de di dette bestie
minute: et lo accusatore habia la terza parte: et de notte tempo se presti in-
ambia fede allo accusatore con il suo iuramento:

Item dicemo ordinamo et dechiaramo come de sopra che a querela de doe persone
il vicario et massari de arrone siano tenuti et obligati a fare generale
inquisitione contra detto bestiame minuto che detti confini transgredissero:
et nó facendola caschino in pena de uno scuto per ciaschedimo di essi:

Item dicemo ordinamo regulamo et dechiaramo come de sopra che sia licito
ad ogni persona foculare de arrone de tenere et havere bestie minute
capre overo pecore sino al numero de cento Con lo allivime de vinti cinq.
de più cioè dal nasaimento de detto allivime Le possano tenere sino ad Sancto
angelo de Sbre: lo qual numero se debia numerare a S.^to angelo predetto
et trovandose de più de cento bestie minute per foculare caschi in pena
de un fiorino per ciascheduna bestia minuta de più che se trovasse:

Item dicemo ordinamo et dechiaramo come de sopra: che il Vicario et massari
et officiale che serranno per li tempi debiano et habiano pigliar cura de
numerare et contare a quelli che haveranno et teneranno dette bestie minute
al di de S.^to angelo predetto: et ancora a S.^to angelo de ienaro et de più ad lor
beneplacito: et non exequendo detto effecto caschino in pena de uno scuto
per ciascheduno di essi, et ciascheduna volta che mancassero in detti
tempi

Item dicemo et ordinamo come de sopra che ogni focular de arrone possa
tenere uno agnello et non pagi pena per confini:

Item dicemo et ordinamo come de sopra: che accadendo alcuna differenza
sopra detti Confini tra lo accusante et lo accusato sia in arbitrio del
Vicario et Massari

In quorum omnium et singulorum fidem et veritatis testimonium ego andreas
massarius de spo.^to publicus utraq. aut.^te notarius ac iudex ordinarius et
nunc nos. Canc. et officiales Castri arroni de premissis oibus et singlis
rogatus et requisitus signum cum meo noie apposui Consuetum:

Signum mei and[reae] [illegible] canc. predicti

Priores Populi
Civitatis S. Spoleti.

Preinsertam reformationem coram nobis exhibitam una cum capitulis in ea contentis citra curiam et Cōis Spoleti prejuditium in omnibus preterquam quo ad designationem et restrictionem confinium per suprascriptos in Arengha electos factas et dumodo denuo quo ad moderationem et ampliationem ac restrictionem respective confinium predictorum accedat consensus et approbatio Arenghe castri Arronis predicti auctoritate qua fungimur confirmamus approbamus et servari mandamus contrariis non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem etc. Dat. Spoleti ex nostro Populari Palatio die penultima Martij 1568

H. Leoncillus Canc.

Die 25 aprilis 1568

Congregati et cohadunati in palatio Cōis Gentilangelus pasquini vicarius: Ms Stefanus Berardini: romulus mancini: Jo. matteus fracassi et Johes io: dominici massarij dicti castri: Lelius magri dominici: hieronimus francisci: lucantonius blasij et Jo: antonius antonij: ac etiam iohes roberti: et Cursus ernani homines electi supra moderationem et ampliationem confinium dare pascendibus et capris qui quidem Vic.s et massarij ac homines electi ut supra congregati: Visa et audita littera Mag.corum dnorum prio.rum Spoleti: visa authoritate eis concessa et attributa a generali arenga Cōis arroni unanimiter et concorditer moderaverunt et ampliaverunt dicta confinia prout infra Incohando confinia ampulle alla fonte de ...

dritto per la strada sino alli Colle delle Gargora come va la strada
tirando per detta strada sino allo fossato in prde de guelio d'ant.o
de v. sepia seguitando deinde prout iacet in Capitulis dictorum Confinium
in reformantia libro statutorum contenta iuxta versiculum cruce signatum
Item incohando Confinia Caste Collis Lungi in versiculo cruce signato [illegible]
fonte delli lupachini seguitando per lo fossato gio sino alla fonte de
dannis : revoltando dritto fora sino alle Lemete d'adiutorio: tirando
dritto sino allo Lemete de ant.o de chichi : seguendo deinde prout
iacet in Capitulis dictorum Confinium in reformantia libro statutorum
contenta :
Item Confinia Traglioni prefati Vicarius et massarii ac homines electi ut
supra congregati unanimiter et concorditer confirmaverunt confinia
Traglioni. Nec non et similiter confirmaverunt confinia Sonticchi
inim declarata facta prout in reformantia iacent
Item incohando confinia fabriani dalle gargora alle spiazetta d'fabriano
[illegible] seguitando
tirando per lo colle su sino in capo delli schioppi [illegible]
per lo colle gio sino a s.ta maria dello schioppino : deinde seguendo
prout iacet in Capitulis dictorum Confinium in versiculo signato [illegible]
lineato :
Item Confinia bassani prefati Vicarius et massarii ac homines
electi ut supra congregati unanimiter et concorditer confirmaverunt
nec non et similiter confirmaverunt confinia Castiglioni et
alia deinde sequentia descripta usque in finem reformantie predicte
confirmate per Mag.cos D.nos priores Civitatis Spoleti omni meliori
modo etc.
In quorum omnium et singulorum fidem et veritatis testimonium ego andrea
[illegible] Spoleto : publicus utraque auctoritate notarius et iudex
ordinarius et nunc Not.us Comunis et officialis [illegible] de pre-
missis omnibus et singulis rogatus et [illegible] signum meum
nomine apposui consuetum :

Signũ mei [illegible] [illegible]

In dei noie Amen. Anno dni millmo qnqmo sexagmo nono inditione duodecima sedente papa Pio quinto pontifice max.o die vero octava mensis maij dei anni.

Congregat. et in unu choadunat. pub.ca et generali aringa et consilio cois et hominum castri Arroni districtus mag.ce civitatis Sp. in palatio dei castri in valido et sufficienti no. de ... iubentis .... honorant. vicarij et eius Massarior. eiusd. castri pro hac die et hora, ... locis solitis et consuetis eiusd. castri p. Fabianu ... pub. ... et ... cois ... Canc.o et officialis ... in quarum aringa ... Andreas ... Canc. et officialis de commission. vicarij et Massarior. fuit ... omissis alijs ... v.

... si videt. pnti arengh. ordinare q. des ... no possint in terr.o Arroni ... aliq. laboritiu nec in eo lignare ... nec ... animalia ... utilitat. dei Cois ... et reformar. etc.

... no locare labo... forensib.

Providus vir Johannes Ant.i de dio Castro unus ex hominib. in dea aringa ... ad solitu consultori locu accedens divino prius invocato numine dixit consuluit et arringavit sup. ... sita q. si videt. in futuru nullus terrigena possit nec valeat sub aliquo quesito colore ... celer aliq. laboritiu ... in terr.o castri pdi Arroni ... dio ... et si aliqs con fecerit ... incidat in poena unius flor.i ... et ... et vicar. et Massarij ... canc. eiusd. ... dei comunis et p Mag.cos dnos priores Civitatis Sp. confirmari et hoc habeat locu ... ctorem que ... applicand. dea poena ... ali p tempor. existent. absq. ulla gra et diminution. ac om alio meliori modo etc.

Providus vir Mischeximus ... de dio Castro alter ex hominib. in dea aringa ... et ad solitu consultori locu accedens divino prius implorato ... confirmavit dictu et sup. ... Johann. consultorem pdictu in omnibus et p omnia.

Quod consultu misso sollem partito ad bussulas et palluctas de commission. pnti vicarij et Massarior. fuit victu et obtentu et reformatu p palluctas quadraginta quatuor, non obstant. ... in contrariu etc.

In quor. omnium et singulor. fidem robur et testimoniu Ego Ser Andreas ... dominica ... ad pns Canc.us et officialis Castri pdicti signu nominq. meu de more apposui ... rogat. et requisit. etc.

Signu mei Andree ... notarij et cancellarij ...

53v

Priores Populi

Civitatis Spoleti.

Praeinsertam reformationem de more coram nobis exhibita dummodo contra ecclesiasticam libertatem et iura Cois Spoleti nō tendant et q. sub nomine forensium nō intelligantur persone Comitatus et districtus Civitatis Spoleti, auctē qua fungimur in premissis Confirmamus et Approbamus ac observari mand. In quorum fidem z̄. Dat. Spoleti ex nro Populari Palatio Die 25 Junij 1569.

B. Leoncillus Canc.

In Dei Noīe Amen. Anno Dni nri Jhu Xpi ab eius salutifera nativitate Millmo quingmo sexagmo nono: indictione duodecima sedente Pio quinto pontifice Maxo Die vero vigesima tertia mensis 8bris dicti Anni:

Congregata et cohadunata publca et generali arengha universitatis et hoīum castri Arroni districtus Spti in sala magna palatij dicti castri. siti in dicto castro iuxta notissima latera in valido et sufficienti nō heri, q hac die bannita et promulgata p Fabianum publm bayum et iuratum nuntium dicti castri et cois de mandato et mandato Johannis q. Ruberti vicarij Lelij magistri Dominici Fabiani Cam... Rosati q. Muricom et Muricom q. Tassi massariorum cois dicti c. ac... Andree Gotani ad pns Cancellarij et officialis dicti castri in quaque Arengha ego Cancs et off. antefactus dictus d. commission. et mandato supradictorum vicarij et Massariorum et seu incltū propositū omissis nō nullis alijs.

Cum maxima et intollerabilia dāna fiant p bestias Caprinas p totum territorium castri Arroni sine aliquo respectu dant damnum cum dictis bestijs ad granum quam et ad arbores fructiferas. Acquistando dictum granum et corrodendo dictos arbores in maximum preiudicium et dannum cois et particularium psonarum de Arrono:

Si videtur pti arenghe deliberar et declarar q nemo audeat aut presumat sub aliquo quesito colore tenere bestias Caprinas in dicto Castro seu eius terrio et aplicar confirma... facta p bestijs pecudinis: z̄

54

[illegible] Ant[illegible] moriconi de arrona [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] surgens [illegible] recte et salubriter consulendi [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] e seguir modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] capitoli [illegible] conimento de arrona [illegible] debbiano e [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] del dicto terr.° e tutto el [illegible] de [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
contrauerran ad questo: et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in dicto tempo [illegible]
terr.° debbiano incorrer in pena de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] in dicto terr.° [illegible] dicto tempo [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] e li tempi non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] del [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mecter [illegible] [illegible] in comono [illegible] [illegible] [illegible]
tempo [illegible] in pena de scudi cinquanta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] del dicto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] debbiano [illegible] quattro homini [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] dicto comono [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] del [illegible] homini [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicto [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in dicto terr.° [illegible] debbiano tempo de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] ad uno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] debbia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] simon simonis de arrona alter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
confirmauit consultum supra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]

Orsellus [illegible] de arrona alter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diuino [illegible] subsidio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et confirmauit consultum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] simonis simoni et orselli [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

54v

Die 26 mensis 8bris 1569

Prelibati dom. vicari. et Massarij in unum congregati et choadunati in camera cubiculari palazio dni castri cum[...] et incubentes circa expeditionem et commissionem ipsis data per generali arengha com[...] per dni eligen et faciendi quatuor homines causa exequendi deliberationem super dicta arenghe una cum ipsis auctoritate et facultate eis concessa et atributa elegerunt et nominaverunt infrascriptos homines videlicet

Ser phebum bartholinum
Mimicangelum bartolomi
Hier.m q. Francisci et
Crucianum q. brunori

Die 28 mensis 8bris 1569

Qui omnes in unum congregati et choadunati in palazio dni castri [...] vacantes et ingubentes super moderationem et ampliationem confinium sestiere grandine vigore eisd. auct. et facultate eis concessa et atributa per generali arengha dni castri una cum iohanne q. ruberti vicario lelio magistri dominici Rosato q. muricom fabiano camillocci et Murricone q. tassi Massarijs dni c. habitis inter ipsos maturo collogo et deliberatione declaraverunt et ampliaverunt dicta confinia prout infra videlicet

Inchomin. Confinia ampulle alla fontanella de mosone della [...] et venendo in piano fora et insino ad capo della coll. de cirritu dove se dice lira de q[...] de agostino et descendendo ingio per mezo della vall. de marcho per insino al piede della valle delle vosie per insino alla ponte della colle cimitio cio è ad pied de q[...] de hypolito de vigliantino et tirando insu per lu fossatu per insino alla noce dove se dice la noce de q[...] de mazocchio et sigtando insu per insino alla via che vene dalla fonte della signora et vuoltando infora per insino alla [...] de martino et sigtando infora per la strada per capo della valle de mini canto sigtando fino alla strada che va ad bonnegasto da dicta strada segtando per la valle che fo de ser paulo segtando per dicta valle sino alla viola in capo della vall. predicta segtando per dritto infora per insino alla forcella in capo della fonte della gioppiu sigtando infora per insino alla forcella che sta in capo de q[...] de martino et sigtando per dritto per il coll. ingio per insino alla fossatu et vuoltando ingio per insino alla fontanella de mosone predicto etc.

Ancora dicemo declaramo et ampliamo per la auct. datace com. de sopra li confini de colle lungo comenzando alla rotte de sotto alla [...] tirando per il fossatu in su per insino alla fossatellu che vene per la costa de colle longo ingio et tirando insu

~~p dco fossatello p insino ad qllo di natarisa et seguitan in fora p la via quant uan p~~
qllo di matteria et di bastiano di rudito p insino allo pone della colle della frontiera et des
cenden ingio p la lavoriccio di baitto p la ualle ingio p insino al piede di qllo di baitto
et riuoltan in fora p insino alla ponta della lemite di bartoluccio et seguitan in fora
sino allo ponticello chiste sopra alla fonte di damese et sigitan insu p la fossatella p
insino al pede della ualle delli puzzechi riuoltando indereto insu alla mela da pago
sino alla colle seguitan p dco colle insu p insino alla ara delli puzzechi seguitan
ma della colle su et riscalando ingio fra li figli di baitto et lu figlio di argento
seguitan ingio tra ser pimbo et ant.o di ansebia sino alla fossatu della
seguitan p dco fossatu ingio p sino alla fossatu doue principia:

A ncora dicemo dechiaramo et ampliamo p la auctorità ad nui concessa com di sop. li
confini della traglion p incomenzan alla acqua della rosmarina et salen insu
qllo di ant.o di iohanni et seguitan insu canto qllo di carlucci p insino in pede
della caperta di gentilemente riuoltan in fora ad mano dritta da capo delli prataum
delli herdi di ms. salvio et uscir alla passu della scioppa sino allo pidicino della co
lle di guelme, tra tutti dui li fossati seguitan insu p la fossatu di cechalupa p insino
alla pidicino della lavoriccio di fogiuolo insulla moglie di caspio seguitan insu p la
fossatu delli madrini p insino alla strada dello comuno di arron et passando la
di sop. riuoltan p dca strada p insino di petano di arron et seguitan in fora p in
sino alla ualle di carmeliat et descenden p dca uall ingio fra li herdi di ant.
et rosatu di muricon et sigitan ingio p insino alla passo della ara delli herdi
di m.o morsello et calando ingio p insino alla strada publica quant sta sotto ad
casa delli herdi di jo. maria di rinuccio seguitan p dca strada sino ad qllo di
ant.o quanto tira inanti il passionato:

A ncora dicemo ampliamo et dechiaramo p lauctorità ad nui concessa com di sop. li confini di
gantidini comenzan allo passo dello asciamento quant ua ad casa di rosatu et sigitan fora p la
uia da capo della lemite di s.to di thomasso et sigitan uia p li prataum delli herdi di sinibaldo
ntino et sigitan fora tra ser pimbo et ossello et sigitan fora p la uia quant ua ad casa della
ingo di frascellito di sop. et caminan di continuo p dca uia s. ad casa di muricone
et sigitan uia p insino alla ara di ser ....mo di fran.co et dalla dca ara p insino ad casa de
credomia p la strada solita et in qsto loco quant da nui e stato designato sino alla
sia licitu ad ogni psona di arrone possere co dice bestie pecorine praticar ...

A ncora ampliamo et dechiaramo p la auctorità datace com di sop. li confini di ...
comenzan alla spinzetta di fabriano et tirando p la colle insu p insino in cima della
liumitto com segue presso uerso cam. fran.co et sigitando insu uerso
il confino di arrone p insino insullo muricon et questo uerso ... di ...
se intenda esser attribuito allo bestiam pecorino etc

A Dicemo ancora ordinamo et regulamo com de sop. li confini di ...
la ualle amberia, fabriano, bassano, et li castiglium ... psona
quesita colore possa insulli dicti confini come di sop. intrare et pascular ...

55v

peculine [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
tiennas [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] da [illegible] [illegible]
dre [illegible] possano [illegible] [illegible] [illegible] nominare [illegible]
[illegible] [illegible] alcuna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] possessioni [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alcuna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] possessioni [illegible] [illegible] licentia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] la quale licentia se [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alle [illegible] et officiali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gente ad libro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

IN quorum omnium et singulorum fidem et [illegible] testimonium ego Andreas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] publicus [illegible] apostolica notarius et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] omnibus et singulis rogatus [illegible]
[illegible] signum [illegible] meo [illegible] apposui consuetum.

Signum mei Andr[illegible] notarii et [illegible] [illegible]

Priores [illegible]
Civitatis [illegible]

[illegible] reformationem de [illegible] [illegible] nobis [illegible] [illegible] contra ecclesiasticam
libertatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confirmamus et
approbamus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] observari mandamus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] die 30 [illegible] 1561

B. Cornelius [illegible]

56

IN Dei Noie Am. Anno a nat. dni nri Iesu Christi Millmo quingentmo sexagesimo primo Indictione quarta tempore Sanctiss. mi in Christo patris et d. n. d. Pij diuina prouidentia pp quinti die uero uigesima sexta mensis nouembris [illegible]

Publica, generalis Arengha cois et hoium castri Arroni bannit requisitione premissa, in sufficienti numero in sala magna palatij dicti castri more solito congregata, et coadunata de comissione Vicarij et massariorum in qua ego cancellarius de ordine Vicarij et massariorum dictorum feci et preposui infras propositas vz.

Inprimis si uidet pnti Arenghe imponere aliquod datiu super bestijs cuiuscumque generis, exceptis bobus Aratorijs ad effectum de pecunijs inde prouenientibus soluend. Tallioni, seu subsidiu triennale appaltatori [illegible] quinquagintum pro quolibet foculare, et omissis ceteris prepositis ad sumit eam non facientibus, una cum [illegible] inde secutis. super quibus

Jo: Berardinus q. Augni unus ex hoibus in d. Arengha existens surgens, pulpitu ascendens, Deique opt. max. inuocato suffragio super d. prima preposita consulendo dixit q per Vicariu, et massarios erect numerus octo uel decem [illegible] qui habeant auctem, quam hēt tota pns Arengha imponendi illud onus et dati bestijs quibuscumque exceptis bobus Aratorijs, nec non taxandi, et deputandi numeru bestiarum minutarum retinend in terri. d. Arroni per hoies terrigenas et de pecunijs inde prouenientibus soluat ceteri quid pro unoquoque foculari hoium d. Arroni exactoribus subsidij [illegible] sive cetera debita cois d. castri et quicquid per dictos hoies impositu, taxatum, et deputatum fuerit [illegible] firmu et plenu obtineat roboris firmitate, quibuscumque alijs in contrariu non obstantibus. Que impositio [illegible] deputatio perduret [illegible] annis tota [illegible], donec legitime non fuerint per gentem Arenghe d. castri reuocata et ad maiorem roboris firmitate Confirmetur preded. ore amplis. D. Prioris [illegible] gubernatoris Spolet.

Jo: Simon, q. Simonis Alter in d. Arengha existens, surgens, et solitu consulendi locum accedens diuini numinis reuerenter premissa inuocatione super d. prima consulen. preposita, dixit q firmis remanentibus confinibus iam factis et confirmatione de non retinen ultra numeru certu bestiarum minutarum in uinidi obseruantia persistente confirmauit fore et confirmauit dictu et consulta reddita per Jo: berardinus Augni dictum tam super pnti preposita q super [illegible] omnibus [illegible]

Julius confortij unus ex hoibus in d. Arengha existens, surgens Arenghen. Ascendens, diuinoque inuocato presidio in omnibus et per omnia, et super omnibus prepositis confirmauit dictu Jo: berardini consultoris Addens [illegible] non uendant ulos, et uendita reuocent,

Maximianus Moriconus Vir quidem sagax et Accuratus in eadem existens Arengha, solitum Arengandi locu Ascendens celesti inuocato presidio super d. prima Consulendo preposita confirmauit dictum Jo: berardini consultoris.

Petrus Ant. moriconi [illegible] fuit de terris [illegible]

Placuit igitr ponere ad partitu supradictis Vicario, et massarijs consulta reddita per supradictum Jo: bertu super omnibus prepositis relatione sua perfecta [illegible] ad Bm Dnum gubernatore Spoleti transmissoru una cum confirmatione Julij [illegible] [illegible] et recollectis fabis per Fabianu [illegible] Vrbi obtentu fuit per fabas quinquaginta [illegible] albas consultoris dictu confirmantes approbantes, non obstantibus duabus in bussula [illegible] reprobantibus [illegible] decretu obtentu fuit [illegible]

Quibus peractis Arengha licentiata, Vicarius, et Massarij Remanentes, et in unu congregati [illegible] cois et maxime Circa electione hoium ad imponen onus, datium et collecta bestijs quibuscumque [illegible] pascentibus et comorantibus in terri. Arroni exceptis bobus Aratorijs, et ad taxan numeru [illegible] minutarum per hoies castri Arroni in eius terri. impune retinen, et alia iuxta decreta facta in [illegible] Arenghe. Unde habito ad inuice maturo consilio et deliberatione, Vnanimiter, nemine discrepante [illegible] elegerunt, noiauerunt, et deputauerunt infras hoies Cum ea pote et auctte [illegible] d. Arengha [illegible]

St. Febum Bartolini. — Gentilem [illegible]
Sr. Joseph Arronij — Jo: berardinum Simonis
Maximianu Sr Febus — Alexiu Arronij —
Jo: berardinum Augni — Julium confortij

[illegible] Arroni.

56v.

die 28. [illegible]bris 1572

Pompeius q. Iacobi, et Miccicangelus q. Bartolomei, Lucangelus q. [illegible], Io. Antonius q. Antonij et [illegible] q. [illegible] Vic. Massarij in unum congregati unà cum Antianis Scribis electis in camera palatij d. c. et tractan. circa istiu[s] [illegible] et onus datij imponen. bestijs, et de numero bestiarum minutarum retinen. Unde dicta materia inter eos discussa cum diu dissensissent, et [illegible] Vic. Massarij an[tedic]ti mandaverint, ut unusquisque super premissis quod in premissis sentit consulere, magis [illegible] utile [illegible] fore, ad eorum arbitrium mittere ad partitum, quod [illegible].

Accuratus vir Io. Berardinus q. Augustini unus ex Scribis an[tedic]tis surgens, et divina invocatione premissa super premissis consulendo dixit, quod cuique de Arrone liceat impune retinere numerum centum et quinquaginta bestiarum minutarum ultra dictum numerum retinentes incidant in penam reformationis de materia loquen., et solvant [illegible] quolibet [illegible] pec. [illegible] quatuor [illegible] pro quolibet porco ab uno sup[ra] vacca iuvenco bove [illegible] singulis annis et desuper [illegible] reformatio perpetuis futuris temporibus duratura ad sensum sapientis. Iulius [illegible] in eandem [illegible]

Maximianus q. S[e]r Felicis confirman. dictum an[tedic]ti, dixit quod augeatur numerus bestiarum minutarum usque ad centum quinquaginta

S[e]r Iosephus [illegible] dixit quod bobus aratorijs exceptis fiat [illegible], et appaltetur. Io. Berardinus q. Simonis idem sentiendo [illegible]

F. Aloisius Gentilangeli Pasquini surgens, et divini numinis invocatione premissa, dictis bobus aratorijs, bestia por. una [et] una à salma pro qualibet familia et suillis non dum [illegible] mense attingentibus ab onere imponendo exemptis modo numerus bestiarum minutarum ultra centum contra formam reformationis non augeatur dictum Aloisij [illegible] in omnibus per omnia confirmavit et approbavit. Quo Aloisij dicto consulto una cum premissis gentilangeli [con]firmatione [illegible] Vicarijs et massarijs an[tedic]tis ad bussulas [illegible] positis, et [illegible]. Qui et obtenti per fabas [illegible] in bussula alba consultoris dictum approbantes confirmantes, duabus in rubea in contrarium facientibus non obstantibus et [illegible] sancti [illegible] reformatione [illegible]

Deinde vero sub die xiiij.a decembris eiusdem anni idem Vic. Massarij [illegible] [illegible] denuo in unum in camera d. palatij congregati, et ob [illegible] gentium maximam penitentiam dicti [illegible] moderationem suprascriptae [illegible], et numero et retinen. bestiarum minutarum post diuturnam discussionem [illegible] et dissensionem, consulente eorum Lucangelo [illegible] [illegible] Medici [illegible] [illegible] iudicio suo, quod omnes unanimes concordes [illegible] [illegible] ac massarijs [illegible] [illegible]. Statuerunt [illegible] decreverunt, et ordinaverunt. quod Cuique Arronensi liceat impune retinere usque ad numerum centum quinquaginta bestiarum minutarum, et non ultra, contravenientes incidant in penam reformationis de materia loquen., et [illegible] aratorijs, bestia por. una, et una bestia à salma pro qualibet familia, et suillis non dum [illegible] attingentibus mense semper exemptis, et quod Arronenses retinentes solvant [illegible] usque ad numerum centum bestiarum minutarum [illegible] pro singula bestia minuta, et ab inde supra usque ad centum quinquaginta bon. quatuor pro singula [illegible] sup[ra] numerum centum, et pro quolibet bove bestia à salma, [illegible] sup[ra] numerum premissum bestia vac. iuvenco [illegible]. Cuius datij [illegible] medietatem solvant ad festum S.ti Ioannis de mense Iunij, et reliquam medietatem ad festum S.ae Mariae de mense Aug[us]ti singulis annis perpetuis futuris temporibus, et negligentes seu recusantes solvere [illegible] d. [illegible] incidant in penam unius [illegible] pro singulo die quo steterint in mora in non solvendo [illegible] [illegible] finibus cum bestijs minutis [illegible] quae continua [illegible] [illegible] [illegible] aliij incidant in penam unius carlenii pro qualibet bestia minuta. [illegible] ad maiorem roboris firmitatem premissa de ordine Vicariorum et massariorum an[tedic]torum ad bussulas et pallottas posita fuerunt [illegible] obtenta per [illegible] decem repertas in bussula alba ea confirmantes, et approbantes. una tantum faba in bussula rubea reperta in contrarium facien. non obstante; Et sic premissa [illegible] facta, ordinata, sancita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] singula fide, robur et testimonium [illegible] singulis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. d. Arron. [illegible] et singulis, [illegible] [illegible] agerent, [illegible] personis [illegible], [illegible] [illegible]; [illegible] ideo mea manu subscripsi, meoque solito [illegible] signo in [illegible] formam redegi [illegible]

Aloisius [illegible] unus de d. [illegible] Scribis electis surgens [illegible] invocato [illegible] consulendo dixit [illegible] [illegible] bestijs minutis baiocchorum [illegible]; et baiocchorum decem pro quolibet bove vac. iuvenco, bestia à salma [illegible]

[illegible] mei [illegible] [illegible] nos An[tedic]ti

Priores Populi et Civitatis Spoleti.

Preinsertam reformationem coram Nobis de more exhibitam, et confirmari petitam dummodo contra libertatem Ecc^cam^ et Iura Cois Spoleti ~~tanq~~ non tendat tanq. roni consona auctoritate qua fungimur confirmamus et Approbamus, ac observari mandamus non obstantibus etc. In Cuius fidem etc. Datum Spoleti ex nro Populari Palatio die 29 Xbris 1572.

Joseph Leonis Canc^rius^

In Dei Noie Amen, Anno a salutifero partu Virginis Millesimo, quingentesimo septuagesimo quarto Indictione 2da sedente Gregorio XIII Pont. Max^o^. Die vero decimaseptima mensis [illegible]

Publica generali Arengha universitatis et hominum Castri Arronis districtus mag^ce^ Civitatis Spoleti in n^o^ sufficienti et valido, in sala palatij dicti Castri ~~Seri~~ congregata et coadunata, [illegible] hac die ex hora per Pontianum Valentini pub^cum^ [illegible] et iuratum nuntium cois dicti [illegible] loco solito et consueta de com^ne^ Vic^rij^ dicti Castri bannita et preconizata fuit [illegible] [illegible] [illegible] fuero, In qua ego not^s^ et Canc^s^ predictus de com^ne^ Vic^rij^ et instantia eiusdem [illegible] proposui et legi propositas infras vz,

Si placet dicte Arenghe ordinare quod laborina cois [illegible] [illegible] non teneantur ad solutionem alicuius [illegible], et similiter ad [illegible] [illegible] [illegible]

57v

damni, quae fiunt quotidie p(er) forenses laborantes in territorio Arroni, si videtur ordinare q(uo)d nemini liceat locare laboritia alicui forensi: et omissa altera proposita cu(m) o(mn)ib(us) inde sequutis ad rem non facientib(us), sequitur, super quibus &c.

Providus vir Fortunatus q. Fabritij unus ex (con)s(ilia)rib(us) in dicta Arengha existen(s) surgens peritus in pulpito, et divini numinis invocatione premissa, sup(er) prima consulendo dixit vulgari idiomate loquendo, ut infra v(idelicet): Che per auta della p(rese)nte Arengha per l'avvenire li lavoratori della coita mentre piacerranno sodi, non siano tenuti a pagare cottimo alc(uno) a detta coita, et che non sia licito a veruna persona locare detti lavoritij a forestieri sotto pena di dui scudi p(er) ciascuno che contrafacesse, et ciascuna volta, et ciascuno lavoritio da applicarse alla corte et coita di detto castello come l'altre pene, et oltre la predetta pena li trasgressori p(er)dano il cottimo delle terre che havessero locato contra la forma p(rese)nte et s'intenda et sia applicato alla coita d'Arrone, et a essa coita se debbia pagare p(er) li conduttori de detti lavoritij tutto il cottimo che se fussero convenuti pagar allo locatore overo locatori di detta terre, et lavoritij, et accioche questo se osservi inviolabilmente se ne faccia reformanza et se scriva nel volume delli statuti di detto castello, et se faccia confirmare dalli superiori:

Jo. Antonius Antonij alius ex dic(tis) (con)s(iliari)b(us) in dic(ta) Arengha existen(s), ascenso pulpito, et divino numine [illegible] sup(er) prima consulendo confirmavit consiliu(m) p(re)fati, addendo q(uo)d dicta(m) penam duor(um) scutor(um) incidat tam conductor q(uam) locator, et q(uo)d sup(er) his Vic(arius) et massarij consulant Iurisperitos an de iure fieri possint et ne:

Misso igitur solenni partito p(er) Vic(ariu)m et Massarios sup(er) consilio reddito p(er) s(upradic)tum Fortunatum ac confirmatione et additione Jo. Antonij pred(ic)ti, datis, et de more recollectis fabis p(er) Fontianu(m) bayulu(m) antedictum, fuerunt illa obtenta, sancita, et reformata p(er) fabas XL quadraginta duas repertas in bussula alba approbante, non obstante una reperta in bussula rubea reprobante: Et quia ego Mattheus Spineus de Spoleto pub(licu)s ap(osto)lica auctoritate not(arius) et supra [illegible] ac ad p(re)dicta cancel(larius) [illegible] p(re)missis o(mn)ib(us) et singulis du(m) sic, ut p(re)mittitur agerentur, p(rese)ns interfui, eaq(ue) scripsi, [illegible] in publica(m) formam redegi rogatus, meoq(ue) solito signo signavi [illegible]

S(upra)s(crip)ta verba v(idelicet) q(uod) in dicta(m) penam duor(um) scutor(um) incidat tam conductor q(uam) locator: fuerunt deleta et abolita p(er) me Mattheum Spineum not(ariu)m [illegible] antedictum ex decreto generalis Arenghe d(ic)ti Castri sub die 23 [illegible] 1524 celebrat(ae): In quor(um) fid(em) &c.

Approbo Mattheus Spineus not(arius) [illegible]

Prioris Populi
Civitatis Spoleti

Praeinsertam reformationem coram nobis de more exhibitam et confirmari petitam dummodo contra libertatem Eccl.am et iura Cam. Spolet. non tendat tanquam rationi consonam auct. qua fungimur confirmamus et approbamus et observari mand. non obstan. [illegible] Spolet. ex [illegible] Populari pal.o Die 30. 8bris 1574

Approbamus dummodo
sit de [illegible] et con[illegible]
in praeiudicium arcis
curiae [illegible]
Jul. [illegible]

Flavius Gelinus Canc. [illegible]

58v

In die Domini Amen. Anno eiusdem Domini ab eius salutifera nativitate Millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, Inditione octava, die vero decimanona Februarii, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Gregorii divina providentia Papae XIII. Publica generalique Arengha communis et hominum castri Arronis in sufficienti et valido numero congregata et coadunata in palatio communis dicti castri, premisso sono campane, bannita et precommandata per Fabianum publicum bandum prout ipse retulit. Coram [illegible] Jo: Bernardino [illegible] Aug[ustini] vicario, in qua quidem Arengha ego Alvarus Apponeus cancellarius de ordine praedicti vicarii et massarii proposui et legi infrascriptas propositas videlicet et primo prima proposita sequitur. Si quid videtur et placeat praedictae Arenghae aliquid ordinare super silva reservata mali noctis, cuius quidem ligna fuerunt vendita et incisa, ut decreto alias facto per Arengham et ad effectum ut renasci possit et non damnificari valeat. Et similiter super silva nuper [illegible] a ser Prosperio Mirabello. Super quibus petitum fuit salubriter consuli per unumquemque.

Albinus q[uondam] Angelinj unus de hominibus in dicta Arengha existentibus surgens et ad solitum arengandi locum accedens pulpitum ascendens, animo recte consulendi divino prius auxilio invocato super dicta prima proposita dixit et consuluit che per autorità della presente Arengha la selva del malanotte della cerra novamente tagliata per cinque anni prossimi da venir non ci possino pasculare alcuna sorte di bestie sotto pena di bolognini quattro per ciascheduna bestia minuta et de bolognini [illegible] per bestia grossa acciò detta selva possa rinascer et reforsi, et chi ci desse danno taglhiando [illegible] cada in la pena sopraditta, et parimente nella selva ricomprata da ser Prosperio [illegible] non ci possa alcuno dar danno taglhiando sotto la medesima pena etc.

Jo: Ang[e]l[u]s q[uondam] Antonij alter in dicta Arengha existens surgens et ad Arenghariam accedens, divino prius invocato suffragio super proposita dicta dixit et confirmavit consultum dicti Albini addendo dicto consultum videlicet in la selva del malanotte dico che non ci possino pascular bestie minute per [illegible] sotto pena di uno grosso per ciascheduna bestia minuta.

Ser Properius Mirabellus alter de hominibus in dicta Arengha existens surgens pariter et ad solitam Arenghariam accedens animo recte consulendi detecto capite divina invocatione premissa super dicta proposita premissa consultation super prima dixit et consuluit per decreto et autorità della presente Arengha [illegible] massari a sieme co li homini del numero habbiano autorità di ordinar et provider in quello meglior modo che a essi parerà acciò detta selva del malanotte novamente tagliata si possa refar et crescer [illegible], ne sia dannificata, ne [illegible] dal bestiami, ne meno dalle persone et così similmente sopra la selva novamente ricomprata da esso ser Prosperio et tutto quello che serra [illegible] fatto habbia loco et vigha de ragione etc.

[illegible] alter in eadem Arengha existens surgens et ad solitam Arenghariam accedens [illegible] divina invocatione prius [illegible] consuluit et confirmavit [illegible] consultum [illegible] per ser Prosperium super dicta prima [illegible]

[illegible] et majoris [illegible] ponere et mittere ad partitum consultum super [illegible] ser Prosperii et confirmatum per [illegible] videlicet [illegible]

[illegible] prefati [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] et confirmatum [illegible]

Mirabelli [illegible]

59

Datis igitur et recollectis fabis per Fabianum mandatarium bay[ul]u[m] et per Alvarum Canc[ellariu]m ben[e] et diligenter
numeratis repertae fuerunt in bussula alba del sic fabi numero quinque [illegible] unius [illegible]
consultoris confirmatum, non obstanti quatuor fabis in bussula rubea del non repertis [illegible] et
reformatum fuit &

Sub dicta die

[Co]nvenientes congregati et coadunati in cancellaria seu stantia palatii comunis domini Jo. Berardinus q. Aug[ustini]
[illegible], Jo. Andreas Moriconi, Antonius [illegible] et Joacchinus Bassetti Massarii et [illegible] Arromus
Lelius q. m[agist]ri [illegible] et Propertius Mirabellus, Paulus q. Octaviani, Maximinus [illegible]
Gentilangelus [illegible], Homines de numero, vacantes circa [illegible] [illegible] per [illegible]
Arengham super conservationem silvae malenoctis et habito prius maturo colloquio inter eos et
post maturam discussionem et volentes contentare [illegible] dimandar' unanimiter et
concorditer decreverunt, statuerunt et ordinaverunt prout decretum et ordinatum pro con-
servanda silva malenoctis predicta et augumentanda [illegible] In primis che qualche persona
per li cinque anni prossimi da venir, darra dano in detta selva del malanotte con bestie
grossi pascendo, cada in pena de Giulii dui per ciascheduna bestia et ciascheduna
volta et in emendation del dano in doppio della detta pena ——
Item che la p[rese]nte ordinatione se intenda fatta et intender si debbia per cinque anni pro[ssimi]
da venir circa al pascular, dalli cinque anni in poi habbia loco in tutto el statuto, [illegible]
et che per detto tempo de cinque anni non se possino pascer ni pascular bestie de macellari
in essa selva, ma cadano et incorrano nelli peni detti di sopra et [illegible] per ogni
volta che contrafarranno ——
Item che chi darra dano in detta selva del malanotte con alcuna sorte de bestie minute cada
in pena et se intenda esser incorso in essa pena de bolognini quattro per ciascheduna
bestia et ciascheduna volta, et che quanto al taghar et dar dano [illegible] in detta
selva habbia loco lo statuto come di sopra Item che [illegible] et massari [illegible] e che per
li tempi serrano, siano tenuti et obligati, quattro mesi in quattro mesi farne [illegible]
et inquisition generale sotto pena de uno scudo per ciascheduno non [illegible] da [illegible]
carsi secondo la forma dello statuto et Item che per habilitatione et commodità delli
figli de Simon Vicini a detta selva del malanotte, dalla Viola in su verso casa
che fo de Rocchio, pasculando le lor bestie non siano tenuti ni incorrano in pena
alcuna per detto tempo de cinque anni, ma bensi siano tenuti all'emendatione del dano
duplicato Item per conservation et augumentation della selva [illegible] de
Propertio in voc[abol]o detto il Chianetto volemo et ordiniamo per l'autorita [illegible]
che in essa selva nessuno ardisca de taghare alcuna sorte de legne sotto la pena
comminata et si [illegible] nello statuto [illegible] tagliar[e] in la sopradetta selva
del malanotte et [illegible] et ordinationes [illegible]

In quorum omnium et singulorum fidem robur et testimonium [illegible] ego Alvarus [illegible] publicus [illegible]
[illegible] ad p[rese]ns Comunis et [illegible] quia [illegible] omnibus et singulis [illegible]
et in p[rese]nti nota [illegible] et scripsi [illegible] nota meo apposui solito et consueto
[illegible] Alvari not[ari] [illegible]

59v

Priores Populi
Civitatis Spoleti

Retroscriptam Reformationem de mense coram nobis exhibitam et confirmari petitam dummodo contra ecclesiasticam libertatem et iura Civitatis Spoleti non tendat auctoritate nostra ordinaria qua fungimur in premissis confirmamus, approbamus et observari mandamus, In quorum fidem etc. Datum Spoleti in nostro Populi Palatio die 13 Maii 1578.

[illegible]

B. Leonardus Canc.

Julius Ungarinus Spoleti ac
Generalis [illegible]

Praeinsertas omnes et singulas reformantias coram nobis de more exhibitas et confirmari petitas dummodo contra ecclesiasticam libertatem et iura Gubernij non tendant et rationi consonant auctoritate qua fungimur confirmamus, et approbamus, ac observari mandamus omni modo meliori [illegible] ex arce superiori die XV Junij

Jul. Ungar.

Felix Jacob. Canc.

60

In Dei Noie Amen ab eius salutifera nat.te anno millesimo quing.mo septuag.mo quinto, indictione
3.a sedente Gregorio xiij.o pontifice opt.o max.o die vero decimaseptima men. Iunij d. Anni
In ... et sufficienti n.o congregata et coadunata gnali Arengha hominum et personar. castri Arroni, spoleti
districtus, in sala magna ... et ... de ... 9. Aug.ni ... Antonij luminat
... baitti, ... mattei pracatti, et ... andree moriconi massarior. eiusdem castri, per Fabianum publicum
baj.m ut moris est, preconizate, conuocata et relata ... in qua quidem ego ... canc. ...
legi uulgariter infras propositas v3.

Imprimis an uideat. pnti Arenghe confirmari facere ab ill.mis dnis superioribus, et prioribus m.ce et ill.mis Ciuitatis
spoleti reformatio olim facta sup. colta bestiar. de qua soluitur subsidium triennale, que extat et affixa est
in uolumine statutor. ...

2.o an uideat. siue placeat pnti Arenghe prouidere, q.d poss.nes arborate ... quottidie damnificate et oppresse a
bestijs minoribus siue minutis

Marcantonius q. moriconi vir prudens et unus ex consiliariis ... Arengha ... surgens et ad locum solitum
consulen. accedens, diuinoq. auxilio implorato

Sup. prima proposita dixit et consuluit hoc modo v3. che no solo se debbia far confirmare dalli sig.ri superiori la sopradetta
reformanza, ma anche tutte l'altre, che ui fussero affixe nel volume delli statuti nostri

Sup. 2.da dixit et consuluit ut infra v3. che in nessun tempo sia lecito alle bestie minute dar damno passare pattare
ne in qualsiuoglia modo praticare per le poss.ni pastinate ouer arborate di qualsiuoglia sorte d'arbori et frutti
et contrauenendo à quanto se detto di sopra, il patrone ouer patroni delle dette bestie incorrà ipso facto in pena de doi
bol. per ciascheduna uolta et ciascheduna bestia d'applicarsi come l'altre pene

Sr propertius mirabellus vir circumspectus et alter ex consiliariis ... surgens ... diuino implorato suffragio

Sup. p.a proposita consulendo confirmauit d.m et consultationem sapienter reddit. per supradictum Marcant.m

Sup. 2.da similiter consulendo confirmauit dictum et consultationem eiusdem supradicti Marcantonij, hoc tn addito v3. che il
vic.o et massari habbiano piena aucta di poter sopra ciò fare quelli ... et expedienti capti che li parera, et che li
vicarij che saranno per li tempi ... et incorrano in quelle medesime pene che incorressero l'altri homini et ...
persone d'Arrone, no obstan. il capto de danni dati, che dice, che i vicarij durante il loro offo no incorrano in pena
alcuna per causa de danni dati

Misso igr solemni partito per vic.m et massarios ... consilio reddit. per supradictum Marcant.m et confirmation. et ...
... propertij, datisq. demq. et de more receptis ... per Fabianum ... baj.m fuerunt ... et obtentum ...
n.o quinquaginta sex ... in bussulo albo ... no obstantibus sex ... in bussulo ... contrarium
facientibus

Numerus hominum electorum per supradictos vic.m et massarios
ad facien. capta predicta

Sr propertius mirabellus
Sr Iosephus arronius
Selius ... Dominici et
Maximianus Menconus

De Arrone

60

Die 26 mensis Iunij 1515

In Unum concorditer congregati et coadunati supradicti Vic.s et Massarij in cancellaria di castri una cum
nobilis dominibus ... electis et deputatis per eosdem Vic.os et massarios videlicet ...
miratello ... Antonio, Lelio m.o domenico et Maximiano Moricono, ad facien(dum) capitula pro ...
conservatione poss.num arboratarum, ne quottidie dicte poss.nes damnificentur et devastentur a bestiis
minoribus sive minutis videlicet bestiis caprinis et pecudinis. Unde demum cum maturo colloquio inter
eosipsos super huiusmodi rebus habito et sequuto in quo bene discussis discutiendis, fecerunt ordinaverunt,
statuerunt et stabiliverunt infra capitula videlicet

capitula

Imprimis et ante omnia, che qualunche persona metterà per qual si voglia tempo nelle poss.ni arborate bestie
minute cioè bestie caprine et pecorine, il patrone de dette bestie cada in pena de sol. doi per
ciascheduna bestia et ciascheduna volta d'applicarsi come l'altre pene

Item che, le poss.ni se intendano arborate ogni volta che vi saranno diece arbori fruttiferi et l'olmo
il sorbo et tutti altri arbori atti a retenere et sostentare le vite s'intendano arbori
fruttiferi.

Item che, alle dette bestie minute sia licito pasculare senza incorrere in pena alcuna, dalle ragnare
de colle la Croce in la verso le coste santro per lo sterile tanto, no(n) vi includendo però le
poss.ni arborate.

Item gli sia licito ancho pasculare dal colle della frontiera in qua, verso la fonte de valle cupa
come acqua pende per lo sterile tanto come di sopra

Item se gli concede anche, possano pasculare la selva dello licenetto

Item che, nessuno possa mettere le sopradette bestie nelle poss.ni signate over bifate alla sopradetta
pena, et che il patrone de dette bestie sia tenuto all'emenda del danno dell'erba

Item per obviare alle fraude che in ciò si potesser commetter, che non sia licito a nessun del castel
de Arrone, allegare licentie concesseli dalli patroni delle poss.ni de poter metter dette bestie
in esse se prima non le mostrarà in scriptis per mano del canc.ro et de consenso delli
vicarij che saranno per li tempi, et se se farà altrimente, no(n) habbiano dette licentie
vigore nessuno, et non vagliano in nessun modo.

Item quando occorresse differenza alcuna sopra le poss.ni da dechiararsi arborate che
il Vic.o et massari quali saranno per li tempi possano et habbiano piena auttorità
de dechiararle arborate o no, et così la loro declaratione tenga, voglia,
et habbia omnimamente luogo.

Die 3 men. Julij 1575

Prenominati Vic.s et Massarij ut supra congregati, vnacum [illegible] hominibus per eos electis in absentia tñ Antonii Luminati [illegible] ex dictis Massariis et addiderunt sive addiderant supradictis capitulis, inductum capitulum [illegible]

61

Che a ciascheduna persona sia licito accusar dette bestie con iur.to et con vn testimonio degno de fede, et gli sia creduto, et prestato piena fede, et che le capre de macellari che saranno per li tempi transgredendo detti capituli, incorrano nelle medesme pene sopradette

Et quia ego pindarus Vimoteus notus publicus de spolet. et ad pñs Canc.ius eiusdem supradictis actis de predictis omnibus et singulis rogatus fui, ideirco, in fidem, robur, et testimonium oium et singlorum premissorum, predea ea oia publicavi requisitus

Confirmamus durum
ndz in preiudic.
sed. ap. et Gubern.
ceivis spolet.
Jul.s Ung. [illegible]

Signum mei pindari not.ii et canc.ij predi.

Priores Populi Civitatis Spoleti

Preinsertas Reformationes coram nobis exhibitas et confirmari petitas habitas ex parte Ecc.tam libertatem ceteraque Comunis Spoleti n. tendent aucte qua fungimur Confirmamus et Approbamus ac observari mandamus. In quorum fidem etc. Dat. Spoleti ex nro Populi Palatio Die 9 Julij 1575

P. Leoncillus Canc.

61v

In Dei noie amen anno ab eiusdem salutifera nativitate mill.o Quing.mo septuag.mo sexto indictione quarta tempore pont.s S.mi in X.po p.ris et D.ni n.ri D.ni Gregorij divina provi dentia pp. xiij. die vero xxv mensis augusti dicti anni

Publica et generalis Arengha co(mmun)is et hominum t(er)rae Arronis congregata et coadunata in palatio dicti co(mmun)is in valido et sufficienti numero iuxta formam statutoru(m) dicti t(er)rae de co(m)missione et mandato Lucangeli q. Franc.i honorandi Vic.i eiusdem t(er)rae banita et precomizata heri pro hac die per Fabianum q. b. dicti co(mmun)is more solito, in qua qui dem Arengha dictus honorandus Vic.s una cum Joanne q. Augustini et Bastiano q. Simonis suis Massarijs absente Fabiano q. Blasij massario s(oci)o eius in sui (?) [illegible] proposuit inter alias infrascriptam proposita(m) V(idelice)t.

An videatur p(rese)nti Arenghe moderare sive taxationem facere super mercede Cancellarij de scripturis ipsius Canc.rij cum sit q(uod) in multis casibus statuta eius dem t(er)rae non loquantur de mercede ipsius Canc.rij et propterea quotidie sit contentio da solutionibus dictarum scripturarum et earum mercede.

[non] [illegible] (margin)

Joannes Berardinus q. Augustini Vir probus et prudens unus ex co(n)siliarijs in dicta Arengha existens surgens et ad solitum arengan(di) locum accedens divino implorato auxilio super dicta proposita dixit et consuluit hoc modo V(idelice)t. che il Vicario et Massari circa la moderatione over tassa della mercede delle scritture del can celleri de Arrone assieme con quel numero de homini a essi [illegible] et massari de elegere haviano authorita quanto la p(rese)nte Arengha de ordinare la tassa del la mercede delle dette scritture tanto in quelli casi che parla il statuto quanto in quelli che non ne parla, et che quella habbi da osservarsi dalli Cancelleri che per il tempo saranno eletti dalla co(mmun)ita perpetuamente, et che de cio se ne debbia fare reformanza et metterla nel statuto et che se debia confirmare dalli sig.ri superiori si como è solito

Orsellus q. Fracassi alius co(n)siliarius surgens etc. accedens etc. invocato etc. super dicta proposita confirmavit dictum et consultum sup(radic)ti dicti Joannis Ber.ni

Martinus q. Sandrij alius co(n)siliarius surgens etc. accedens etc. et invocato etc. co(n)firma vit dictum et consultum dicti Joannis Ber.ni

Cesar q. Baltri[illegible] consiliarius surgens [illegible] [illegible] confirmavit dictam [illegible] [illegible] posuerit

Item fuit [illegible] et Massarii mittere ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] salutare et [illegible] [illegible] Jahis per [illegible] [illegible] et [illegible] per [illegible] [illegible] casesem [illegible] in [illegible] alla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dicto die.

[illegible] congregati supradicti [illegible] et Massarii in Cancellaria [illegible] volentes executioni mandare ordinata per supradictam [illegible] circa electionem faciendam de hominibus ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut sup[ra] in decreto elegerunt et nominaverunt infrascriptos

Massimanum Moriconum
[illegible] Albericum Grancum et
[illegible] [illegible] q. Angeli [illegible]

Eodem die

Congregati et coadunati in Cancellaria supradicti [illegible] [illegible] et Massarii una cum supradictis hominibus [illegible] [illegible] et [illegible] circa [illegible] necessaria eiusdem [illegible] volentes executioni demandare [illegible] commissa a [illegible] [illegible] ut sup[ra] in decreto qui unanimiter et concorditer [illegible] [illegible] ordinaverunt reformaverunt et declaraverunt in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in infra [illegible]

Per ciascheduno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Per ogni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] doi
Per ogni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tre
Per [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Per [illegible] [illegible] [illegible] nel [illegible] [illegible] e nel [illegible] [illegible] quattro
Per [illegible] [illegible] e castello [illegible] otto
Per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uno
Per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

61
62v

Per copie de qualsivoglia sentenza tanto civile quanto criminale baiocco uno et mezo per carta et sia la facciata della carta versi vinti et dittioni quattro per verso et publicata baiocchi tre per carta over foglio

Per rogito de qualsivoglia sicurta bolognini doi

Per cassatura de qualsivoglia processo criminale bolognini doi

Per ogni abolitione over retrattione de querele criminale bolognini quattro per persona

Per relatione de stima bolognini per ogni stima (fe uno)

Per cassatura de qualsivoglia sicurta overo instrumento bolognini doi

Per stipendio del cancelliere fuora del territorio de Arrone overo dentro quando occorrera andare per causa della corte et rogandosi de alcuno instrumento o scritture de qualsivoglia sorte pertinenti d'essa corte non habbia niente excetto le spese et la cavalcatura al che sia tenuta essa corte, et sia tenuto detto cancelliere degli instrumenti o scritture de quale se rogara scriverle e cartarle et publicarle nelli libri della detta corte secondo è solito.

Per relatione de bandi baiocco uno per bando

Per rogito de ogni sententia tanto civile quanto criminale diffinitiva bolognini quattro

Per risposte che si faranno dal reo alle petitioni in fatto non se pagha niente

Per produttione overo exhibitione de instrumento o polize bolognini doi

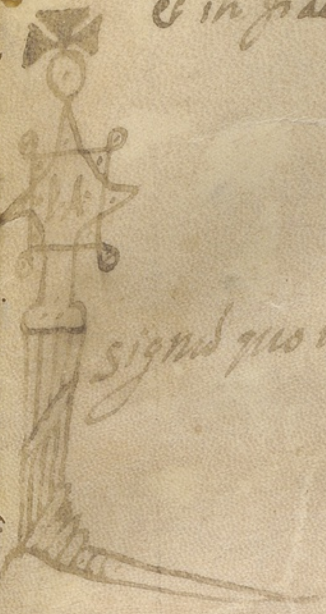
Per produttione de articoli interrogatorij, escettioni o altre scritture bolognini doi da compartersi ex sacto et si fara in produre dette scritture

Per copia de qualsivoglia instrumento o sicurta simplice bolognini quattro

Per copia de instrumento o sicurta publicato bolognini otto

Per essecutione de debiti che se scoteranno per la corte per qualsivoglia causa non habia niente excetto quando sara deneratto per fare pagha che ne possa havere essecutione

Et ego Propertius de mirabellis de Arrone Not. pub. et ad p̃ns [illegible] officialis D. Arron
predictis omnib. et singulis interfui et ĩns [illegible] rogatus scribere scripsi et publi[cavi]
et in fidem p̃missor. signo nõieq. meis signavi

signum quo utor Ego propertius Not. predictus

Priores Populi
Civitatis S. Spoleti

Preinsertam Reformationem de more Coram nobis exhibitam et Confirmari petitam
dummodo Contra Ecclesiasticam libertatem et Jura Cõis Spoleti n. tendat [illegible] quo fungimur
in Primis Confirmamus et Approbamus ac observari mandamus. In quorum fidem etc.
Dat. Spoleti [illegible] populari Palatio Die [illegible] [Nove]mbris 1526

R. Concillus Canc.

Seretorius Petrucius Amerinus [illegible] Spoleti [illegible]
[illegible] gnalis.
Supra scriptam reformationem corã nobis de more exhibitam et presentatam dummodo nõ sit
contra ecclesiasticam libertatem et iura gubernii spoletani, authoritate qua fun-
gimur approbamus et cõfirmamus et observari mandamus

63v

in quorum [illegible]

[illegible] Petrucius

Ioannes [illegible]

In Dei Noie Amen. anno a salutifero partu Virginis Millemo, quingmo. septua-
gesimo septimo, Indictione quinta, sedente Gregorio XIII Pont. Max°. Die vero
decimatertia Janij dicti Anni, Publica ac genal. Arengha cois et hoium
Castri Arroni convocata et coadunata in Sala palatij dicti castri in n°. suffi-
cienti et Valido more solito, ac de ordine et commissione mag.ci et excellentis
Dni Locti. Spoleti, et Vigore cuiusdam precepti ab eod. Dno Locte. emanati Ad
instantiam plurimorum hoium dicto castro in eod. precepto noiatorum et des-
criptorum, quod preceptum est insito in. In qua quidem Arengha de commissione
ordine, et ad instantiam ut s.a et cum licentia Vicarij et massariorum fuit fme
canc.m et offlam s.a et factum facta et publicata proposita infra Vz
Quid videatur pnti Arenghe providere pro bono pacis, quietis et utilitatis dci Cri
Sup Bestijs minutis que retinentur in terr.° dci Cri Vz caprinis et pecudinis, attentis
continuis et intolerabilibus dammis que quotidie inferuntur sustinentur, et recipi-
untur a dcis Bestijs iux.a expositionem s.a dictorum hoium in s.a noiato precepto
descriptorum: Sup quibus

Dnus Datius Franciscus unus ex hoib. in dca Arengha existentibus surgens accessit
ad pulpitum, et Divini numinis invocatione premissa super dicta proposita
consulendo dixit ut infra Vz

Che le Bestie minute cioe capre et pecore se habbino a cavare p. Vinti Anni,
et passati Vinti anni non se possano remettere senza nova Arengha, et chi
le remettera incorra nella pena di quelli che le tengono, o le tenessero da
quello tempo in qua, et chi havera ardire di tenerle da quel tempo in qua
incorra nella pena della perdita delle bestie et di Cinquanta scudi, la qual
pena per un quarto se applichi alla corte et Comunita di Spoleti, per un quarto
alla Coita di Arrone, per un quarto a chi farra instantia che se paghi detta
pena, et l'altro alla fraternita del corpus Dni della chiesa di sta Maria
d'Arrone, et che sia privo d'ogni dignita et offo nella Coita d'Arrone,
et il termine di cacciare dette bestie sia per tutto Agosto et intanto pa-
ghino la solita Datia, et non cavandole per detto mese d'Agosto incorrano
nella pena predetta,

Postmodum prefatus consultor in stipulatione supradicti sui consilij declaravit
quod quarta pars s.a script. pene applicata Coitati Arroni dividi debeat
inter dictam coitatem et curiam dci castri more solito,

Jo: Ber.nus Augni alius ex dcis hoib. in dcta Arengha existen. accedens ad pulpitum,
et Divino Implorato suffragio confirmavit consilium supra Dni [illegible]

ditione, q[uo]d per p[rese]ntem legem non intelligatur aliquo modo preiudicati seu derogati alijs reformationib[us] in presenti[a] factis per dictam co[mmun]item Arroni;

Marcantonius Moriconi, et Laertius Gandis unus post alium confirmaverunt consiliu[m] Domini D[omi]nici cum Additione Jo: Berardini Augustini, et omissis nonnullis alijs consultationib[us] et confirmationib[us] resp[ecti]ve q[uia] sup[er] eis non fuit missu[m] partitu[m], sequitur Additio Julij Conforzi

Julius q. Conforzi alius ex dictis S[ind]icis in dicta Arengha existe[n]s divino prius implorato suffragio, et consulendo super dicta proposita dixit, che esso non si contenta che lo bestiame se cacci, ma quanto alle pene conferma che se li impongano; et caso che lo bestiame se cacciasse conferma il detto di m[esser] D[ome]nico in quel punto cioè, che p[er] vinti anni non se possano remettere, con questa aggiunta, che non ti[...] possano p[er] detto tempo affidare bestie minute de forestieri in detto territorio sotto la medesma pena: Con questo ancora che vincendose che se cavino, habbiano tempo li padroni de esse per tutto il mese de ottobre pro[ssim]o a' cacciarle, accioche corra il pagamento integro della colta.

Visum fuit S[upra]d[ic]tis Vic[ari]o et massarijs ponere ad partitu[m] d[ictu]m Consiliu[m] redditu[m] p[er] s[upr]a dictum D[omi]num D[omi]nicum cum Additione Jo: Ber[ardi]ni Aug[ustini] et ultima additione Julij Conforzi incipiente ab illis verbis v[idelicet], con questo ancora che vincendose che se cavino usq[ue] ad finem: et sic datis et[c.] more solitu[m] fabis fuerunt victa obtenta, et reformata p[er] fabas n[umer]o 65 repertas in bussula alba approbante, fabis n[umer]o 16 repertis in bussula rubea reprobante, non obstantib[us].

Et quia Ego Mattheus Spineus de S[...] pub[li]cus ap[osto]lica auct[oritat]e not[ariu]s et Iudex ord[inariu]s et ad p[rese]ns canc[ellariu]s ac offi[cia]lis c[ommuni]s predicti premissis o[mni]b[us] et singulis dum ut s[upr]a premittitur agerentur et fierent, interfui, eaq[ue] scripsi rog[atu]s, Ideo in hanc pub[li]cam notam redegi signo quo utor, inferius apposito requisitus in eor[um] o[mn]ium et singulor[um] fidem, robur et testimonium etc.

* S[e]r Josephus Arronius alius ex dictis S[ind]icis etc. pergens ad Arengheriam, et divino invocato presidio, confirmavit dictum D[omi]ni D[omi]nici, subdens, et mi offero in nome mio, et delli altri di casa mia osservare quanto sarà ordinato dalla colta circa lo cacciare delli bestiami se bene non fusse tenuto ad osservarlo. Approbo, Mattheus Spineus canc[ellariu]s et offi[cia]lis q[ui] s[upr]a

Laurentius Ploncianus aduoc. comm.

Priores Populi Civitatis Spoleti

Praeinsertam reformationem de more coram nobis exhibitam et confirmari petitam dummodo contra
ecclesiasticam libertatem et iura com. Spoleti non tendat auctoritate qua fungimur confirmamus
approbamus et observari mandamus. In quorum fidem etc. Dat. Spoleti in nostro Populari Palatio
die xi Junii 1577

B. Leoncillus Canc.

Ventura Maffettus Locumtenens generalis etc.

Suprascriptam Reformationem coram Nobis pro parte Communitatis Castri Acroni
productam et per Nos visam et lectam ut supra confirmamus et observari
mandamus. Non obstan. etc. In quorum fidem etc. Dat. ex Arce Spoleti
die xi Junii 1577

Vent.a L.s

Pamp. Marcellus Canc.

65
[illegible] dei
[illegible] [illegible]

In Dei [illegible] Anno Dni Millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, Indictione sexta [illegible] [illegible] vero die tertia mensis [illegible]. Congregata publica [illegible] Universitatis [illegible] in sala palatii [illegible] sufficienti et validio [illegible] Vic. [illegible] [illegible] [illegible] in quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Inprimis [illegible] [illegible] providere [illegible] cum capitis [illegible] Martha [illegible] [illegible] providere, ut continuis et intolerabilibus damnis, que quotidie [illegible] et [illegible] [illegible] ad bene [illegible].

[illegible] [illegible] unus ex [illegible] in dicta Arenga [illegible] [illegible] [illegible] nominis [illegible], consulendo [illegible] [illegible] dixit: Io so di [illegible] [illegible], che il [illegible] et li Massari [illegible] sei overo otto [illegible] quelli che [illegible] [illegible] [illegible], et che [illegible] et [illegible] bene [illegible] li capti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et se [illegible] [illegible] come li [illegible] loro le [illegible], et li mandino [illegible] in quel modo che [illegible] [illegible] io [illegible] di parer che dal principio di Gennaro fino a S.ta Maria d'Agosto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et da S.ta Maria d'Agosto fino a tutto decembre sia [illegible] [illegible], et [illegible] a ciascheduno [illegible] a [illegible] nel [illegible] [illegible] [illegible] alcuna, et chi [illegible] [illegible] [illegible] nostra [illegible] [illegible] [illegible] et ciascheduno che [illegible] d'Agosto [illegible] [illegible] come è solito, et [illegible] [illegible] come [illegible] alli [illegible], et [illegible] che saranno [illegible] [illegible] li [illegible] et Massari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confirmacio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Placuit Vic. et Massariis [illegible] consilium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad confirmacionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible], [illegible] [illegible] fabis n.o 40 [illegible] in bussula albe [illegible], non obstantibus decem [illegible] in bussula rubea [illegible];

[illegible] [illegible] Vic. et Massariis [illegible] [illegible] [illegible] consilium [illegible] [illegible] ad confirmacionem [illegible] [illegible] et sic facta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fabis n.o 44 [illegible] in bussula alba [illegible] consulatis [illegible], non obstantibus fabis duodecim [illegible] in [illegible] rubea contrariam [illegible] tenente.

Dicta die post prandium.

[illegible] [illegible] in [illegible] palatij [illegible] [illegible] Mirabellus Vic. et Baldassar [illegible]

I maja li posso no ucci dovsi

= tius Parides, et Masoliolus Cruciani Massarij, et vacades circa negotia cois, et presertim circa electione, nominatione et deputatione Scriba ad reviden, adden, et detrahend capta et capitula de quibus in prima posita, a tempore Avenche inquo decreu et autem eis attributus per dictam ... bis insimul colloquio ad, unanimiter et de coi concordia decreuerunt eliger, ac elegerunt, nominauerunt et deputauerunt sup dicto negotio sex hoies quos noia et cognomina sunt inferius &

- Dnus Dnicus Franciscus
- Jo: ber nus Augni
- Gentilangelus Jacquini
- Joannes Roberti
- Zaccharias Pauli et
- Paulangelus Francisci

Die 27. Xbris. 1579. a' Nativitate

Adunatum Congregati in cancellaria palatij cois Arroni Sr Prosp. Mirabellus Vic. Laernus paridis ... Jacis, et Masoliolus Cruciani Massarij dci Sr Necnon Dnus Dnicus Francisci, Jo: ber Augni Gentilangelus Jaq., Paulangelus Francisci, et Joes Roberti hoies ... dicti Vic. et Massarij ... Die vigma tertia mensis gbris ... ad reviden adden, detrahen et inmutan ... capta ... captis alis ... tempore Sr Matthie Campelli ... facienda ... electi ac specialiter deputati absente tn Zaccharia Pauli uno ex dictis ... Qui quidem Vic. et Massarij ... congregati ... et incumbentes negotiis predictis, visis revisis, ac pluries lectis ... capta ... de coi omium consensu capta predicta in melius reformantes, decreuerunt ordinauerunt, et deliberauerunt ... facere, conder, et ordinare, ac fecerunt condiderunt, et ordinauerunt ... describi mandauerunt sub infra forma &

Imprima che il Canc.ro sia obligato tener l'offitio d. D.D. con ... del suo salario de diece altri carlini ... mese, et non tenendolo non tiri salario per quel tempo non lo terra et il Vic.o et Massari siano obligati ... d uno scuro per ciascuno et ciascunavolta fare ... a' detto Canc.ro debbia tener dett offitio ... che non lo terra ... de concedere diece giorni di vacanza a' detto ...

Item che ogni ... danno dato habbia la guardia un di per loco et non piu, et non ci possino manda ... minore di quindici anni sotto pena de dui ... a' chi celi mandara.

Item le pene che se riscoteranno delle inuentioni del ... se diuidano in questo modo ... al ... et il restante alla coita, cancellieri, et offitio d. D.D. ...

Item che tutte inuentioni, et accuse de D.D. se debano ... in termine de ... che se ... in termine de dui mesi, altrimente siano nulle ... o ... in termine de dui ...

Item che le pene se riscoteranno delle inuentioni di detto offitio d. D.D. se debbiano ... farse, et ... nel palazzo, da servarsi con ... delle ...

66v

[illegible] et [illegible] il camarlengo, et li denari se cauaranno di detto ceppo se diuidano [illegible] [illegible], et li pegni se seruano per il camarlengo.

[illegible] a' Ne [illegible] sia lecito mentre, starà qualsivoglia sorte di semenza nel piano tenerci bestie [illegible] [illegible] o guardia [illegible] [illegible] in detto piano da cinque persone almeno, sotto pena [illegible] un giulio per ciascuna bestia et ciascuna volta ancorche dette bestie non facessero danno, et facendo danno detta pena raddoppi, et altretanto sia l'emenda da pagarsi come di sotto, [illegible] che mentre ui starà [illegible] [illegible] senza danno i boui [illegible], quali [illegible] [illegible] una bestia [illegible], et essendo fora dette semente sia lecito passarui ogni sorte di bestie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bestia non entrino per le forme, et intrandoci incorrano in pena [illegible] [illegible] [illegible]; et il piano s'intenda tutte terre atte a far canepe.

[illegible] semente [illegible] passar nel piano d'ogni sorte senza danno, et fora delle forme [illegible] danno, [illegible] delle forme incorrano nella pena delle bestie [illegible].

[illegible] bestie [illegible] campi et forme d'altri doue sarà seminato incorra in pena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et tanto paghi d'emenda come di sotto.

[illegible] darà danno con bestie a seminati di qualsivoglia semente nelle poss.ni et terri paschinate incorra in pena d'un giulio per bestia grossa, et altretanto di emenda da pagarsi come di sotto, [illegible] pasturà con bestie in poss.ni et terri paschinate incorra in pena d'un [illegible] per bestia, et ciascuna volta, et altretanto di emenda, et rodendo alberi o' uite in luoghi seminati incorra in pena di due [illegible] per bestia, et non ui essendo seminato d'un giulio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tanto di emenda come di sotto: et le poss.ni et terri paschinate s'intendano quelle [illegible] auerano dieci alberi fruttiferi o' domestichi o' principio di vigna in luoghi però cultiui, et [illegible] [illegible] et campi che non se lauorano, che in tali luoghi per il pascere non se paghi pena.

[illegible] chi pascerà con bestie di qualsivoglia sorte in luoghi [illegible] o' [illegible], incorra in pena d'un giu[lio] per bestia [illegible], et rodendo, la pena sia duplicata, et altretanto di emenda.

[illegible] darà danno con porci a qualsivoglia sorte di frutti fora delle poss.ni paschinate incorra in pena [illegible] [illegible] per porco, et se ui starà il pastore [illegible], la pena raddoppi, et altretanto per emenda come di sotto.

It. chi trauerserà le poss.ni d'Altri non hauendoci giurisditione o' attione di passar incorra in pena d'un grosso, et se ui saranno frutti pendenti d'un giulio per bestia et per persona [illegible] trauerserà, et altretanto sia l'emenda da pagarsi come di sotto, eccetto che [illegible] [illegible] le grani et delle [illegible], sia lecito ad ognuno passar con la carriola; et [illegible] [illegible] [illegible].

It. chi darà danno a' seminati fora del piano et delle poss.ni et terri paschinate, incorra nella [illegible] delle pene delle poss.ni paschinate per persona e bestia che d.d. o' trauerserà et tanto [illegible] emenda da pagarsi come di sotto.

It. chi darà danno manualmente a' uue, fichi, pera, mela, et persiche incorra in [illegible] [illegible]

un fiorino per ciascuno et ciascuna volta, et chi dà dà [illegible] [illegible] o' [illegible]
overo pettate, o' tagliando pennecaglie, o' cogliendo quantita di detti frutti
incorra in pena duplicata, et tanto di emenda paghi come di sotto.

frutti [illegible] It. Chi darà danno manualmente a' ghiande, noci, Brugnoli, cerase, [illegible], et legumi
d'ogni sorte incorra in pena di due giulii per ciascuno, et ciascuna volta, et tanto di emenda
paghi come di sotto.

It. Chi darà danno a' frutti d'ogni sorte in orti, vigne, o' in luoghi [illegible] [illegible]
de mezzo scudo per ciascuno et ciascuna volta, et facendo guasti [illegible] [illegible]
la paghi come di sotto.

Olive It. Non sia lecito ad alcuno per nessun tempo coglier overo raccoglier [illegible]
oliva nelli olivi d'altri senza licenza del padrone se ben fusse [illegible] [illegible]
sotto pena di mezzo scudo per ciascuno et ciascuna volta, et altretanto paghi di emenda come [illegible]

It. Chi farà frونde nelli alberi d'altri se vi sarà vite incorra in pena de un giulio [illegible]
ciascuno, et se non vi sarà vite d'un grosso, et facendo frasche in quelli [illegible]
incorra in pena d'un grosso per frascha, et tanto di emenda paghi come di sotto.

It. Chi cavarà piante fruttifere et domestiche d'altri incorra in pena di mezzo scudo [illegible]
fruttifera et domestica, ma se la pianta sarà solo domestica et non fruttifera [illegible]
di detta pena, et altretanto paghi di emenda come di sotto.

It. Chi taglierà da pede arbori fruttiferi et domestici incorra in pena de uno scudo [illegible]
tagliante, et per arbori fruttiferi et domestici tagliato, et [illegible] rami [illegible]
la pena sia un fiorino per ramo, ma se non saranno [illegible] [illegible] [illegible]
rami: et tagliando alberi soli domestici da pede et rami di essi sia la metà [illegible]
pena in ogni predetto caso, et tanto paghi di emenda come di sotto.

Selve It. Chi [illegible] in selve di particolari tagliando incorra in pena d'un giulio per ciascun
che taglierà, et per ciascuno arbor tagliato, et [illegible] in dette selve [illegible]
per rilevarle, per tre anni dopo che saranno tagliate, incorra in pena [illegible]
per bestia grossa, et tanto paghi di emenda come di sotto.

It. Che dove li presenti capitoli non parlano [illegible] le pene statute [illegible]
[illegible] duplicate, [illegible] altretanto di emenda [illegible] [illegible]
L'emenda si debba [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] citatione, ma sommariamente facendosi [illegible] dal dannegiato et [illegible]
habbia il terzo di detta emenda per sua mercede [illegible] [illegible]

non facendola pagar non sia parte alcuna: Et sia in arbitrio di quello che ha patito il danno volere l'emenda secondo ʒ, la pena, overo fare stimar il danno.

Item che allo officiale de DD. senza guardia o testimonio se gli dia fede sino alla quantità de dui giulij per inventione, ma con un testimonio che passi diece anni, o con la guardia se gli dia fede per ogni summa, et essendo di notte se gli dia fede nel doppio senza testimonio, cioè quattro giulij per inventione.

Item che al padrone del danno se gli dia fede con il suo giuramento sino alla summa di mezo scudo d'accusa, et con il testimonio che passi diece anni per ogni quantità, et altretanto d'emenda come di pena.

Item in tutti predetti casi sia tanto di emenda, quanto di pena, et di notte se raddoppi la pena et l'emenda.

Item che l'officiale de DD. sia obligato accusare, et far mentione d'ogni persona accusata, il loco dove accusarà, acciò ognuno possa ritrovare et sapere le sue emende.

Item che tutti li soprascritti capitoli, et quanto alle pene, et quanto all'emende habbiano luogo et se osservino anche nelle Inquisitioni da farsi.

Et quia Ego Mattheus Spinens de Spoleto publicus apostolica auctoritate notarius et ad praesens officialis et cancellarius dictorum Dominorum Priorum premissis omnibus et singulis dum ut supra premittitur agerentur et fierent interfui, eaque scripsi rogatus et in hanc publicam formam signo quo utor apposito, redegi, requisitus etc.

Priores Populi
Civitatis } Spoleti

Supradictas reformationes [illegible] factas dummodo contra ecclesiasticam libertatem et [illegible] Spoleti non tendant et quoad [illegible] officialis et damni dati [illegible] credimus et [illegible] confirmamus et approbamus ac observari mandamus in quorum fidem etc. Datum ex nostro populari Palatio die xxj Januarij [illegible]

Nicol. Benedictus Canc.

Die prima Maij 1582

Congregato et in valido et sufficienti n.o ad vocationem fabiani [illegible] hi more [illegible] publica generali[que] arenga Cois et Sociorum [illegible] ni de commissione vicarij a massariorum[que] Cois civitatis [illegible] in sala magna palatij Cois civitatis [illegible] in qua [illegible] [illegible] [illegible] in qua ex ordine vicarij a massariorum[que] [illegible] ego [illegible] gallus notus publicus dictae [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] exposui

In primis [illegible] [illegible] [illegible] ex quo in publicis in informationibus Cois [illegible] [illegible] [illegible] et sunt multi [illegible] [illegible] [illegible] gravis multi non [illegible] [illegible] [illegible] ab re et qui non [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] dominum civitatis [illegible]

Prudens vir Jouannes ruberti unus ex dominis in dicta arenga existens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et di [illegible] [illegible] in vocato [illegible] sup prima [illegible] disse che il vicario et massari con questi dominici [illegible] per essi vedano [illegible] molto bene li statuti et riformationi nostre et di tutti quelli [illegible] che li [illegible] [illegible] [illegible] habiano potestà a [illegible] quanto la [illegible] arenga di [illegible] cassarli et annullarli in tutto per tutto et quelli che gli pareranno di [illegible] augumentarli et quelli di [illegible] moderarli minuirli et quel tanto sarà [illegible] haverà [illegible] et minuito per essi si habbia tanto [illegible] fermo come si fussi fatto per tutto [illegible] [illegible] di [illegible] [illegible] consiglio.

minori

Subinde Co[illegible] alter ex dominis in dicta arenga existens surgens publicis [illegible] et in vocato di [illegible]

Super primas Confirmationis dicti ex Consultum fo-
rubertis (?)

Visum fuit vicario et massariis ponere ad partitum Consilii redditi per Iohannem Roberti vel unum post alium cum additione confirmationis Iulii Consorti et sic locata di Clarenza stipulata in plena arrengha omnibus supradicta vel unum post alium victa et obtenta fuerunt omnibus voce nemine discrepante.

Extractum fuit presens instrumentum ex libro ser Hippolyti Galli di Spoleto tunc temporis Cancellarii Communis [illegible] in archivio dicti Communis [illegible] originali s. omissis aliis propositis et consultis per me Iosephum [illegible] de [illegible] ad presens Cancellarium dicti Communis sub die et anno [illegible] videlicet sub die 19 ottobris 1582

In Dei nomine amen. Anno ab eius salutifera nativitate anno millesimo quingentesimo octuagesimo secundo indictione decima sedente Gregorio XIII pontifice optimo maximo die vero decimanona mensis augusti dicti anni

In unum congregati [illegible] Ronconi (?) vicarius [illegible] q. Antonii et [illegible] Antonius Antonius q. Iohannis et Iohannes q. Petri Massarii in Cancellaria Communis [illegible] volentes executioni mandare ordinata per supradictam arrengham rogatam manu ser Hippolyti … prout apparet in libro dicti ser Hippolyti sub die 23 maii 1582 carta 23 circa electionem [illegible]

De dominicis in faciendo moderario ad Cassatione ad adsistendum
et annullandum prout ut supra in decreto elegerunt et nominave-
runt infrascriptos

Agostinum petri q. Bagetti
Albinum q. Antonij
Bastianum q. Jo. Marie
Jo. Franciscum q. Gratiani
Massittam q. Dominici

Die ultima Aprilis 1582

Congregati et Coadunati in Cancellaria supra dicti Comunis vicarius
et massarij una cum supra dictis dominicis ut supra electi
ab statutis D. S. Rufi et aliis predictis et vocatis consiliariis
et necessariis dicti Comunis volentes executioni demandare eis co-
missa generali arengha predicta ut supra in decreto qui
unanimiter et concorditer decreverunt ordinaverunt et dellibe-
raverunt quod ut infra videlicet cioe che lo advenire non si observi et
se intenda cassa et annullata la riformagione già fatta
sotto il dì 27 di dicembre 1579 sotto rogito di ser Mattheo
Spinaro da Spoleto atteso che in detta riformagione sonno pene
gravi et anco di gravissime ma solo si observino li altri
Capitoli et riformagioni del statuto del ditto comune

Et ego Josephus Antonius di Arrono notarius publicus et ad presens Offi-
cialis Cancellarius predictis omnibus et singulis dum sic fierent interfui et presens fui
cum rogatus fuerim scribere scripsi consignavi et publicavi et in fidem
premissorum signo nominisque meis signavi

Signum quo utor Ego Josephus notarius predictus

Placet dummodo cum supradictis dominicis ...
dantes fiat alter provisio et huiusmodi damna
non remaneant impunita

Cesar Santius ...

Prioris Populi
Civitatis Spolet.

Dictam Reformationem tanquam rite et recte factam dummodo contra ecclesiasticam libertatem et Iura Cam. Ap. non tendat et provisiones quatenus non emanarunt in summa confirmamus et approbamus et observari mandamus ... Dat. ... die ... 1582

Ioannes [illegible] Canc.

Horat. Marc. [illegible] Apostolicae
Ill. Civitatis Spolet. eiusque Status Gub. Generalis

Confirmamus, et observari mandamus retroscriptam reformationem dummodo non sit contra Decreta et Iura Publica Civitatis Spolet. in quorum fidem etc. Dat. ex Arce Spolet. Die xxij Octobris 1582

[illegible]

Scipio [illegible]

70 [illegible]

In Christi nomine Amen. Anno a nativitate eiusdem Millesimo quingentesimo octuag[esimo] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] die [illegible]
mensis Maij [illegible]

Publice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sufficienti et valido n[umer]o in sala palatij dicti c[ommunis] [illegible] [illegible] pro [illegible]
[illegible] dicti c[ommunis] pro [illegible] die et hora [illegible] et pre[illegible] [illegible] de m[anda]to [illegible] [illegible] [illegible]
dicti c[ommunis] [illegible] mihi not[ario] [illegible] In qua [illegible] not[arius] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] massarior[um] [illegible] [illegible] Mag[nifico]rum [illegible] [illegible] Illustr[issimi] [illegible]
[illegible] dicti c[ommunis] directas super differentia vertente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] Arroni [illegible] laboritij terrar[um] prout in dictis [illegible] continet[ur] sub die [illegible]
[illegible] in filo mei [illegible] not[ari]j et can[cellari]j [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Ordelus [illegible] Fracassi unus ex dominis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ad solita consulendi
[illegible] [illegible] super forma consulti [illegible] [illegible] Arrone [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] il tenore [illegible] lettera dell'Ill[ustrissi]mi [illegible] Et che per obviare [illegible] [illegible] [illegible]
potessero nascere per il darse li lavo[rieri] [illegible] forastieri dalli [illegible] d'Arrone che [illegible]
nella parte [illegible] [illegible] per [illegible] alli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
lavoritio di nessuna sorte a forastieri [illegible] di detto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ciascheduna persona contrafacente d'applicarsi alla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
corte d'Arrone et perdita di tutti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a lavorare in detti lavorieri da [illegible] come di sopra [illegible] [illegible] [illegible]
dall'Ill[ustrissi]mo sig[nor] Governator[e] et Ill[ustrissi]mi [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
massari [illegible] di [illegible] far confirmare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dieci d'applicarsi come di sopra

Severus [illegible] alter [illegible] confirmavit dictam et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] super consultatione [illegible] [illegible]
dicti [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible]
[illegible] quadraginta [illegible] repertas in bussula alba approbante nella [illegible] [illegible]
bussula [illegible] reprobante.

Et quia Ego Christophorus [illegible] [illegible] publicus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] premissis [illegible] [illegible] [illegible] premissis [illegible] fidem [illegible]
[illegible] [illegible]

Confirmandam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Ego [illegible] [illegible] [illegible]

Priores Populi
Civitatis Spolen

Supradictam reformationem coram Nobis exhibitam et confirmari petitam tamquam [illegible]
et recte factam dummodo contra ecclesiasticam libertatem et jura civitatis Spolen non tendant
[illegible] habitum [illegible] eadem vera [illegible]
[illegible] confirmamus et approbamus ac observari mandamus [illegible]
[illegible] fidelis [illegible] Spolen ex vero populari palatio die 3 Augusti

Confirmatio [illegible]
Barrad [illegible]

Nicolaus Benedictus Cancellarius

In Dei Nomine Amen Anno a Nativitate eiusdem Domini millesimo ...

Indictione ... tertia die vero vigesima mensis Januarij Pontificatus S.mi in Xpo Patris et D.

Clementis divina providentia Papae octavi anno eius decimo ...

Publico et generali consilio Communis et hominum castri ... congregato et coadunato

Palatio d. Communis ... et sufficienti numero ... quidem consilio de ordine

commissione Antonij Jo. Matthei ... Sanctorj Micaelangeli Clementis ...

Pauli Petri Andreae ... Ludovici massariorum Ego Cancellarius inter alias ...

... propositam ...

Se pare al presente Consiglio fare una riformanza et tassa per la mercede delli ...

per il tempo ... l'attione ... compositione ...

d. Com.tà et altre ... conveniente utilità tanto delli particulari quanto anco della

Communità

... unus ex consiliarijs ... consilio ... ad bonum

... divino ... implorato ... et ... prout infra ... et ommissis aliis

... che se facci questa riformanza, et che si facci ... dalli ... Superiori

et a questo habbiano autorità li ... et massari ... con ...

... Marcelli

... alter consiliarius ... ad bonum ...

divini ... prout infra ... et ommissis aliis ...

li ... et massari con ... questa riformanza habbiano ...

... Alberio ...

...

Pasecucci ... Mattei

Gio: Stefano de Gio. et

... et tutto quello che sarà stabilito da essi ... fare ...

et che si facci confirmare dalli ... Superiori la qual riformanza ...

... dal ... et massari ...

71v

per contrafacendo e applicarsi come l'altre pene et questi homini como sopra eletti non venendovi essendo in paese cascano nella medesima pena et detti homini habbiano autorità fare ordinare cassare aggiungere e minuire alli riformi forse altrevolte fatte sopra questo fatto et tutto che a loro parerà expediente per utilità della Communità et particulari

Placuit Vic.o et Massarijs accipere dict. et conputo reddit. per Federicum et [illegible] cunque unica voce nemine discrepante

Die 30 eiusdem mensis Junij

Congregati et coadunati in Cancellaria palatij supradicti Communis Viani [illegible] una cum supradictis dominis ut supra electis preterquam R.do D. Alberto [illegible] et vacantes circa utilia et necessaria eiusdem Communis, et volentes exequi demandata eis commissa a generali consilio ut supra in decreto. Qui unanimiter et concorditer [illegible] ordinaverunt reformaverunt et deliberaverunt infrascriptam taxationem et moderationem super mercede [illegible] Cancellarij Actione ut infra videlicet

Per ciascheduna actione a banco tanto civile quanto criminale bol. uno
Per ogni compromesso giurato bol. doi
Per ogni testimonio simplicemente essaminato bol. doi in causa civile
Per ogni testimonio essaminato con articoli et interrogatorij bol. quattro
Per cassatura di qualsivoglia fassione di crediti della Communità bol. quattro
Per ogni sententia, o decreto diffinitivo in cause civile bol. quattro
Per ogni querela tanto civile quanto criminale bol. doi per ciascheduna persona fino al numero [illegible] persone, et da quello in su bol. sei [illegible] a qualsivoglia numero

Per ogni essecutione dentro al Castello et nel borgo un bol. per [illegible]
et per le ville bol. doi

Per viatico del Canc.re dentro al Castello et nel borgo per vedere detti [illegible]
un giulio et fuora nelle ville giulij doi

Per copie de petitioni simplice bol. uno

Per copie di petitioni articulata over libello bol. quattro

Per copie di qualsivoglia scrittura, et atti tanto civili quanto criminali [illegible]
per carta tra la facciata de versi venti et dittioni quattro per verso [illegible]
cata bol. quattro per carta over foglio come di sopra

Per rogito di qualsivoglia securtà tanto civile quanto criminale bol. doi et per
da detta altri bol. doi

Per cattura di qualsivoglia precetto criminale bol. quattro

Per ogni abolitione over retrattione di querela criminale bol. quattro et non p[illegible]
sa pretendere altra mercede sotto colore de sentenza condennatoria overo absolu[illegible]
ria ne propina alcuna

Per relatione de stima, et scrittura d'detta in scritto bol. uno

Per viatico del Cancelliere fuora del territorio de Arcone [?] et dentro quando occorre
andare per bisogno della Città in qualsivoglia modo in servitio di essa et far servi[illegible]
publiche o private le debba fare senza mercede stante il salario ordinario che
la Communità ma che s'habbia solamente le spese et cavalcatura d'essa Communità [illegible]
ha tenuto d.o Canc.re dette scritture rogate servirele, et publicarle [illegible]
menti di detta Città senza mercede alcuna et recusando fare nel [illegible] modo
fatto senza altra dichiaratione a requisitione d'ogni persona d'Arcone [illegible]
officio et chi non li prestarà obedienza [illegible] in poi non [illegible] alcun[illegible]

Per atto de relatione de bandi bol. uno per bando

Per risposte che si fanno dal reo alle petitioni [illegible]

72v

Per productione over exhibita de polize, et acti di esse et salari bol. doi

Per productione de articuli et interrogatorij exceptione et altre scritture in facti q

in iure et acti d'esse bol. doi

Per copie simplice di qualsivoglia scritture q sentenza bol. sei

Per copie publiche d instrumenti q sentenza bol. dodici

Per exattione de crediti della Communità per qualsivoglia causa non possa havere

executione senza doppio che da Ven.do et massari pro tempore se farà instantia

et poij nell'atti civili per d.a exattione di ciascuno facultà q d.o Canc.ro q l'exattione

in qual caso habbia l'executione bol. uno per fiorino per tutta la summa de quarantacinque

lanoi fiorini et da quello in su secondo la tassa delli S.ri superiori de Roma

eseguito ancora exigenti fora del castello et del borgo

Per mercede de mandati executivi fino alla summa d'un fiorino se piglia bol.

doi et da quello in su a qualsivoglia summa un grosso

Item sia obligato il Canc.ro fare un libro a parte quando alla Com.tà accadera che

dia pane li alcuno sbbe a credenza de polize et di crediti qual sarra grano

alla exattione d'essi li debitori debbano pagare q la scrittura bol. doi per

ciascheduna d'esse polize

Item sia obligato il Canc.ro fare un libro o quinterno simile a quello fatto del anno 1584

da Gentile Rustici con la licentia del Vic.o et massari et quando debbiano de doi

homini o piu informati secondo li parerà a quali dia giuramento q haverà vera

informatione de chi haverà lavorati lavoratori di essa Communità di quelli vanno

dare acciò si possa sapere chi è obligato pagare li fondi della Com.tà eseguito fatiga

sia obligato farla gratis come l'altre scritture

Item che nell'entrata del Canc.ro et per il tempo passato debbia dare sopra detta scrittura

in forma et cosi far debbia fare il sindicato ad forma iuris et consuetudine

Item d.o Canc.ro rispondendo a qualsivoglia delli soprascritti capitoli sia

sotto posta alla pena detta di sopra

Et Ego Jacobus Philippus Respirans de Anconi publ. Dei gratia et
Aplica auctoritate notarius eiusdemque Cancellarius d. Civ. predictis omnibus et singulis interfui
et p(ro)pterea hoc rogatus publice scripsi et publicavi et in fidem premissorum me subscripsi
meoque solito signo signavi

Confirmandam esse arbitror in forma solita

Franc. Palmerius Ad. Civitatis

Priores Populi
Civitatis Esculi

Suprascriptam reformationem C. Anconi. M. Generalis eorum nobis exhibitam
confirmari petunt dummodo contra ecc.(les)ia(e) libertatem, et iura Communitatis
Esculi non tendat, et in eius executione Civitatis nostrae confirmari
volumus, et observari mandamus. In quorum fidem etc. Esculi ex Palatio
nostro die 18. Junij 1607.

Franciscus Cataldus Canc. Ill.mi

Reformationem suprascriptam Confirmamus, et observari mandamus. In fidem etc.
ex Arce nostra die 3. Julij 1607

J. Salellus Cast.

73v

In Dei Nomine Amen anno a Nativitate eiusdem mill.° sexcent.° quinto

Ind.ne 3.a die vero decima tertia mensis [illegible] Pontificatus autem S.mi in Christo Patris et

D. N. D. Pauli Pape quinti anno eius primo Congregato et coadunato Consilio et Collegio

Communitatis et hominum cast.i [illegible] in loco solito sonitu campane et voce [illegible] ut moris est

more solito, et consulto de commissione Pasquij [illegible] bon. [illegible] Seravinij [illegible]

Sancti Bart.i et Alex.i [illegible] massariorum absente Chiappino [illegible] eorum collega

[illegible] non fuit presentium Juramentum cum [illegible] debitum Communis in quo [illegible] Consilio

ad postulationem infrascriptorum vid.

Hilarij de [illegible] — Batta Ludovici

[illegible] Fabiani — Francisci Antonetti

Alinii [illegible] — Marij Sebastiani

Pet.i Pauli Antonij — Philippi Paulangeli

Laurentij Aliniiantonij

dederunt auctoritatem mihi Canc.rio ut legerem infrascriptam propositam

Si pare a questa Communità levar [illegible] fuora del territorio [illegible] minuti come

pecora capre et porci atteso che si riceva molto danno da quelle

Petrus Sanctis unus ex consiliarijs existentibus assurgens [illegible] [illegible] consuluit

[illegible] che da decembre venente prossimo se intendano cacciare cioè capre pecora et

porci e che porci non se ne possa tenere se non uno [illegible] ex communis [illegible] alijs

[illegible] et confirmationibus [illegible] sequitur consulend. [illegible]

[illegible] Respondens alter consiliarius existens consuluit consultum reddidit per

[illegible] Petrum quod [illegible] cum additione [illegible]

la riforma [illegible] sopra questo, et confirma [illegible]
debbiano [illegible] con le pene [illegible] si contengono [illegible]
quanto per le capre et per le pecore; inoltre che di [illegible]
mente de tre mesi prossimi debbiano haverle fatte confirmare [illegible]
altramente caschino in pena de dieci scudi per ciascuno d'applicarsi la
metà alla Corte d'Arone, et l'altra metà alla Cammera Apostolica et [illegible]
[illegible] li pecorari, et quelli dalle bestiame menuto paghino il [illegible]
detto tempo

Alexius Angelus confirmavit dictum supradictis [illegible] et omnibus aliis
conturbationibus et confirmationibus respective quatenus eis non sit [illegible]

Placuit R.mo et massariis accipere contentum ~~redditum~~ [illegible] quod
tempus cum dd.mo [illegible], et confirmatione [illegible] Angelus et fuerunt
[illegible] nulla vice nemine discrepante

Tenor vero supradicte veteris reformationis [illegible] in presenti volumine [illegible]
ad pag. sexagintanovem et talis est prout infra

Che le bestie menute cioè capre, et pecore se habbiano a cavare per venti anni et
passati venti anni non possano rimettere senza nova Regola, [illegible] in
corra in pena di quelli che le tengono, o le rimettessero da quel tempo in qua [illegible]
[illegible] di tenerle da quel tempo in qua incorra nella pena della [illegible]
delle bestie cioè di cinquecento scudi la qual pena sia per un quarto [illegible]
alla Corte [illegible] per un quarto alla Communità [illegible]
Arone per un quarto a chi farà l'istanza [illegible] di d.a pena [illegible]
alla fabrica del Campo Santo della Chiesa de S.to [illegible] d'Arone [illegible]
[illegible] d'ogni [illegible] della Corte d'Arone, et il [illegible]

de carcerare d.ti berti pia comandato fu si è detto et incanco per primo come è

detto et d.o causandole il d.to tempo incorrano nella pena pred.ta et che non se includa

per la pnte legge derogare in alcun modo espressamente alle reformanze del passato

fatte da d.ta Communita

Tenor vero alterius reformationis quod potest tantum ex istem non putat ad ppe.

Le capitoli quas talis est, videlicet Che dal Principio de Gennaro prox. a s.ta Maria de

Agosto sempre et per tutti i tempi che verranno Nessuno possa tenere piu de

una porca per ogni fuoco de casa et non per ucio o per famiglia et da s.ta Maria de

Agosto pros. a tutto decembre sia lecito tenerne doi et in caso contravenir sia lecito

a ciascheduno trovando porci a dds. nel suo uccidere senza pena alcuna, et

chi contrafara incorrere in ded.ta numero incorra in pena de cinque [illegible] per porco

e chiascheduno che contrafara d'applicarsi d.ta pena come è, et lecito esse potta presso

a venire contra delinquenti come pareria alli podesta, et officiali et Consoli che saranno

per li tempi. et de ciò il nro. et maturi siano obligati a fare riformarla et alii

pertanti [illegible] adpar in d.te reformationis quas hic praesentiarum quod ex [illegible]

[illegible] voluerunt omnimodo etc.

Ego Jacobus Philippus de [illegible] publicus [illegible] de [illegible] publicus ge

apostolica auctoritate notarius et civis d.te terre V. [illegible] ex [illegible]

[illegible] praemissis omnibus et singulis dum sic agerentur et fierent interfui

rogatus [illegible] scripsi [illegible] publicum [illegible] redegi [illegible] meo [illegible]

[illegible]

Reformationem suprascriptam confirmamus

et observari mandamus. Dat. ex

Arce Spoleti die XXII Augusti 1606

Prosper Bisontes Gubernator

[illegible] reformatio [illegible]

Ant. [illegible]

Priores [illegible]

Priores Populi
Civitatis } Spoleti.

Suprascriptam reformationem Cons. sexte Anni quoad bellum capitula
petendinos ac meis certa nobis exhibitam, et confirmari petitam,
dummodo non laedat libertatem, et iura Civitatis Spoleti nostrae tendat
autem quo in parte fungimur confirmamus et approbamus, et
observari mandamus. Datum in nostra Arce Spoleti ex pross. Palatio nostro
die xxij Aug. M. DC. VJ.

Franciscus [illegible]

10772

In Dei nõie amen, Anno à nativitate dñi nri Jesu xpi millesº sexcen
septimo inditione quinta Pont. Sm. in xpo pris, et D.N.D. Pauli
divina providentia Papae quinti anno eius 8º die vero 27
mensis Maij dicti anni. In meis Congregato pubco et gnali Consilio
Civitatis ... Arroni d. ... Mag. Civitatis Spoleti, in aula mag.
Palatij dicti ..., bandis et intimat. per Filippum mag.
Jacobi pubcum ... in quo quidem consilio ego Canc. et not.
... d. ordine D. Cesaris Respirati hon. Vic., et Massarior.
lego ... preposita et omnibus alijs. 3º Atteso che la selva
dello schioppo Cornaro stà per finire il termine di taglia
separe al presente Conseglio di ordinare, che di nuovo se res
ne che si possa tagliare senza licenza del gnale Conseglio
ma dar licenza ad ognuno di poterci cavar le piante per
postinare, et trovandosene partito conveniente se po
se debbia accottimare per ostellare. ———

Federicus Mericonius unus in d. Consilio surgens et ad locum
consuetum accessit divino numine invocato, et omnibus
alijs prepositis super quo dixit. Io sono di parere, che la
selva dello schioppo Cornaro se intenda, et sia reservata per
sempre con li capitoli già fatti nella reformanza o Conseglio
et bisognando il Vic. et Massari habbino auctorità di
aggiungere, et minuire d. ll'altri, et ci sarà necessario
farli confirmare dalli SS.ri Superiori, et per alcun tempo
non si possa tagliare, ne sramare, se non sarà decretato
nel pubco Conseglio, et che ad ognuno sia lecito cavarne
piante atte a postinare senza incorso di pena alcuna
et tagliandosi in d. loco il Vic.º et Massari ne debbiano
mandar denuntia alli SS.ri Superiori sotto le pene, che

76v

incorrono quelli, che non denuntiaranno le cose Criminali
et che tornandosi ad affittare d.a selva per l'occellare
si debbia affittare nel modo, che parerà al Vic.o et Massari,

Pasuccius Matthie alter ex omnis aliis super s.o dixit Jodico
che si reservi lo schioppo Corneano, et tutto quello, che hà la Corte
in d.o Loco, et ne và pena uno scudo per fascia à chi vi taglia

Tarquinius n. Febi alter ex sup.o proposita Confirmavit dictum red
dictum per Federicum Mei conium in omnibus cum addend.o, che
tagliando nello schioppo Corneano, oltre la pena d'uno scudo
per fascia à quelli che tagliaranno, siano obligati à un
scudo per fascia per emenda.

Marius Clementij alter ex confirmavit dictum reddictum per Feder.o
Pasuccium, et Tarquinium in Materia scopuli Corneani, addendo
che la reservata dello schioppo Corneano si intenda in questo
modo, cioè, dalla viarella, che esce allo lavoriccio di Sante
di Rocch.o, et tirando giù come và quello di Pietro di
Ant.o sino à quello di Girolamo.

Placuit supradictis Vic.o et Massariis capere consilia reddita per
Federicum Mei conium cum confirmationibus et additionibus
supradictis, Pasuccij Tarquinij, et Marij supradictorum, et datis
et receptis pallottis fuerunt reperti in bussula alba del
sì pallotte n.o 43. et in bussula rubea dal no pallotte n.o
5. et sic fuit victum obtentum et modo ec.

Et ego Ioannes Columba de Spoleto publicus apostolica auctoritate
not.s et ad presens Canc.s dicti Anni de predictis omnibus et singulis
interfui, et prius fui, et ea quia scribere sensi et publice et
in hanc publicam formam redegi, et ad fidem premissorum signum
nomenque meum apposui consuetum rogatus et requisitus

Tūi n. p.

10772

9184 n. 2

Statuta Castri Arroni.

Arrone è un comune della provincia dell'Umbria nel circondario di Terni.

Il codice membranaceo, non punto guasto, ha in principio quattro pagine senza numero, che comprendono l'indice degli Statuti. Questi occupano 38 pagine numerate, alle quali ne segue una senza numero, ove è l'attestazione del notaio, che dichiara essere stato deputato a scriba degli Statuti dall'università della terra di Arrone nel 1542, ed è pure un decreto dei Priori del Popolo della città di Spoleto in data del 26 aprile 1544, con cui gli Statuti sono confermati ed approvati. Il decreto andava munito del sigillo di quella città, di cui appare appena una traccia.

Seguono 31 pagine senza numero, in cui si contengono riforme e modificazioni parziali degli Statuti fatti in diversi tempi, l'ultima delle quali porta la data del 22 agosto 1606. Tutte le dette riforme recano l'approvazione dei Priori del Popolo della città di Spoleto espressa in appositi decreti muniti del sigillo di quella città.

Nell'ultima pagina membranacea è interposta una pagina

cartacea contenente un atto in data del 27 maggio 1607 nè rogiti del notaio Luciano Colomba, con cui per deliberazione del Vicario e dè Massari del comune di Arrone una selva detta dello schioppo Cornaro vien dichiarata proprietà comunale

Alla pag. 2 nel capitolo De modo et forma dandi juramenti potestatis la terra di Arrone vi dichiara dell' ubbidienza della Santa Sede e dell' inclita città di Spoleto.

E' notabile a pag. 28 carta rovescia il capitolo 193, in cui s' impone la pena o multa di soldi 20 a quelli che parlano troppo nel consiglio (de pena nimium loquentis in consilio Arronis)